

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK NOS C 22

TRYGDESTATISTIKK

ALDERSPENSJONISTER 1988-1990

NATIONAL INSURANCE

OLD AGE PENSIONERS 1988-1990





TRYGDESTATISTIKK
ALDERSPENSJONISTER 1988-1990

NATIONAL INSURANCE
OLD AGE PENSIONERS 1988-1990

STATISTISK SENTRALBYRÅ
OSLO-KONGSVINGER 1992

ISBN 82-537-3662-2
ISSN 0800-4064

EMNEGRUPPE

25 Sosiale forhold og sosialvesen

EMNEORD

Alderstrygd

Folketrygd

Pensjonsytelser

OMSLAG

Design: Strand & Lund A.S

Foto: Forside: Tommy Olofsson, Samfoto. Bakside: Peter Kjellerås, Samfoto

Trykk: Aasens Trykkerier A.S

Publikasjonen er trykt i Statistisk sentralbyrå

Forord

Denne publikasjonen inneholder statistikk for bestanden av alderspensjonister pr. 31. desember 1988. For hele perioden 1967-1990 er det også gitt opplysninger som viser utviklingen i antallet alderspensjonister og i utbetalingene til alderspensjon.

Statistikken omfatter folketrygdens alderspensjonister, og gir informasjon om demografiske kjennemerker, utdanning, type ytelse, pensjonsstørrelse, inntekt og formue. Pensjonsordninger utenfor folketrygden er bare kort omtalt.

Statistisk sentralbyrå har tidligere publisert statistikk for alderspensjonister for 1983-1985.

Konsulent Kari Wuttudal har stått for arbeidet med publikasjonen.

Statistisk sentralbyrå, 10. februar 1992

Svein Longva

Preface

This publication contains statistics on old age pensioners as per 31 December 1988. For the whole period 1967-1990 there is also information showing the development of the number of old age pensioners and the expenditure for old age pension.

The statistics cover the National Insurance's old age pensioners, and give information on demographic variables, education, type of benefit, size of pension, income and property. Pension schemes outside the National Insurance are mentioned only shortly.

The Central Bureau of Statistics has previously published statistics on old age pensioners for the years 1983-1985.

Ms. Kari Wuttudal has been responsible for the work with this publication.

Central Bureau of Statistics, 10 February 1992

Berit Otnes

Innhold

	Side
Figurregister	7
Tabellregister	8
Tekstdel	
1. Innledning	15
1.1. Formål	15
1.2. Datagrunnlag og omfang	15
1.3. Begrep og kjennemerker	16
1.3.1. Definisjoner i folketrygden	16
1.3.2. Andre definisjoner	18
1.4. Hovedresultater	19
2. Historikk	22
2.1. De eldre og befolkningen	22
2.2. Folketrygden	25
2.2.1. Folketrygdens utgifter til alderspensjon	25
2.2.2. Minstepensjonister og pensjonister med større pensjon enn minsteytelsen	28
2.3. Pensjonsordninger utenfor folketrygden	31
2.3.1. Statens Pensjonskasse og Kommunal Landspensjonskasse	31
2.3.2. Andre lovbestemte tjenstepensjoner	32
2.3.3. Tjenstepensjonsordninger i privat sektor	33
2.3.4. Samordning med folketrygden	33
2.3.5. Fellesordningen for Tariffestet Pensjon (FTP) og Avtalefestet Pensjon (AFP)	33
3. Beskrivelse av alderspensjonistene	34
3.1. Type ytelse og størrelse på pensjonen	34
3.1.1. Kjønn, alder, utdanning og type ytelse	34
3.1.2. Kjønn, alder, utdanning og pensjonsstørrelse	36
3.2. Personinntekt	40
3.2.1. Yrkestilknyttet inntekt	41
3.2.2. Nettoinntekt	43
4. Familier med alderspensjonist	46
4.1. Familiestørrelse, familietype og type ytelse familiene har	46
4.1.1. Familiestørrelse og familietype	46
4.1.2. Type pensjonsytelse familiene har	47
4.2. Familienes pensjonsstørrelse	47
4.3. Familienes nettoinntekt	48
4.4. Familienes nettoformue	49
Tekst på engelsk	51
Særskilt tabelldel	59
Utkomne publikasjoner	
Tidligere utkommet på emneområdet	86
Publikasjoner sendt ut fra Statistisk sentralbyrå etter 1. januar 1991. Emneinndelt oversikt ..	87
Utkommet i serien Standarder for norsk statistikk (SNS)	93

Standardtegn i tabeller

.	Tall kan ikke forekomme
..	Oppgave mangler
-	Null
0	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten

Contents

	Page
Index of figures	11
Index of tables	12
Text	
1. Introduction	51
1.1. Purpose	51
1.2. Statistical basis and coverage	51
1.3. Terms and characteristics	52
1.3.1. Definitions used by the National Insurance Scheme	52
1.3.2. Other definitions	55
1.4. Main results	56
Separate tables	59
Publications	
Previously issued on the subject	86
Publications issued by the Central Bureau of Statistics since 1 January 1991	
Survey arranged by subject matter	87
Issued in the series Standards for Norwegian Statistics (SNS)	93

Explanation of Symbols in Tables

.	Category not applicable
..	Data not available
-	Nil
0	Less than 0.5 of the unit employed

Figurregister

	Side
2.1. Folkemengde etter alder. Prosent. Registrert 1967, 1973, 1988 og framskrevet 2020 .	22
2.2. Befolkningen og arbeidsstyrken, etter kjønn og alder. Registrert 1973, 1988 og framskrevet 2020. 1 000	24
2.3. Alderspensionister etter type ytelse. Prosent. 1970-1990	28
2.4. Alderspensionister etter type ytelse og kjønn. Prosent. 1983, 1988 og 1990	28
2.5. Alderspensionister med opparbeidd tilleggspensjon, etter kjønn. Prosent. 1970-1990	29
2.6. Alderspensionister med opparbeidd tilleggspensjon i grupper for kjønn. Prosent. 1970-1990	30
2.7. Alderspensionister med større pensjon enn minsteytelsen i grupper for kjønn. Prosent. 1983-1990	30
3.1. Menn og kvinner med alderspensjon i grupper for alder, etter type ytelse. Prosent. 1988	34
3.2. Menn og kvinner med alderspensjon i grupper for utdanningsnivå, etter type ytelse. Prosent. 1988	35
3.3. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister i grupper for kjønn og alder. 1988. 1 000 kr	37
3.4. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister i grupper for kjønn og utdanningsnivå. 1988. 1 000 kr	38
3.5. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister i grupper for kjønn, alder og utdanningsnivå. 1988. 1 000 kr	39
3.6. Gjennomsnittlig yrkestilknyttet inntekt og gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister med/uten yrkestilknyttet inntekt i grupper for kjønn og alder. 1988. 1 000 kr	41
3.7. Gjennomsnittlig yrkestilknyttet inntekt og gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister med/uten yrkestilknyttet inntekt i grupper for kjønn og utdanningsnivå. 1988. 1 000 kr	43
3.8. Gjennomsnittlig nettoinntekt for alderspensjonister i grupper for kjønn, alder og utdanningsnivå. 1988. 1 000 kr	44
4.1. Familier med alderspensjonist, etter familietype. Prosent. 1988	47
4.2. Familier med alderspensjonist, etter type ytelse. Prosent. 1988	47
4.3. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for familier med alderspensjonist i grupper for familietype og type ytelse. 1988. 1 000 kr	48
4.4. Gjennomsnittlig nettoinntekt for familier med alderspensjonist i grupper for familietype og type ytelse. 1988. 1 000 kr	49
4.5. Gjennomsnittlig nettoformue for familier med alderspensjonist i grupper for familietype og type ytelse. 1988. 1 000 kr	49

Tabellregister

	Side
Tabeller i teksten	
2.1. Personer i og utenfor arbeidsstyrken. Registrert 1973, 1988 og framskrevet 2020 . . .	23
2.2. Alderspensionister og utbetaling til alderspensjon. 1967-1990	26
2.3. Gjennomsnittlig grunnbeløp, alderspensjon, minstepensjon, timefortjeneste for menn i industrien og konsumprisindeks. 1970-1990. Indekser 1970=100	27
2.4. Antall pensjonister i SPK og KLP, etter type ytelse. Pr. 31. desember 1988	32
 Særskilt tabelldel	
De eldre og befolkningen	
1. Folkemengde etter alder. Absolutte tall og prosent. Registrert 1967, 1973, 1988 og framskrevet 2020	59
2. Andel av befolkningen som er i arbeidsstyrken i grupper for alder og kjønn. Prosent. Registrert 1973, 1988 og framskrevet 2020	59
 Folketrygden	
3. Alderspensionister etter type ytelse. 1970-1990	60
4. Alderspensionister etter type ytelse. Prosent. 1970-1990	60
5. Alderspensionister i grupper for type ytelse, etter kjønn. Absolutte tall og prosent. 1983-1990	61
6. Alderspensionister med opparbeidd tilleggspensjon, etter kjønn. Absolutte tall og prosent. 1970-1990	62
7. Alderspensionister med opparbeidd tilleggspensjon i grupper for kjønn. Absolutte tall og prosent. 1970-1990	62
8. Alderspensionister i grupper for kjønn, etter type ytelse. Prosent. 1983-1990	63
 Type ytelse og størrelse på pensjonen	
9. Alderspensionister i grupper for kjønn og alder, etter type ytelse. Absolutte tall og prosent. 1988	63
10. Alderspensionister i grupper for alder og kjønn, etter utdanningsnivå. Absolutte tall og prosent. 1988	64
11. Personer 16-66 år i grupper for kjønn, etter høyeste utdanning. Absolutte tall og prosent. 1. oktober 1987	65
12. Alderspensionister i grupper for utdanningsnivå og kjønn, etter type ytelse. Absolutte tall og prosent. 1988	65
13. Alderspensionister etter kjønn/alder/utdanningsnivå. Absolutte tall og prosent. Fylke. 1988	66
14. Alderspensionister etter type ytelse. Absolutte tall og prosent. Fylke. 1988	67
15. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister i grupper for type ytelse og kjønn. 1988. Kr	67
16. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister i grupper for kjønn og alder. 1988. Kr	67
17. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister i grupper for kjønn og utdanningsnivå. 1988. Kr	68
18. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister i grupper for kjønn, alder og utdanningsnivå. 1988. Kr	68
19. Alderspensionister i grupper for kjønn/alder/utdanningsnivå, etter pensjonsstørrelse. Absolutte tall og prosent. 1988	69
20. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alle alderspensjonister og for alderspensjonister med større pensjon enn minsteytelsen. Fylke. 1988. Kr	69
21. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister i grupper for kjønn/alder/utdanningsnivå. 1983 og 1988. Kr	70
22. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister med større pensjon enn minsteytelsen i grupper for kjønn/alder/utdanningsnivå. 1983 og 1988. Kr	70

Personinntekt

23. Alderspensionister med yrkestilknyttet inntekt, etter kjønn/alder/utdanningsnivå/ type ytelse. 1988	71
24. Gjennomsnittlig yrkestilknyttet inntekt og gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alders- pensionister i grupper for alder/utdanningsnivå/type ytelse. Menn og kvinner. 1988. Kr	71
25. Gjennomsnittlig yrkestilknyttet inntekt og gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensionister i grupper for alder/utdanningsnivå/type ytelse. Menn. 1988. Kr	72
26. Gjennomsnittlig yrkestilknyttet inntekt og gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensionister i grupper for alder/utdanningsnivå/type ytelse. Kvinner. 1988. Kr	72
27. Gjennomsnittlig yrkestilknyttet inntekt og gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensionister 67-69 år i grupper for kjønn og utdanningsnivå. 1988. Kr	73
28. Gjennomsnittlig yrkestilknyttet inntekt og gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensionister 70-74 år i grupper for kjønn og utdanningsnivå. 1988. Kr	73
29. Gjennomsnittlig yrkestilknyttet inntekt og gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensionister. Kr. Andel av alderspensionister med yrkestilknyttet inntekt. Prosent. Fylke. 1988	74
30. Gjennomsnittlig nettoinntekt for alderspensionister i grupper for type ytelse og kjønn. 1988. Kr	74
31. Gjennomsnittlig nettoinntekt for alderspensionister i grupper for alder/utdanningsnivå og kjønn. 1988. Kr	74
32. Gjennomsnittlig nettoinntekt for alderspensionister i grupper for type ytelse, kjønn, alder og utdanningsnivå. 1988. Kr	75
33. Alderspensionister i grupper for kjønn/alder/utdanningsnivå, etter nettoinntekt. Absolutte tall og prosent. 1988	76

Familiestørrelse, familietype og type ytelse familien har

34. Familier med alderspensionist i grupper for familiestørrelse, etter type pensjonist i familien. Absolutte tall og prosent. Gjennomsnittlig antall personer pr. familie. 1988	77
35. Familier med alderspensionist i grupper for familiestørrelse, etter familietype. Absolutte tall og prosent. Gjennomsnittlig antall personer pr. familie. 1988	78
36. Familier med alderspensionist, etter familietype. Fylke. Absolutte tall og prosent. 1988	79
37. Familier med alderspensionist i grupper for familietype, etter type ytelse. Absolutte tall og prosent. 1988	80

Familienes pensjonsstørrelse

38. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for familier med alderspensionist i grupper for familiestørrelse og type pensjonist i familien. 1988. Kr	80
39. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for familier med alderspensionist i grupper for familiestørrelse og familietype. 1988. Kr	81
40. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for familier med alderspensionist i grupper for familietype og type ytelse. 1988. Kr	81
41. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for familier med alderspensionist i grupper for hovedinntektstakers kjønn/alder/utdanningsnivå og familietype. 1988. Kr	81

Familienes nettoinntekt

42. Gjennomsnittlig nettoinntekt for familier med alderspensionist i grupper for familiestør- relse og type pensjonist i familien. Kr. Gjennomsnittlig antall personer pr. familie. 1988	82
43. Gjennomsnittlig nettoinntekt for familier med alderspensionist i grupper for familie- størrelse og familietype. Kr. Gjennomsnittlig antall personer pr. familie. 1988	82
44. Gjennomsnittlig nettoinntekt for familier med alderspensionist i grupper for familietype og type ytelse. 1988. Kr	83
45. Gjennomsnittlig nettoinntekt for familier med alderspensionist i grupper for hovedinntektstakers kjønn/alder/utdanningsnivå og familietype. 1988. Kr	83

	Side
Familienes nettoformue	
46. Gjennomsnittlig nettoformue for familier med alderspensjonist i grupper for familiestørrelse og type pensjonist i familien. Kr. Gjennomsnittlig antall personer pr. familie. 1988	84
47. Gjennomsnittlig nettoformue for familier med alderspensjonist i grupper for familiestørrelse og familietype. Kr. Gjennomsnittlig antall personer pr. familie. 1988	85
48. Gjennomsnittlig nettoformue for familier med alderspensjonist i grupper for familietype og type ytelse. 1988. Kr	85
49. Gjennomsnittlig nettoformue for familier med alderspensjonist i grupper for hovedinntektstakers kjønn/alder/utdanningsnivå og familietype. 1988. Kr	85

Index of figures

	Page
2.1. Population by age. Per cent. Registered 1967, 1973, 1988 and projected 2020	22
2.2. The population and the labour force, by sex and age. Registered 1973, 1988 and projected 2020. 1 000.	24
2.3. Old age pensioners by type of benefit. Per cent. 1970-1990	28
2.4. Old age pensioners by type of benefit and sex. Per cent. 1983, 1988 and 1990	28
2.5. Old age pensioners with supplementary pension earning, by sex. Per cent. 1970-1990	29
2.6. Old age pensioners with supplementary pension earning in groups of sex. Per cent. 1970-1990	30
2.7. Old age pensioners with pension exceeding minimum benefit in groups of sex. Per cent. 1983-1990	30
3.1. Males and females with old age pension in groups of age, by type of benefit. Per cent. 1988	34
3.2. Males and females with old age pension in groups of level of education, by type of benefit. Per cent. 1988	35
3.3. Average size of pension for old age pensioners in groups of sex and age. 1988. 1 000 kroner	37
3.4. Average size of pension for old age pensioners in groups of sex and level of education. 1988. 1 000 kroner	38
3.5. Average size of pension for old age pensioners in groups of sex, age and level of education. 1988. 1 000 kroner	39
3.6. Average size of income from economic activity and average size of pension for old age pensioners with/without income from economic activity in groups of sex and age. 1988. 1 000 kroner	41
3.7. Average size of income from economic activity and average size of pension for old age pensioners with/without income from economic activity in groups of sex and level of education. 1988. 1 000 kroner	43
3.8. Average size of net income for old age pensioners in groups of sex, age and level of education. 1988. 1 000 kroner	44
4.1. Families with old age pensioner, by type of family. Per cent. 1988	47
4.2. Families with old age pensioner, by type of benefit. Per cent. 1988	47
4.3. Average size of pension for families with old age pensioner in groups of type of family and type of benefit. 1988. 1 000 kroner	48
4.4. Average net income for families with old age pensioner in groups of type of family and type of benefit. 1988. 1 000 kroner	49
4.5. Average net property for families with old age pensioner in groups of type of family and type of benefit. 1988. 1 000 kroner	49

Index of tables

Page

Tables in the text

2.1. Persons in labour force and not in labour force. Registered 1973, 1988 and projected 2020	23
2.2. Old age pensioners and expenditure of old age pension. 1967-1990	26
2.3. Average basic amount, old age pension, minimum benefit, hourly earnings of males in industry and consumer price index. 1970 - 1990. Indexes 1970=100	27
2.4. The number of pensioners in SPK and KLP, by type of benefit. 31 December 1988	32

Separate tables

The aged people and the population

1. Population by age. Absolute figures and per cent. Registered 1967, 1973, 1988 and projected 2020	59
2. Percentage of the population in the labour force in groups of age and sex. Registered 1973, 1988 and projected 2020	59

The National Insurance

3. Old age pensioners by type of benefit. 1970-1990	60
4. Old age pensioners by type of benefit. Per cent. 1970-1990	60
5. Old age pensioners in groups of type of benefit, by sex. Absolute figures and per cent. 1983-1990	61
6. Old age pensioners with supplementary pension earning, by sex. Absolute figures and per cent. 1970-1990	62
7. Old age pensioners with supplementary pension earning in groups of sex. Absolute figures and per cent. 1970-1990	62
8. Old age pensioners in groups of sex, by type of benefit. Per cent. 1983-1990	63

Type of benefit and size of the pension

9. Old age pensioners in groups of sex and age, by type of benefit. Absolute figures and per cent. 1988	63
10. Old age pensioners in groups of age and sex, by level of education. Absolute figures and per cent. 1988	64
11. Persons 16-66 years in groups of sex, by highest level of education. Absolute figures and per cent. 1 October 1987	65
12. Old age pensioners in groups of level of education and sex, by type of benefit. Absolute figures and per cent. 1988	65
13. Old age pensioners by sex/age/level of education. Absolute figures and per cent. County. 1988	66
14. Old age pensioners by type of benefit. Absolute figures and per cent. County. 1988	67
15. Average size of pension for old age pensioners in groups of type of benefit and sex. 1988. Kroner	67
16. Average size of pension for old age pensioners in groups of sex and age. 1988. Kroner	67
17. Average size of pension for old age pensioners in groups of sex and level of education. 1988. Kroner	68
18. Average size of pension for old age pensioners in groups of sex, age and level of education. 1988. Kroner	68
19. Old age pensioners in groups of sex/age/level of education, by size of pension. Absolute figures and per cent. 1988	69
20. Average size of pension for all old age pensioners and for old age pensioners with pension exceeding minimum benefit. County. 1988. Kroner	69
21. Average size of pension for old age pensioners in groups of sex/age/level of education. 1983 and 1988. Kroner	70
22. Average size of pension for old age pensioners with pension exceeding minimum benefit in groups of sex/age/level of education. 1983 and 1988. Kroner	70

Income for persons

23.	Old age pensioners with income from economic activity, by sex/age/level of education/type of benefit. 1988	71
24.	Average size of income from economic activity and average size of pension for old age pensioners in groups of age/level of education/type of benefit. Males and females. 1988. Kroner	71
25.	Average size of income from economic activity and average size of pension for old age pensioners in groups of age/level of education/type of benefit. Males. 1988. Kroner	72
26.	Average size of income from economic activity and average size of pension for old age pensioners in groups of age/level of education/type of benefit. Females. 1988. Kroner	72
27.	Average size of income from economic activity and average size of pension for old age pensioners 67-69 years in groups of sex and level of education. 1988. Kroner	73
28.	Average size of income from economic activity and average size of pension for old age pensioners 70-74 years in groups of sex and level of education. 1988. Kroner	73
29.	Average size of income from economic activity and average size of pension for old age pensioners. Kroner. Percentage of old age pensioners with income from economic activity. County. 1988	74
30.	Average size of net income for old age pensioners in groups of type of benefit and sex. 1988. Kroner	74
31.	Average size of net income for old age pensioners in groups of age/level of education and sex. 1988. Kroner	74
32.	Average size of net income for old age pensioners in groups of type of benefit, sex, age and level of education. 1988. Kroner	75
33.	Old age pensioners in groups of sex/age/level of education, by net income. Absolute figures and per cent. 1988	76

Size of family, type of family and type of pension received by the families

34.	Families with old age pensioners in groups of size of family, by type of pensioner in the family. Absolute figures and per cent. Average number of persons per family. 1988	77
35.	Families with old age pensioners in groups of size of family, by type of family. Absolute figures and per cent. Average number of persons per family. 1988	78
36.	Families with old age pensioner, by type of family. County. Absolute figures and per cent. 1988	79
37.	Families with old age pensioner in groups of type of family, by type of benefit. Absolute figures and per cent. 1988	80

The families' size of pension

38.	Average size of pension for families with old age pensioner in groups of size of family and type of pensioner in the family. 1988. Kroner	80
39.	Average size of pension for families with old age pensioner in groups of size of family and type of family. 1988. Kroner	81
40.	Average size of pension for families with old age pensioner in groups of type of family and type of benefit. 1988. Kroner	81
41.	Average size of pension for families with old age pensioner in groups of sex/age/level of education of main income earner and type of family. 1988. Kroner	81

The families' net income

42.	Average net income for families with old age pensioner in groups of size of family and type of pensioner in the family. Kroner. Average number of persons per family. 1988	82
43.	Average net income for families with old age pensioner in groups of size of family and type of family. Kroner. Average number of persons per family. 1988	82
44.	Average net income for families with old age pensioner in groups of type of family and type of benefit. 1988. Kroner	83
45.	Average net income for families with old age pensioner in groups of sex/age/level of education of main income earner and type of family. 1988. Kroner	83

	Page
The families' net property	
46. Average net property for families with old age pensioner in groups of size of family and type of pensioner in the family. Kroner. Average number of persons per family. 1988	84
47. Average net property for families with old age pensioner in groups of size of family and type of family. Kroner. Average number of persons per family. 1988	85
48. Average net property for families with old age pensioner in groups of type of family and type of benefit. 1988. Kroner	85
49. Average net property for families with old age pensioner in groups of sex/age/level of education of main income earner and type of family. 1988. Kroner	85

1. Innledning

1.1. Formål

Det er to hovedformål med denne publikasjonen. Det ene er å beskrive sammensetningen av gruppa pensjonister med alderspensjon fra folketrygden. Alderspensionistenes sammensetning er belyst ved demografiske og sosiale kjennetegn, og ved opplysninger om pensjonens størrelse og type ytelse som mottas.

Det andre formålet er å gi informasjon om alderspensionistenes levekår. For å belyse levekårene er det nyttig opplysninger om alderspensionistenes inntekter, formue og utdanning, samt opplysninger om inntekts- og formuesforholdene for familier bestående av minst en alderspensionist.

I publikasjonen er det for øvrig gitt en kort omtale av pensjonsordninger utenfor folketrygden. Statistisk sentralbyrå har tidligere publisert statistikk for alderspensionister for 1983-1985.

1.2. Datagrunnlag og omfang

Statistikken bygger på opplysninger om alderspensionister fra Rikstrygdeverkets statistikkbase pr. 31. desember 1988. Disse opplysningene er knyttet sammen med opplysninger fra Det sentrale personregister i SSB og skattedirektørens ligningsregister pr. 31. desember 1988. Utdanningsdataene er hentet fra SSBs utdanningsregister pr. 1. oktober 1987.

For perioden 1967-1990 er det gitt tall for folketrygdens utgifter til alderspensjon, og opplysninger som viser utviklingen over årene i antallet pensjonister og i pensjonistgruppas sammensetning. Utgiftstallene er hentet fra Rikstrygdeverkets regnskapsstatistikk.

Hovedtallene i denne publikasjonen stemmer stort sett overens med de hovedtall som er publisert av Rikstrygdeverket. Men siden vi har koblet opp-

lysningene i Rikstrygdeverkets statistikkbase til opplysninger i registre i SSB, vil en del fordelinger bli forskjellige fra fordelingene som finnes i Rikstrygdeverkets statistikk.

Bostedsfylke er nyttig for å gruppere pensjonister etter fylke. Rikstrygdeverket registrerer det fylke (trygdekontor) som utbetaler pensjonen og dette kan være et annet enn pensjonistens bostedsfylke. Fordelingene etter fylke vil derfor avvike noe fra opplysningene i Rikstrygdeverkets statistikk.

Opplysningene om ekteskapeleg status er hentet fra Personregisteret, mens Rikstrygdeverket har sine opplysninger om ekteskapeleg status fra skattedirektørens folkeregister. Dette kan gi forskjeller mellom Rikstrygdeverkets statistikk og opplysningene i denne publikasjonen.

En del personer som finnes i Rikstrygdeverkets statistikkbase mangler i Personregisteret fordi de er bosatt i utlandet. Personer som finnes i Rikstrygdeverkets register, men ikke i de registre i SSB som det er gitt opplysninger fra i denne publikasjonen, får uoppgitt på enkelte kjennemerker, og blir registrert som enslige når det gjelder familietype.

Når det gjelder familieopplysninger bygger Rikstrygdeverket på opplysninger om hvor mange barn det gis barnetillegg for, og om det gis ektefelle tillegg. I denne publikasjonen er familieenhet dannet på grunnlag av opplysningene i Personregisteret, og alle familiemedlemmer er regnet med, også de som det ikke gis stønad til fra folketrygden.

I deler av statistikken er det gitt opplysninger om pensjonsinntekt for familier hvor en eller flere av personene i familien mottar alderspensjon. Vi har også opplysninger om familiemedlemmer som mottar uførepensjon fra folketrygden, slik at vi får et tilnærmet mål for familienes samlede pensjonsinntekter.

Vi har overfor begrunnet at det i enkelte tabeller vil være forskjell i de tall som Rikstrygdeverket oppgir og tallene i våre tabeller. En forskjell mellom de to statistikkene skyldes også 15 personer som har uoppgitt på opplysninger om særtillegg og tilleggspensjon. I enkelte av våre tabeller hvor vi skiller mellom minstepensjonister med kun særtillegg, minstepensjonister med både særtillegg og tilleggspensjon og pensjonister med større pensjon enn minstevelsen, får vi derfor et antall på 15 personer som ikke stemmer med Rikstrygdeverkets data.

1.3. Begrep og kjennemerker

1.3.1. Definisjoner i folketrygden

Hoveddelen av det statistiske materialet i denne publikasjonen baserer seg på folketrygdens definisjoner og regler for tilståelse og utmåling av alderspensjon i 1988. Vi refererer her de mest sentrale bestemmelsene. Lovbestemmelsene for andre folketrygdordninger er ikke omtalt, selv om uførepensjon som nevnt i avsnitt 1.2, inngår i familiens pensjonsinntekt. Opplysninger om uførepensjonsordningen og uførepensjonister er blant annet å finne i publikasjon fra Statistisk sentralbyrå, Trygdestatistikk Uføre 1987, NOS B 932.

Alderspensjon

Alderspensjonen består av grunnpensjon, tilleggspensjon og/eller særtillegg, kompensasjonstillegg, ev. ektefellestillegg, ev. barnetillegg og ev. ventetillegg.

Pensjonsalderen i folketrygden er 67 år. Alderspensjon for personer mellom 67 og 70 år kan tas ut som 1/4, 1/2, 3/4 eller hel pensjon. Den som har arbeidsinntekt kan tjene opp pensjonspoeng også i sitt 67., 68. og 69. år. Pensjonen og eventuell arbeidsinntekt må til sammen ikke utgjøre mer enn 80 prosent av tidligere arbeidsinntekt. Fra fylte 70 år får alle hel alderspensjon.

Trygdet

Trygdet i folketrygden er, med få unntak, alle som er bosatt i Norge, uansett statsborgerskap.

For personer som er trygdet som bosatt i Norge, varer trygden fortsatt under midlertidig opphold i utlandet. Som midlertidig regnes opphold i utlandet som varer inntil ett år. En del norske statsborgere som er bosatt i utlandet er også trygdet. Utenlandske statsborgere som er bosatt i Norge og er lønnet av fremmed stat, er unntatt fra trygden.

Trygdetid

Med trygdetid forstås den tid vedkommende har vært trygdet etter folketrygdloven siden fylte 16 år. Er den trygdede bosatt i landet når krav om stønad settes fram, blir også botid i Norge før 1. januar 1967 regnet som trygdetid. For alderspensjonister godskrives trygdetid i det 67., 68., og 69. år hvis det opptjenes tilleggspensjon i disse årene. Norge har inngått avtaler om trygd med enkelte land. Noen avtaler har bestemmelser om medregning av trygdetid fra avtalelandet for beregning av norsk pensjon.

Grunnbeløpet (G)

De fleste kontantstønader i folketrygden er knyttet til et regulerbart grunnbeløp. Stønader som beregnes på grunnlag av grunnbeløpet, regnes om hver gang grunnbeløpet blir endret. Stortinget fastsetter grunnbeløpet hvert år, og gjennomsnittlig grunnbeløp for 1988 er 30 850 kroner og for 1990 33 575 kroner.

Grunnpensjon

Rett til grunnpensjon har den som har vært trygdet sammenlagt i minst 3 år. Full grunnpensjon får den som har 40 års trygdetid. Hvis trygdetiden er kortere, blir grunnpensjonen tilsvarende mindre.

Er begge ektefellene pensjonister benyttes trygdetiden til den ektefellen som har lengst trygdetid ved beregningen av begge grunnpensjoner. Full årlig grunnpensjon er 75 prosent av grunnbeløpet når begge ektefellene har pensjon i folketrygden. Dersom ektefellene lever atskilt, beregnes pensjonen for hver av dem som for enslig pensjonist.

Er alderspensjonisten enslig, eller har ektefelle som selv ikke mottar pensjon fra folketrygden, tilsvarer den fulle årlige grunnpensjonen grunnbeløpet.

Tilleggspensjon

For å få tilleggspensjon må den trygdede ha hatt en arbeidsinntekt som er større enn folketrygdens grunnbeløp i minst 3 år etter 1966.

Tilleggspensjonens størrelse avhenger av tidligere arbeidsinntekt (pensjonsgivende inntekt) og av antall opptjeningsår. For hvert opptjeningsår blir det beregnet et pensjonspoengtall (P). For pensjonsgivende inntekt som ikke overskrider 8 ganger grunnbeløpet (G) beregnes pensjonspoengtallet slik:

$$P = \frac{\text{(pensjonsgivende inntekt - G)}}{G}$$

Pensjonspoeng regnes bare av pensjonsgivende inntekt som ikke overstiger 12 ganger grunnbeløpet. For inntekter som ligger mellom 8 og 12 ganger grunnbeløpet medregnes 1/3 av inntekten ved poengberegning.

Sluttpoengtallet er gjennomsnittet av poengtallene for de inntil 20 beste inntektsår. Full tilleggspensjon utgjør 45 prosent av det beløp som framkommer når det gjeldende grunnbeløp multipliseres med sluttpoengtallet. For å få full tilleggspensjon må den trygdede normalt ha hatt en arbeidsinntekt som er større enn grunnbeløpet i minst 40 år etter 1966. Hvis den trygdede har færre opptjeningsår (poengår) blir tilleggspensjonen tilsvarende mindre, slik:

$$TP = \frac{0,45 \cdot G \cdot SPT \cdot P\ddot{A}}{40}$$

- TP = tilleggspensjon
 G = grunnbeløpet
 SPT = sluttpoengtall
 PÅ = poengår, dvs. år da pensjonsgivende inntekt er større enn G

I en overgangstid gjelder visse særregler om pensjonsopptjening. Den som var under 50 år - men over 30 år - pr. 1. januar 1967, får rett til full tilleggspensjon hvis arbeidsinntekten var større enn grunnbeløpet i alle år fra og med 1967 og til og med det år vedkommende fyller 69 år. Den som var over 50 år pr. 1. januar 1967, må ha 20 opptjeningsår for å få full tilleggspensjon. For begge grupper gjelder regelen om tilsvarende mindre tilleggspensjon hvis vedkommende har færre opptjeningsår enn det som kreves for full pensjon. Overgangsregelen gjelder bare for inntekt inntil 5 ganger grunnbeløpet. For den delen av inntekten som er over denne grensen og

til og med 12 ganger grunnbeløpet, beregnes tilleggspensjonen etter vanlige regler, dvs. på grunnlag av kravet om 40 års opptjeningstid.

Sært tillegg

Sært tillegg ytes til alderspensjonist som ikke har tjent opp tilleggspensjon, eller som har tilleggspensjon som er lavere enn særtillegget. Sært tilleggget reduseres krone for krone mot tilleggspensjonen.

Fullt særtillegg utgjorde 55 prosent av grunnbeløpet pr. 1. januar 1988 og 57 prosent pr. 1. april 1988. Dette gjelder enslige pensjonister og pensjonister som forsørger ektefelle. Dersom begge ektefeller mottar pensjon, utgjorde særtillegget for hver av ektefellene 50,25 prosent av grunnbeløpet pr. 1. januar 1988 og 52,25 prosent fra 1. april 1988.

I 1990 (fra 1. mai) utgjør særtillegget 58 prosent av grunnbeløpet for enslige pensjonister og 53,25 prosent av grunnbeløpet for hver av ektefellene i pensjonistektepar. Fra 1. april 1989 ble det også innført dobbelt særtillegg for pensjonister som forsørger ektefelle som er 60 år eller eldre. Disse får samme særtillegg som pensjonistektepar. I 1990 utgjør således særtillegget for disse 106,5 prosent av grunnbeløpet, mens pensjonister som forsørger ektefelle under 60 år får et særtillegg lik 58 prosent av grunnbeløpet.

Blir pensjonistens grunnpensjon satt ned som følge av at trygdetiden er kortere enn 40 år, vil også særtillegget utgjøre en forholdsmessig del av fullt særtillegg.

Ventetillegg

Av grunnpensjonen og tilleggspensjonen beregnes et ventetillegg dersom alderspensjonisten ikke kan ta ut eller ikke ønsker å ta ut hel pensjon ved fylte 67 år. Ventetillegget er 9 prosent pr. år av den delen av pensjonen som ikke tas ut. Ventetillegget utbetales fra det tidspunkt hel pensjon tas ut og senest fra fylte 70 år. Ordningen med opptjening av ventetillegg er opphevet med virkning fra 1. april 1984.

Ektefelle tillegg og barn tillegg

Hvis alderspensjonisten forsørger ektefelle som selv ikke er pensjonist i folketrygden, gis det et ektefelle tillegg som svarer til 50 prosent av den grunnpensjon som pensjonisten har rett til. Det gis også tillegg for forsørgede barn under 18 år.

Barnetillegget er 25 prosent av grunnbeløpet for hvert barn.

Kompensasjonstillegg

Som kompensasjon for følgene av at det ble innført merverdiavgift fra 1. januar 1970, gis det et kompensasjonstillegg til pensjonister i folketrygden. Fullt kompensasjonstillegg utgjør 500 kroner pr. år hvis pensjonisten er ugift eller har ektefelle som ikke mottar pensjon fra folketrygden. Kompensasjonstillegget økes med 250 kroner dersom pensjonisten har forsørgingstillegg for ektefelle. Dersom begge ektefeller er pensjonister, er kompensasjonstillegget 375 kroner for hver av dem.

En pensjonist som før fylte 70 år tar ut 1/4 alderspensjon, får halvparten av fullt kompensasjonstillegg. Tas det ut større del av pensjonen, gis det fullt kompensasjonstillegg. Kompensasjonstillegget blir også satt ned dersom folketrygdens grunnpensjon er satt ned fordi trygdetiden er kortere enn 40 år.

Ytelser til alderspensjonist. Minsteytelse

I denne publikasjonen er størrelsen på alderspensjonen beregnet ved å nytte det gjennomsnittlige grunnbeløp for året 1988. Dette er på 30 850 kroner. I 1990 er gjennomsnittlig grunnbeløp 33 575 kroner.

Alderspensjonist med minsteytelse, eller minstepensjonist, er definert som pensjonist som har særtillegg. Alderspensjonist som mottar både tilleggs pensjon og særtillegg blir altså definert som alderspensjonist med minsteytelse.

Alderspensjonist uten særtillegg er definert som alderspensjonist med pensjon større enn minsteytelsen.

I 1988 utgjorde minsteytelsen for enslig pensjonist 48 280 kroner, og for pensjonistektepar 78 205 kroner, forutsatt at det ytes full grunnpensjon og fullt særtillegg. Kompensasjonstillegg og eventuelt ektefellestillegg eller barnetillegg er ikke medregnet. I 1990 er de tilsvarende pensjonsbeløpene 52 935 kroner for enslig og 85 900 kroner for pensjonistektepar.

Familiens pensjonsinntekt

Familiens pensjonsinntekt, dvs. størrelsen på pensjonen for familien er lik summen av alders-

pensjon og uførepensjon for de familiemedlemene som mottar slik pensjon.

1.3.2. Andre definisjoner

Alder

Fylte år ved utgangen av året.

Bosted

Bostedsfylke pr. 31. desember 1988 ifølge de regler folkeregistreringen nytter for registrering av bosted.

Familie

Alle i en familie skal være registrert bosatt på samme sted (bo i samme leilighet). Innen hver familie kan det bare være to generasjoner, og dette må være foreldre og barn. Ugifte barn som bor hjemme hos foreldrene, utgjør en familieenhet sammen med disse, uansett barnas alder og inntekt. Når en ugift mor eller far bor hos sine foreldre med barnet, oppfattes dette som to familier. To søsken, for eksempel alderspensjonister som bor sammen, er i regelen registrert som to familier. Det samme gjelder pensjonister som er samboende uten å være gift.

Utdanning

Alderspensjonistenes utdanning er målt ved utdanningsnivået for høyeste fullførte utdanning ifølge Statistisk sentralbyrås Standard for utdanningsgruppering i offentlig norsk statistikk (1986). Standarden er lagt opp med 9 utdanningsnivåer. Inndelingen i nivå- eller hovedgruppe er foretatt på denne måte:

0. Ingen utdanning og utdanning på førskolenivå (utdanning for 6-åringer og mindre barn).
1. Utdanning på barneskolenivå (1-6 år, førskoleutdanning ikke medregnet).
2. Utdanning på ungdomsskolenivå (7-9 år).
3. Utdanning på gymnasnivå 1 (10 år).
4. Utdanning på gymnasnivå 2 (11-12 år).
5. Utdanning på universitets- og høgskolenivå 1 (13-14 år).
6. Utdanning på universitets- og høgskolenivå 2 (15-16 år).
7. Utdanning på universitets- og høgskolenivå 3 (17-18 år).
8. Utdanning på forskernivå (over 18 år).
9. Uoppgitt utdanning.

I tabellene i denne publikasjonen er nivå 0, 1, og 2 slått sammen (barne- og ungdomsskolenivå), nivå 3 og 4 (gymnasnivå) og nivå 5 til 8 universitets- og høgskolenivå).

Yrkestilknyttet inntekt

Som mål på yrkestilknyttet inntekt har vi brukt opplysninger om pensjonsgivende inntekt. Pensjonsgivende inntekt danner grunnlag for beregning av pensjonsdelen av medlemsavgiften til folketrygden og for beregning av framtidige pensjonsrettigheter. Dette gjelder imidlertid ikke for personer på 70 år eller mer. Pensjonsgivende inntekt blir likevel som hovedregel registrert for disse personene.

Pensjonsgivende inntekt omfatter lønn og annen godtgjørelse for arbeid i og utenfor tjenesteforhold, f.eks. honorarer, provisjoner, drikkepenger og visse naturallytelser og utgiftsgodtgjørelser. Videre er medregnet inntekt av selvstendig næringsvirksomhet, forutsatt at inntektstakeren personlig deltar i virksomheten. Som pensjonsgivende inntekt er også regnet arbeidsledighetsstrygd og sykepenger. Til alderspensjonister mellom 67-69 år som ikke tar ut hel pensjon, ble det ytet sykepenger inntil 90 dager i 1988.

I pensjonsgivende inntekt er ikke medregnet inntekt av kapital som gir avkastning uavhengig av inntektstakerens virksomhet, f.eks. renteinntekter og aksjeutbytte. Pensjonsinntekter og trygdeytelser (unntatt arbeidsledighetstrygd og sykepenger) er heller ikke regnet som pensjonsgivende inntekt.

Nettoinntekt

Nettoinntekt er lik nettoinntekt før særfradrag ved statsskatteliggingen. Nettoinntekt omfatter yrkestilknyttet inntekt og ytelser fra folketrygden som for eksempel alderspensjon, uførepensjon, overgangsstonad, attføringspenger og barnepensjon. Inkludert i nettoinntekten er også tjenstepensjon, naturallytelser, renter av bankinnskudd, inntekt av boligeiendom etc.

Nettoinntekt er lik bruttoinntekt minus fradragberettigede utgifter som f.eks. renter av gjeld, premie til pensjonsforsikring og fagforeningskontigent. Nettoinntekt som er for lav til at skatt kan bli utlignet, er også regnet med.

Familiens nettoinntekt er sum nettoinntekt for alle medlemmene i familien.

Hovedinntektstaker

Den person i familien som har størst nettoinntekt.

Nettoformue

Nettoformue er lik nettoformue ved statsskatteliggingen. Nettoformue er bruttoformue fraregnet gjeld.

Familiens nettoformue er sum nettoformue for alle medlemmene i familien.

1.4. Hovedresultater

Siden innføringen av folketrygden har antallet alderspensjonister økt fra 312 778 i 1967 til 595 396 i 1988 og 612 718 i 1990. I 1967 utgjorde alderspensjonistene 8 prosent av befolkningen og i 1988-1990 om lag 14-15 prosent. Noe av økningen skyldes at pensjonsalderen ble satt ned fra 70 år til 67 år i 1973.

Antallet alderspensjonister vil ikke endre seg vesentlig i de nærmeste ti-årene. En relativt sterk økning skjer først etter år 2010, og som vist i Statistisk sentralbyrås seneste befolkningsframskrivning vil antallet personer over pensjonsalder utgjøre vel 700 000 i år 2020. De eldres andel av befolkningen vil likevel ligge på samme nivå som i dag, 15 prosent.

Folketrygdens utbetaling til alderspensjon er økt fra 1,6 milliarder kroner i 1967 til 32,4 milliarder kroner i 1988 og 37,6 milliarder kroner i 1990. Økningen skyldes flere forhold. Økt antall alderspensjonister er en årsak, dessuten får hver pensjonist utbetalt et pensjonsbeløp som i gjennomsnitt er nesten 12 ganger større i 1990 enn i 1967.

Økningen i pensjonsbeløpene skyldes blant annet at grunnbeløpet er blitt justert for å kompensere for endringene i det alminnelige inntektsnivået. For å bedre minstepensjonistenes kår er det skjedd en forholdsvis sterk økning i særtilleggsatsen. I tillegg har det over årene vært en jevn økning av pensjonister som har opparbeidet rett til tilleggspensjon.

Sett over hele perioden 1970-1990 er realverdien av pensjonene økt mer for minstepensjonistene enn for pensjonistene med større pensjon. I mellomliggende år er det likevel en del svingninger i pensjonenes realverdi for begge pensjonistgruppene. For alderspensjonister med større

pensjon enn minsteytelsen er kjøpekraften økt hvert år fram til 1978. Det samme gjelder også for årene 1984-1986, mens det ellers i perioden 1978-1990 har vært en liten realinntektsnedgang eller ingen endring i kjøpekraften. For minstepensjonistene er kjøpekraften økt hvert år fram til 1986, og den er omtrent uendret i perioden 1986-1990.

I 1970 var omtrent alle alderspensjonistene minstepensjonister, 95 prosent, mens i 1990 har bare knapt halvparten av pensjonistene minsteytelsen, 49 prosent. I 1983 var 73 prosent av minstepensjonisten kvinner (tidligste tilgjengelige data om fordeling på kjønn er fra 1983), og i 1990 er kvinneandelen økt til 82 prosent. I de samme årene utgjør kvinner henholdsvis 29 og 38 prosent av pensjonistene med større pensjon enn minsteytelsen. Stadig flere kvinner opparbeider altså rett til tilleggspensjon, men samtidig utgjør de en økende andel av minstepensjonistene.

Alderspensjonen i folketrygden er obligatorisk og gjelder hele befolkningen. I tillegg finnes supplerende pensjonsordninger hvor medlemskapet er basert på yrkesdeltakelse (tjenestepensjon), eller individuelle ordninger hvor medlemskapet er basert på en frivillig kontrakt mellom den enkelte og et forsikringsselskap. Tjenestepensjonsordninger finnes for ansatte både i offentlig og privat sektor, og tjenestepensjonen er den mest utbredte av de to nevnte supplerende ordningene.

Så godt som alle offentlig ansatte er med i pensjonsordninger gjennom Statens Pensjonskasse eller Kommunal Landspensjonskasse, og i 1990 er det henholdsvis om lag 73 000 og 30 000 personer som mottar alderspensjon fra disse ordningene.

Antallet medlemmer i private tjenestepensjonsordninger økte sterkere i første enn i siste halvdel av 1980-årene, og i 1990 mottar ca. 85 000 personer alderspensjon fra private, kollektive ordninger.

Som vist til tidligere har relativt flere menn enn kvinner en pensjon som er større enn minsteytelsen. I 1988 var denne andelen 73 prosent blant mennene og 28 prosent blant kvinnene, og andelen er større blant menn enn blant kvinner i alle aldersgrupper. I den yngste aldersgruppa, 67-69 år, har hele 90 prosent av mennene denne ytelsen, mot 42 prosent av kvinnene. For begge kjønn øker andelen minstepensjonister i de eldre aldersgruppene.

Jo høyere utdanning, jo mer sannsynlig er det at alderspensjonisten har en pensjon som er større enn minsteytelsen. Andelen er omtrent dobbelt så stor for pensjonister med universitets- og høgskoleutdanning som for pensjonister med høyeste utdanning på barne- og ungdomsskolenivå, henholdsvis 76 og 39 prosent. Blant menn med høy utdanning er tilsvarende andel 90 prosent og blant kvinner 58 prosent.

Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister i 1988 var 54 000 kroner, for minstepensjonister 44 000 kroner og for pensjonister med større pensjon enn minsteytelsen 67 000 kroner.

Menn mottok i gjennomsnitt 15 000 kroner mer i pensjon enn kvinner. Gjennomsnittlig pensjon for menn var 63 000 kroner og for kvinner 48 000 kroner. Både kvinners og menns pensjonsstørrelse synker med stigende alder, og de yngste alderspensjonistene i alderen 67-69 år mottar gjennomsnittlig 15 000 mer i pensjon enn de eldste på 80 år og over. Alderspensjonister med høyeste utdanning på universitets- og høgskolenivå har i gjennomsnitt 20 000 kroner mer i pensjon enn pensjonister med lav utdanning.

Opplysninger om yrkestilknyttet inntekt viser at 15 prosent av alderspensjonistene deltok i yrkesaktivt arbeid i 1988. For disse var gjennomsnittlig yrkestilknyttet inntekt 34 000 kroner.

Av de 92 000 pensjonistene som har yrkestilknyttet inntekt er 63 prosent menn, nesten 80 prosent er under 75 år, og 74 prosent har større pensjon enn minsteytelsen. Yrkestilknyttet inntekt er også mest vanlig blant pensjonister med høy utdanning. Av alderspensjonister med universitets- og høgskoleutdannig har 29 prosent slik inntekt, mens andelen er 11 prosent for pensjonister med barne- og ungdomsskole som høyeste utdanning.

Opplysninger for 1988 viser at familiene med alderspensjonist er små, og består i gjennomsnitt av 1,5 personer. I alt 61 prosent av alderspensjonistene bor alene. 34 prosent av familiene består av to personer og kun 5 prosent av tre eller flere personer.

Av topersonfamiliene består 72 prosent av to pensjonister. De fleste av disse er alderspensjonister, og i bare 10 prosent av topersonfamiliene bor en alderspensjonist og en uførepensjonist. 28 prosent av topersonfamiliene består altså av en alderspensjonist og en person som ikke er pensjo-

nist. I mange av trepersonfamiliene finnes også familiemedlemmer som ikke er pensjonister, og i alt utgjør familier hvor minst ett familiemedlem ikke er pensjonist, 15 prosent av alle alderspensjonistfamiliene.

Alle familiene mottar alderspensjon fra folketrygden. I noen få alderspensjonistfamilier bor også uførepensjonister, og ca. 4 prosent av familiene mottok uførepensjon i 1988.

Av alle alderspensjonistfamiliene i landet, vel 483 000 familier, mottok i 1988 46 prosent kun minsteytelsen fra folketrygden, 17 prosent mottok både minsteytelsen og større pensjon, og 37 prosent kun pensjon som er større enn minsteytelsen.

Familier med alderspensjonist hadde gjennomsnittlig 69 000 kroner i pensjon. Gjennomsnittlig pensjon for enpensjonistfamiliene var 53 000

kroner og for familier som består av kun to pensjonister 102 000 kroner. Pensjonist som bor sammen med et familiemedlem som ikke er pensjonist, har vesentlig høyere pensjon enn pensjonist som bor alene. I gjennomsnitt utgjorde forskjellen 19 000 kroner i 1988.

For alderspensjonistfamiliene var gjennomsnittlig nettoinntekt i 1988 112 000 kroner og gjennomsnittlig nettoformue 202 000 kroner. Både inntekten og formuen øker vesentlig med familiestørrelsen. I enpensjonistfamiliene var gjennomsnittlig nettoinntekt og nettoformue henholdsvis 72 000 kroner og 133 000 kroner, mot 159 000 kroner og 297 000 kroner i topersonfamiliene. Både nettoinntekten og nettoformuen er også en god del lavere i topersonfamilier som består av kun to pensjonister, sammenlignet med gjennomsnittlig inntekt og formue i familier hvor ett familiemedlem ikke er pensjonist.

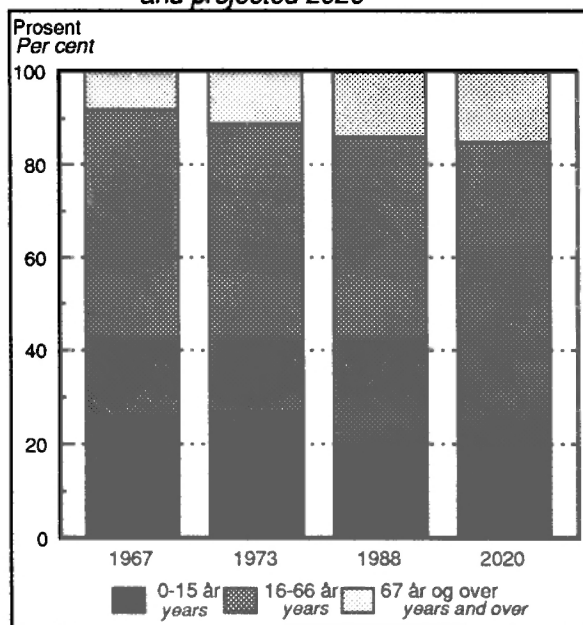
2. Historikk

2.1. De eldre og befolkningen

Da folketrygden ble innført 1967 utgjorde alderspensjonistene 8 prosent av befolkningen. Aldersgrensen for pensjonering var 70 år. I 1973 ble pensjonsalderen satt ned til 67 år og alderspensjonistene utgjorde da 11 prosent av befolkningen. I 1988 er andelen alderspensjonister økt til 14 prosent. I år 2020 er andelen eldre over 66 år beregnet til å være 15 prosent av befolkningen, Statistisk sentralbyrås Framskrivning av folke­mengden 1990-2050, NOS B 983.

Mens andelen eldre i befolkningen har økt, har andelen barn under 16 år minket. I 1967 utgjorde barn 26 prosent av befolkningen, i 1988 20 prosent. I år 2020 vil barn under 16 år utgjøre 19 prosent av befolkningen, figur 2.1. og tabell 1 i særskilt tabell­del.

Figur 2.1. Folkemengde etter alder. Prosent. Registrert 1967, 1973, 1988 og framskrevet 2020 Population by age. Per cent. Registered 1967, 1973, 1988 and projected 2020



Barn under 16 år og personer over 66 år kan betegnes som den "forsørgede" del av befolkningen. De blir "forsørget" av den del av befolkningen som tilhører arbeidsstyrken. Arbeidsstyrken består av sysselsatte og arbeidssøkere uten arbeidsinntekt. Utenfor arbeidsstyrken er foruten barn og alderspensjonister, personer uten arbeid, studenter, arbeidsuføre og personer opptatt med husarbeid hjemme - og som ikke søker arbeid.

En måte "forsørgelsesbyrden" bestemmes på, er ved å se hvor mange personer det er utenfor arbeidsstyrken pr. person i arbeidsstyrken. I 1973 "forsørget" hver person i arbeidsstyrken 1,4 personer og i 1988 0,9 personer. I 2020 beregnes også hver person i arbeidsstyrken å finansiere livsopphold for 0,9 personer, tabell 2.1.

En større del av befolkningen tilhører arbeidsstyrken nå enn tidligere. Andelen var 42 prosent i 1973 og 51 prosent i 1988. I 2020 er andelen beregnet til 53 prosent. Til tross for en økning i antallet eldre over disse årene vil derfor hver person i arbeidsstyrken "forsørge" 0,3 eldre personer både i 1973, 1988 og 2020.

Det er særlig kvinnene som har økt sin deltakelse i arbeidsstyrken, spesielt kvinner i alderen 30 til 50 år. I 1973 tilhørte litt over halvparten av alle kvinner i alderen 30 til 49 år arbeidsstyrken. I 1988 gjaldt dette over 80 prosent av kvinnene i samme aldersgruppe. I aldersgruppene 20-29 og 50-59 år har kvinnene økt sin deltakelse i arbeidsstyrken med 20 prosentenheter disse 15 årene. Ifølge framskrivning av arbeidsstyrken år 2020 vil både kvinner og menn i de øvre aldersgruppene, 50-69 år, øke sin deltakelse i arbeidsstyrken. For andre aldersgrupper er det små endringer i forhold til 1988, figur 2.2 og tabell 2 i særskilt tabell­del.

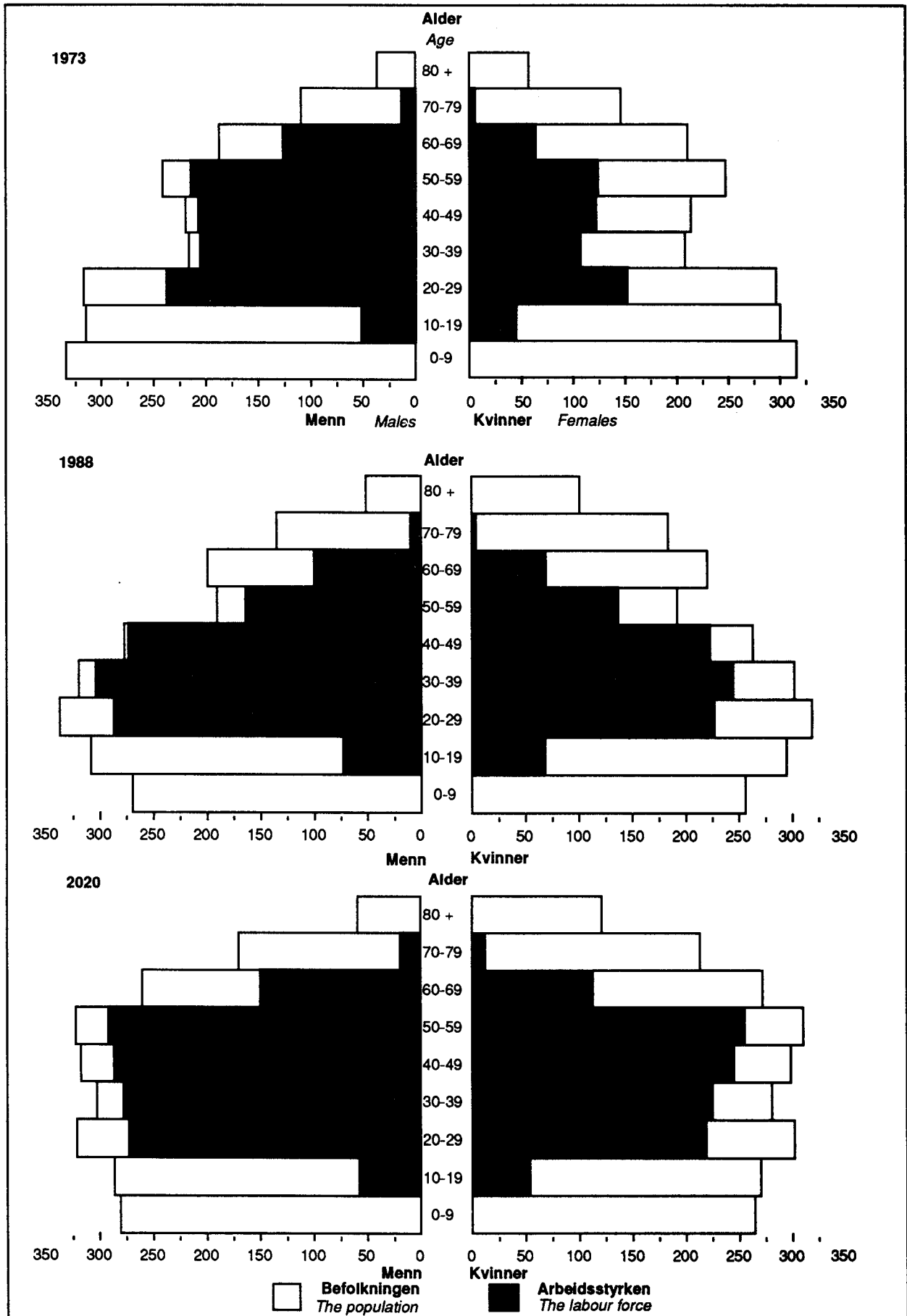
Tabell 2.1. Personer i og utenfor arbeidsstyrken. Registrert 1973, 1988 og framskrevet 2020 *Persons in labour force and not in labour force. Registered 1973, 1988 and projected 2020*

År Year	Befolkning i alt <i>Population, total</i>	Personer i arbeids- styrken <i>Persons in labour force</i>	Personer utenfor arbeids- styrken <i>Persons not in labour force</i>	Forsørgel- sesbyrde <i>Persons not in labour force as share of persons in labour force</i>
Antall Number				
1973	3 972 990	1 680 000	2 292 990	1,4
1988	4 220 686	2 183 000	2 037 686	0,9
2020 ¹	4 652 586	2 474 000	2 178 586	0,9
Prosent <i>Per cent</i>				
1973	100	42	58	
1988	100	51	49	
2020	100	53	47	

¹ Kilde: NOS Framskrivning av folkemengden 1990-2050 (alternativ KM1-90) og Statistisk ukehefte 1/2 1991.

¹ Source: NOS Population Projections 1990-2050 (alternative KM1-90) and Weekly Bulletin of Statistics 1/2 1991.

Figur 2.2. Befolkningen og arbeidsstyrken, etter kjønn og alder. Registrert 1973, 1988 og framskrevet 2020. 1000 *The population and the labour force, by sex and age. Registered 1973, 1988 and projected 2020. 1000*



2.2. Folketrygden

Folketrygden ble innført i 1967. Lov om folketrygd av 17. juni 1966 nr. 12 avløste tidligere lover om alderstrygd, uføretrygd, enke- og morsstrygd, forsørgerstrygd for barn og attføringshjelp. Endelig gjennomføring av et samlet trygdesystem fant sted i 1971 da syketrygd, arbeidsløshetsstrygd og yrkesskadetrygd ble inkorporert i folketrygden.

Folketrygden har som formål å yte stønad ved sykdom, legemsfeil, uførhet, svangerskap og fødsel, arbeidsledighet, alderdom, dødsfall og tap av forsørger, og å yte overgangsstønad til enslig forsørger. Folketrygden omfatter alle som er bosatt i Norge, uansett statsborgerskap.

Ved folketrygdens innførelse kom de sentrale langtidsytelsene til å bestå av to elementer: grunnpensjon og tilleggspensjon. Tilleggspensjonsordningen innebar at det ble mulig å opparbeide rettigheter til pensjon på grunnlag av arbeidsinntekt og antall yrkesaktive år. Dette ble begrunnet med at et tilfredsstillende pensjonssystem måtte sikre den enkelte mot en drastisk reduksjon i levestandard ved pensjonering.

Ved Lov av 19. juni 1969 nr. 61 ble det innført en ordning med særtillegg til ytelser fra folketrygden. Med dette skulle en bedre inntekten til pensjonister som ikke hadde opptjent tilleggspensjon i det hele tatt, eller som bare hadde opptjent en mindre tilleggspensjon. Særtillegget ble et viktig middel for å regulere folketrygdens minstepensjon. I denne publikasjonen vil alle alderspensjonister som har særtillegg (selv om de også har tilleggspensjon) bli omtalt som minstepensjonister.

Særtillegget fastsettes av Stortinget som en prosentsats av grunnbeløpet. Satsen er blitt hevet

i alt 20 ganger fra 1969 til 1990. Særtilleggsatsen var opprinnelig 7,5 prosent av grunnbeløpet i 1969, og pr. 1. mai 1990 er satsen økt til 58 prosent (for enslig pensjonist), jf. kapittel 1.3.1.

Alderstrygden har altså to hovedformål. Det første er å sikre alderspensjonistene en viss økonomisk minstepensjon uavhengig av tidligere yrkesinntekt. Dette ivaretas ved den såkalte minstepensjonen, dvs. grunnpensjon, særtillegg og kompensasjonstillegg. Det andre formålet er å sikre trygghet for den standard den enkelte har bygget opp i sitt yrkesaktive liv. Dette oppnås ved tilleggspensjonen som er gradert etter tidligere yrkesinntekt.

2.2.1. Folketrygdens utgifter til alderspensjon

Folketrygdens utgifter til alderspensjon har økt fra 1,6 milliarder kroner i 1967 til 32,4 milliarder i 1988 og 37,6 milliarder kroner i 1990, tabell 2.2. Denne økningen skyldes for det første at antallet alderspensjonister er økt, fra 312 778 i 1967 til 595 396 i 1988 og 612 718 i 1990. For det andre har utgiftene til alderspensjon økt fordi hver pensjonist gjennomsnittlig får mer utbetalt i pensjon enn tidligere. Gjennomsnittlig pensjonsbeløp pr. pensjonist er nesten 12 ganger større for bestanden av pensjonister i 1990 enn i 1967. Økningen skyldes blant annet at grunnbeløpet er blitt justert for å kompensere for endringene i det alminnelige inntektsnivået. For spesielt å bedre minstepensjonistenes kår har det også skjedd en sterk økning i særtilleggsatsen. I tillegg til dette har det vært en jevn økning av pensjonister som har opparbeidet rett til tilleggspensjon, figur 2.3 i kapittel 2.2.2.

Tabell 2.2. Alderspensionister og utbetaling til alderspensjon. 1967-1990 *Old age pensioners and expenditure of old age pension. 1967-1990*

År <i>Year</i>	Antall alders- pensjo- nister <i>Number of old age pen- sioners</i>	Total utbe- taling til alders- pensjon <i>Total expen- ditures of old age pen- sion</i>	Gjennom- snittlig pensjons- beløp pr. pensjo- nist ¹ <i>Average size of pension per pension- er¹</i>	Gjennom- snittlig pensjons- beløp pr. minste- pensjo- nist ¹ (G + ST) <i>Average size of pension per pension- er with minimum benefit¹</i>	Gjennom- snittlig grunn- beløp (G) <i>Average basic amount</i>	Gjennom- snittlig sær- tillegg (ST) <i>Average special supple- ment</i>
1967 ...	312 778	1 623	5 200	5 400	5 400	-
1968 ...	319 784	1 816	5 700	5 900	5 900	-
1969 ...	329 272	2 018	6 100	6 400	6 400	-
1970 ...	334 660	2 462	7 400	7 310	6 800	510
1971 ...	339 976	2 840	8 400	8 400	7 400	1 000
1972 ...	346 362	3 142	9 100	9 164	7 900	1 264
1973 ² ...	441 630	4 316	9 800	9 945	8 500	1 445
1974 ...	453 265	4 990	11 000	11 153	9 533	1 620
1975 ...	464 164	5 874	12 700	12 808	10 800	2 008
1976 ...	475 075	6 974	14 700	14 862	12 000	2 862
1977 ...	488 316	8 287	17 000	17 269	13 383	3 886
1978 ...	497 750	9 672	19 400	19 788	14 550	5 238
1979 ...	509 293	10 675	21 000	21 280	15 200	6 080
1980 ...	519 616	12 261	23 600	23 844	16 633	7 211
1981 ...	530 769	14 436	27 200	27 382	18 658	8 724
1982 ...	541 810	16 679	30 800	30 728	20 667	10 061
1983 ...	551 870	18 818	34 100	33 516	22 333	11 183
1984 ...	563 532	20 835	37 000	36 016	23 667	12 349
1985 ...	570 125	23 136	40 600	38 719	25 333	13 386
1986 ...	576 716	25 886	44 900	42 384	27 433	14 951
1987 ...	587 691	28 643	48 700	45 217	29 267	15 950
1988 ...	595 396	32 423	54 500	48 280	30 850	17 430
1989 ...	605 949	35 080	57 900	50 672	32 275	18 397
1990 ...	612 718	37 577	61 300	52 935	33 575	19 360

¹ Gjennomsnittlig pensjonsbeløp for alle alderspensjonister bygger på faktiske utbetalinger, dvs. på regnskapstall fra Rikstrygdeverket (kolonne 3). Gjennomsnittlig pensjonsbeløp for minstepensjonister er regnet ut på grunnlag av stønadssatser gjeldene for enslig pensjonist. Det er ikke her tatt hensyn til mulig reduksjon av pensjonen som følge av f.eks. redusert trygdetid eller ekteskap. Gjennomsnittlig pensjonsbeløp for minstepensjonister er derfor noe større enn gjennomsnittet av de faktiske utbetalingene til denne gruppa. ² Pensjonsalderen ble satt ned fra 70 til 67 år 1. januar 1973.

¹ *The average size of pension of all old age pensioners is based on factual payments, that is on accounts from the National Insurance Administration (column 3). The average size of pension of pensioners with minimum benefit is calculated on account of benefit rates for a single pensioner. The calculation pays no regard to a possible reduction of the pension due to e.g. reduced insurance period or marriage. The average size of pension per pensioner with minimum benefit is therefore greater than the average amount of factual payments to this group.* ² *The pensionable age was lowered from 70 to 67 years 1 January 1973.*

Minstepensjonen er regulert av endringer i grunnbeløpet (G) og særtillegget (ST). For alderspensjonister med større pensjon enn minstepensjonen består pensjonen av ytelser som reguleres i takt med grunnbeløpet.

I tabell 2.3 ser vi på utviklingen av grunnbeløpet, minstepensjonen og timefortjenesten for menn i industrien i perioden 1970-1990. Sammenholdt med økningene i konsumprisindeksen gir dette informasjon om endringene i kjøpekraft både for pensjonistgruppene og for mannlige industriarbeidere i perioden.

Tabellen viser at både pensjonister med minstepensjonen, pensjonister med større pensjon enn

minstepensjonen og mannlige industriarbeidere har økt sin kjøpekraft fra 1970 til 1990. Økningen er størst for pensjonister med minstepensjonen, noe mindre for mannlige industriarbeidere og minst for pensjonister med større pensjon enn minstepensjon.

For alderspensjonister med større pensjon enn minstepensjonen er kjøpekraften økt hvert år fram til 1978. Det samme gjelder også for årene 1984-1986, mens det ellers i perioden 1978-1990 har vært en liten realinntektsnedgang eller ingen endring i kjøpekraften. For minstepensjonistene er kjøpekraften økt hvert år fram til 1986 og den er omtrent uendret i perioden 1986-1990, tabell 2.3.

Tabell 2.3. Gjennomsnittlig grunnbeløp, alderspensjon, minstepensjon, timefortjeneste for menn i industrien og konsumprisindeks. 1970-1990. Indekser 1970=100 *Average basic amount, old age pension, minimum benefit, hourly earnings of males in industry and consumer price index. 1970-1990. Indexes 1970=100*

År Year	Grunnbeløp (G) Basic amount	Pensjonsbeløp pr. alderspensjonist ¹ Size of pension per old age pensioner ¹	Pensjonsbeløp pr. minstepensjonist ¹ (G + ST) Size of pension per pensioner with minimum benefit ¹	Timefortjeneste for menn i industrien ² Hourly earnings of males in industry ²	Konsumprisindeks Consumer price index
1970	100	100	100	100 ³	100
1971	109	114	115	109	106
1972	116	123	125	119	114
1973	125	132	136	132	122
1974	140	149	153	154	134
1975	159	172	175	185	149
1976	176	199	203	215	163
1977	197	230	236	239	178
1978	214	262	271	258	192
1979	224	284	291	265	202
1980	245	319	326	290	224
1981	274	368	375	319	254
1982	304	416	420	352	283
1983	328	461	458	381	307
1984	348	500	493	414	326
1985	373	549	530	447	344
1986	403	607	580	493	369
1987	430	658	619	572	401
1988	454	736	661	603	428
1989	475	782	693	632	448
1990	494	829	724	669	466

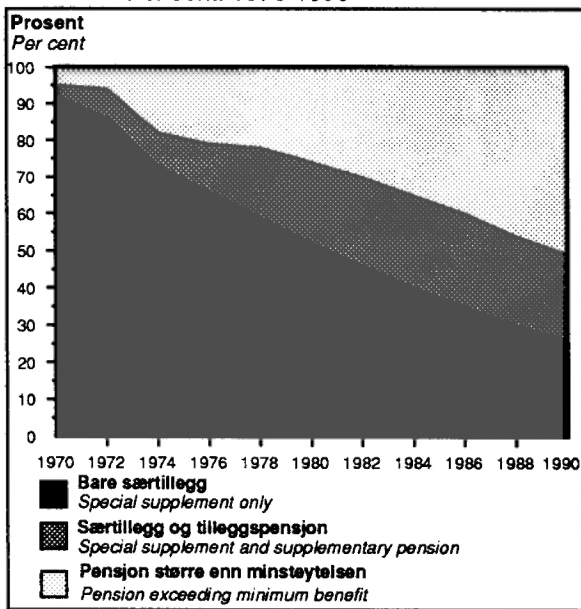
¹ Se note 1, tabell 2.2. ² I bedrifter tilsluttet Næringslivets Hovedorganisasjon. Tall fra publikasjonen Lønnsstatistikk 1978, NOS B 34, og Statistisk månedshefte 4/91. ³ I 1970 er timefortjenesten satt lik timefortjenesten i 3. kvartal for menn i bergverksdrift og industri (Lønnsstatistikk 1974, SSB).

¹ See note 1, table 2.2. ² In establishments affiliated with the Confederation of Norwegian Business and Industry. Figures from the publication Wage Statistics 1978, NOS B 34, and Monthly Bulletin of Statistics 4/91. ³ In 1970 the hourly earnings equal the average hourly earnings in 3rd quarter for males in mining and manufacturing (Wage Statistics 1974, CBS).

2.2.2. Minstepensjonister og pensjonister med større pensjon enn minsteytelsen

Stadig flere av alderspensjonistene har opparbeidet rett til tilleggspensjon. I 1970 var omtrent alle alderspensjonistene minstepensjonister, 95 prosent. I 1988 hadde bare litt over halvparten, 54 prosent, minsteytelsen, og i 1990 49 prosent. Minsteytelsen utbetales til pensjonister som ikke har opparbeidd tilleggspensjon og til pensjonister med en tilleggspensjon som er lavere enn særtillegget. Andelen pensjonister med en tilleggspensjon som er større enn særtillegget er økt tilsvarende, fra 5 prosent i 1970 til 46 prosent i 1988 og 51 prosent i 1990, figur 2.3 og tabellene 3 og 4 i særskilt tabelldel. Antallet minstepensjonister som også har tilleggspensjon har økt fra 3 prosent av totalt antall alderspensjonister i 1970 til 23 prosent i 1990. Andelen for denne gruppa har for øvrig variert mellom 22-25 prosent på hele 1980-tallet.

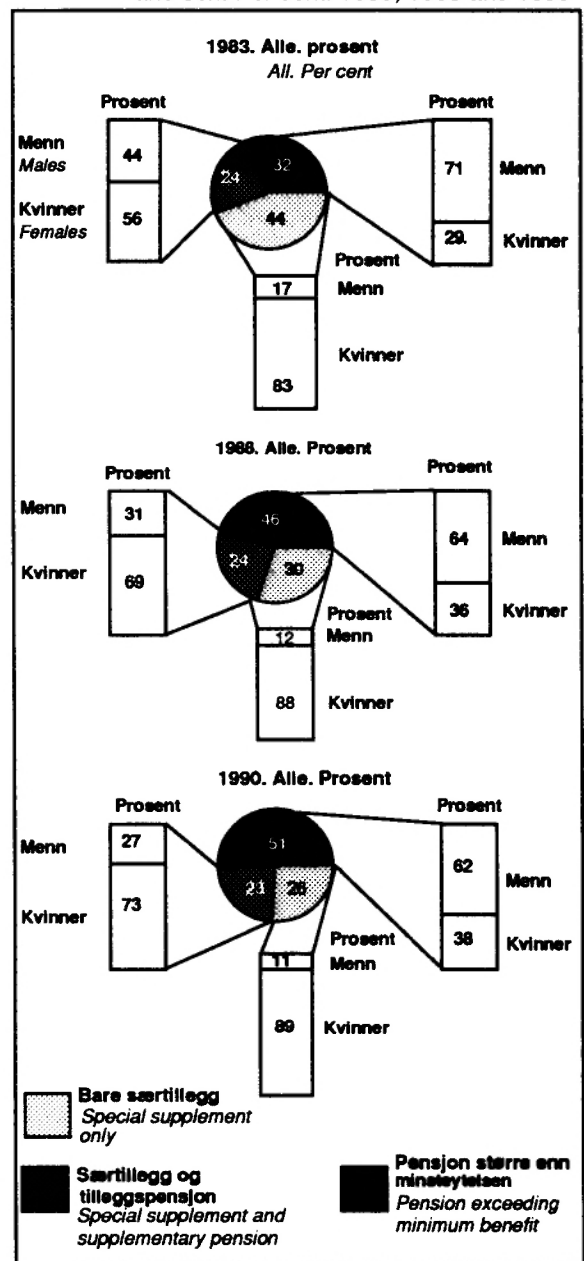
Figur 2.3. Alderspensjonister etter type ytelse. Prosent. 1970-1990
Old age pensioners by type of benefit. Per cent. 1970-1990



Opplysninger om hvordan antallet minstepensjonister og pensjonister med ytelse større enn minsteytelsen fordeler seg på kjønn, er tilgjengelige fra og med 1983.

I 1983 var 71 prosent av pensjonistene med ytelse større enn minsteytelsen menn. Det tilsvarende tall for 1988 er 64 prosent og for 1990 62 prosent. I alt 73 prosent av minstepensjonistene i 1983 var kvinner. I 1988 er kvinneandelen blant minstepensjonistene økt til 80 prosent og i 1990 82 prosent. Ser vi på de minstepensjonistene som også har tilleggspensjon, viser det seg at 56 prosent av disse var kvinner i 1983. I 1990 er andelen kvinner økt til 73 prosent, figur 2.4 og tabell 5 i særskilt tabelldel.

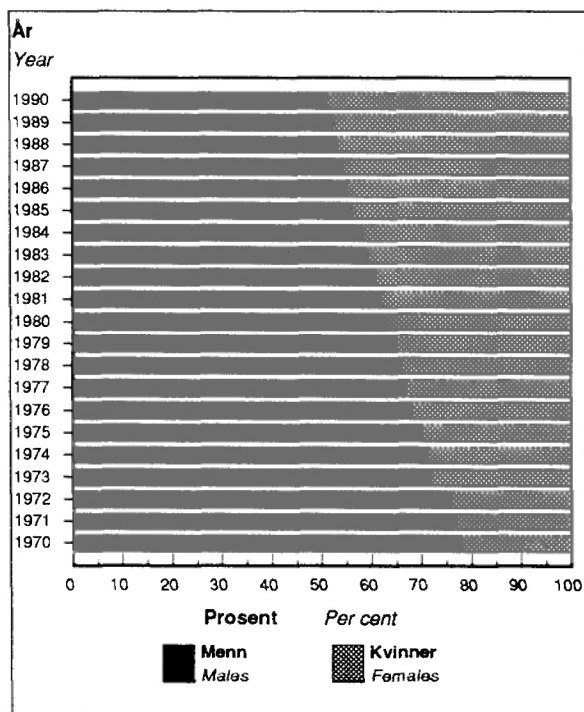
Figur 2.4. Alderspensjonister etter type ytelse og kjønn. Prosent. 1983, 1988 og 1990
Old age pensioners by type of benefit and sex. Per cent. 1983, 1988 and 1990



Stadig flere kvinner opparbeider altså rett til tilleggspensjon, slik at flere av pensjonistene med pensjon større enn minsteytelsen er kvinner i 1990 enn i 1983. Samtidig ser vi også at kvinnene utgjør en økende andel av minstepensjonistene som også har opparbeidd tilleggspensjon, det vil si av de pensjonistene som ikke får full uttelling for sin yrkesdeltakelse og innbetalig til folketrygden. Fordi særtillegget reduseres krone for krone mot tilleggspensjon, vil pensjonister med opparbeidd tilleggspensjon mindre enn særtillegget også være minstepensjonister. Det at kvinnene utgjør en økende andel av denne gruppa minstepensjonister er medvirkende til at kvinnene utgjør en stadig større andel av alle minstepensjonistene.

Figur 2.5 og tabell 6 i særskilt tabelldel viser kjønnsfordelingen for årene 1970-1990 for de pensjonistene som har opparbeidd tilleggspensjon. Fordelingen omfatter alle med tilleggspensjon, dvs. også de minstepensjonistene som har både tilleggspensjon og særtillegg.

Figur 2.5. Alderspensionister med opparbeidd tilleggspensjon, etter kjønn. Prosent. 1970-1990 *Old age pensioners with supplementary pension earning, by sex. Per cent. 1970-1990*



I 1970 var 78 prosent av tilleggspensjonistene menn, mens andelen i 1988 er sunket til 53 prosent og i 1990 til 51 prosent. Kvinnenes andel av tilleggspensjonistene har økt tilsvarende, fra 22 prosent i 1970 til 49 prosent i 1990.

Kvinner utgjør en stadig større del av alderspensjonistene som har opparbeidd tilleggspensjon. Ser vi på andelen tilleggspensjonister blant kvinner og menn innbyrdes, vil vi likevel se at andelen av kvinnene som har tilleggspensjon er, og har vært, mindre enn andelen av menn som har opparbeidd tilleggspensjon, figur 2.6 og tabell 7 i særskilt tabelldel.

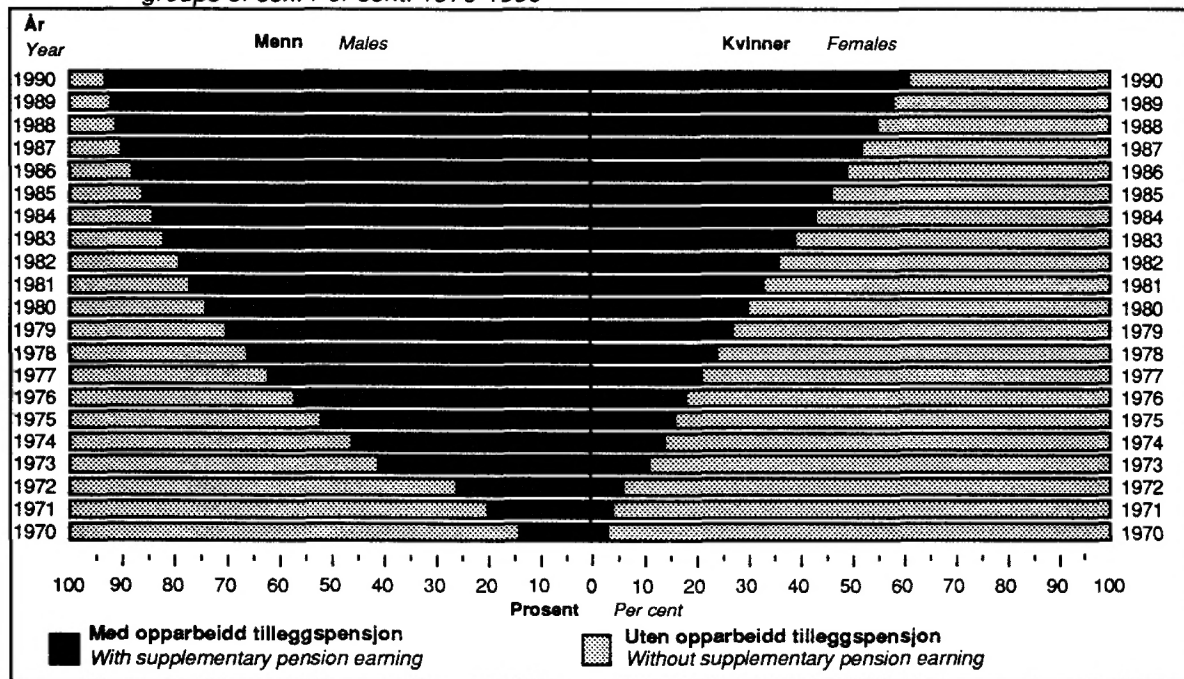
Figuren viser at andelen av kvinner med tilleggspensjon har økt fra 3 prosent av alle kvinnelige alderspensjonister i 1970 til 55 prosent i 1988 og 61 prosent i 1990. For menn er andelen med tilleggspensjon for de samme årene på henholdsvis 14, 91 og 93 prosent.

Fram til 1981 økte andelen tilleggspensjonister mer blant menn enn blant kvinner. Fra 1981 fortsetter andelen kvinner med tilleggspensjon å øke i samme grad som tidligere (ca. 3 prosentenheter hvert år), mens andelen menn som har opparbeidd tilleggspensjon ikke øker i samme grad som tidligere (en økning på 4 - 5 prosentenheter på 1970-tallet til om lag 2 prosentenheter hver år fra 1981), figur 2.6 og tabell 7.

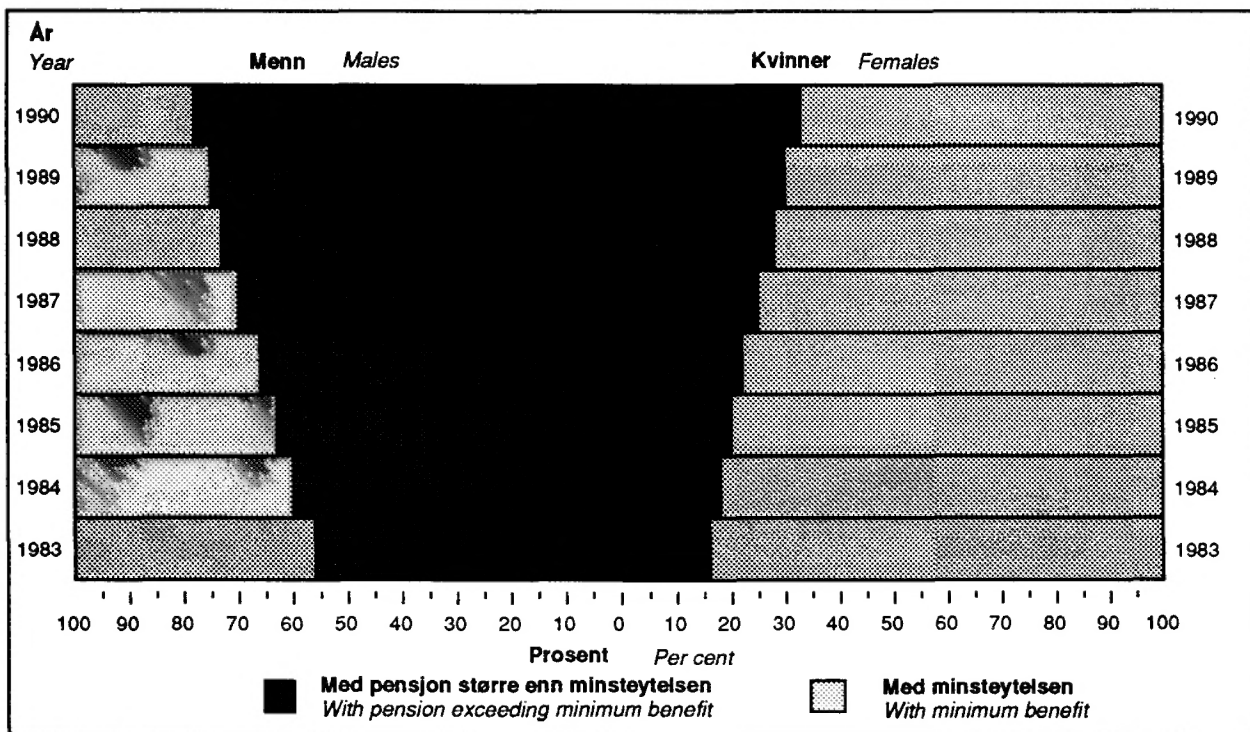
Økningen i antallet kvinner med opparbeidd tilleggspensjon har som nevnt ført til at stadig flere kvinner mottar både tilleggspensjon og særtillegg. I de senere årene er også andelen pensjonister med større pensjon enn minsteytelsen økt relativt sterkere blant kvinner enn blant menn, selv om fortsatt langt flere menn enn kvinner har slik pensjon.

I 1983 hadde 56 prosent av de mannlige alderspensjonistene pensjon større enn minsteytelsen, mens det samme gjaldt for 16 prosent av kvinnene. I 1990 er tallene henholdsvis 78 prosent for mennene og 33 prosent for kvinnene. I 1990 er altså 22 prosent av de mannlige alderspensjonistene minstepensjonister, mens i alt 67 prosent av kvinnene er minstepensjonister, se figur 2.7 og tabell 8 i særskilt tabelldel.

Figur 2.6. Alderspensionister med opparbeidd tilleggspensjon i grupper for kjønn. Prosent. 1970-1990 *Old age pensioners with supplementary pension earning in groups of sex. Per cent. 1970-1990*



Figur 2.7. Alderspensionister med større pensjon enn minsteytelsen i grupper for kjønn. Prosent. 1983-1990 *Old age pensioners with pension exceeding minimum benefit in groups of sex. Per cent. 1983-1990*



2.3. Pensjonsordninger utenfor folketrygden

Alderspensionen i folketrygden er obligatorisk og gjelder hele befolkningen. I tillegg finnes supplerende pensjonsordninger hvor medlemskapet er basert på yrkesdeltakelse (arbeidsmarkedspensjoner), eller individuelle ordninger hvor medlemskapet er basert på en frivillig kontrakt mellom den enkelte og et forsikringselskap.

Arbeidsmarkedspensjonene, eller tjenestepensjonene, er den mest utbredte av de to supplerende ordningene. Tjenestepensjonsordningene gjelder både offentlig og privat ansatte.

Tjenestepensjonene kan være lovbestemte ordninger, som for offentlig ansatte, ordninger basert på medlemskap i fagforeninger, eller ordninger som gjelder for ansatte i bestemte bedrifter eller næringer.

Omtrent alle offentlig ansatte er medlemmer i en tjenestepensjonsordning. Av lønnstakere i privat sektor, var ca. 31 prosent medlemmer i en tjenestepensjonsordning i 1986 (408 000 medlemmer i livselskap, unntatt KLP, og i private pensjonskasser. Antall ansatte i privat sektor, var ca. 1,3 millioner i 1986), Øverby, E.: "God tjenestepensjon eller høy lønn?", INAS-rapport 1990:1.

Ifølge opplysningene i denne rapporten hadde kun 8 prosent av lønnsuttakerne og 23 prosent av selvstendig næringsdrivende tegnet individuell pensjonsforsikring i 1986.

2.3.1. Statens Pensjonskasse og Kommunal Landspensjonskasse

Så godt som alle offentlig ansatte er med i pensjonsordninger gjennom Statens Pensjonskasse (SPK) eller Kommunal Landspensjonskasse (KLP). Pensjonsordningene for offentlig ansatte er enten opprettet ved lov, som Statens Pensjons-

kasse, eller ved forskrifter utstedt av Sosialdepartementet, som kommunale tjenestepensjonsordninger administrert av Kommunal Landspensjonskasse.

Statens pensjonskasse ble opprettet 1. juli 1917 ved lov om Pensjonsordning for statens tjenestemenn av 20. april 1917. Statens Pensjonskasse omfatter alle ansatte i staten med ukentlig arbeidstid mer enn 15 timer. I tillegg til statsansatte omfatter ordningen også kommunalt ansatte lærere og ansatte i en del offentlige institusjoner for eksempel innen helse, kultur, vitenskap og forskning.

Ytelsene fra Statens Pensjonskasse er alderspensjon, invalidepensjon, enke-/enkemannspensjon og barnepensjon.

Kommunal Landspensjonskasse ble etablert i 1949. Nesten alle kommunale pensjonsordninger administreres av Kommunal Landspensjonskasse. Likevel har noen kommuner egne pensjonskasser eller de lar private forsikringsselskap administrere ordningene. Dette gjaldt henholdsvis 28 og 11 kommuner i 1987, (Øverby, E., INAS-rapport 1990:1).

Kommunal Landspensjonskasse består av følgende pensjonsordninger:

- Felleskommunal pensjonsordning
- Pensjonsordningen for sykepleiere
- Pensjonsordningen for overleger
- Pensjonsordningen for underordnede sykehusleger.

Ytelsene fra Kommunal Landspensjonskasse er tilsvarende ytelsene fra Statens Pensjonskasse.

I 1988 var 473 700 offentlig ansatte medlemmer i en tjenestepensjonsordning, 270 000 i SPK og 203 700 i KLP. Tallet på pensjonister var 125 561 i SPK og 40 121 i KLP, og av disse var henholdsvis 67 351 og 21 485 alderspensjonister, tabell 2.4.

Tabell 2.4. Antall pensjonister i SPK og KLP, etter type ytelse. Pr. 31. desember 1988 *The number of pensioners in SPK and KLP, by type of benefit. 31 December 1988*

Pensjonsordning <i>Pension scheme</i>	Antall pensjonister <i>Number of pensioners</i>			
	I alt <i>Total</i>	Alders- pensjon <i>Old age pension</i>	Etterlatte- pensjon ¹ <i>Survivors pension¹</i>	Uføre- pensjon <i>Disability pension</i>
SPK	125 561	67 351	38 700	19 510
KLP	40 121	21 485	5 053	13 583
Av disse <i>Of these</i>				
Felleskommunal pensjonsordning <i>Joint-municipal pension scheme</i>	33 521	16 853	4 367	12 301
Pensjonsordning for <i>Pension scheme for</i>				
- sykepleiere <i>nurses</i>	4 683	3 382	153	1 148
- underordnede sykehusleger <i>subordinate hospital physicians</i>	181	63	98	20
- overleger <i>chief physicians</i>	414	228	161	25
Andre pensjonsordninger <i>Other pension schemes</i>	1 322	959	274	89

Kilde: Årsberetning for 1988 fra SPK og KLP. *Source: Annual report of 1988 from SPK and KLP.*

¹ Etterlattepensjon inneholder foruten enke-/enkemannspensjon, også barnepensjon.

¹ *Survivors pension includes pension of both widows, widowers and surviving children.*

Pr. 1. september 1990 er antall alderspensjonister i KLP økt til 29 466. Det er omtrent dobbelt så mange kvinner som menn som har tjenestepensjon fra KLP, henholdsvis 19 186 og 10 280.

Antall alderspensjonister med pensjon fra SPK er økt til 72 806 pr. 31. oktober 1990. Kjønnfordelingen blant statspensjonistene er omvendt i forhold til kommunepensjonistene, og det er nesten dobbelt så mange menn som kvinner som får alderspensjon fra SPK, henholdsvis 47 414 menn og 25 392 kvinner.

2.3.2. Andre lovbestemte tjenestepensjoner

Utenom Statens Pensjonskasse finnes en rekke andre tjenestepensjonsordninger fastsatt ved lov.

Vi skal her nevne fire ordninger som er knyttet til bestemte næringer.

Pensjonstrygden for sjømenn ble gjennomført 1. juli 1949. Pensjonsalderen er etter hovedregelen 60 år. Pensjonen regnes ut etter tid i yrket og etter gjeldende satser. I tillegg til alderspensjon ytes enkepensjon, barnepensjon og uførestønad. Loven er senere tilpasset folketrygdens bestemmelser.

Pensjonstrygden for fiskere ble gjennomført 1. januar 1958. Trygden gir alderspensjon og i visse tilfeller enkepensjon. Pensjonsalderen er 62 år. Alderspensjonen opphører hvis pensjonisten får full uførepensjon fra folketrygden eller når vedkommende fyller 67 år. Pensjonen regnes ut etter tid i yrket og etter fast sats. Loven er tilpasset folketrygden.

Pensjonstrygden for skogsarbeidere ble gjennomført 7. januar 1952. Trygden gir alderspensjon og i visse tilfeller enkepensjon. Pensjonsalderen er 63 år. Alderspensjonen opphører når pensjonisten fyller 67 år. Pensjonen regnes ut etter tid i yrket og etter fast sats. Loven er tilpasset folketrygden.

Pensjonsordningen for reindriftssamer ble fastsatt 11. desember 1970. Pensjonsalderen er 62 år. Årlig pensjon tilsvarer folketrygdens grunnbeløp, pluss særtillegg og kompensasjonstillegg. Alderspensjon opphører fra det tidspunkt pensjonisten får rett til full uførepensjon eller alderspensjon fra folketrygden. Pensjonsordningen for reindriftssamer er under avvikling.

2.3.3. Tjenestepensjonsordninger i privat sektor

Som tidligere nevnt er det anslått at ca. 31 prosent av ansatte i privat sektor er medlem i en tjenestepensjon (tall for 1986). Tjenestepensjonene i privat sektor administreres av forsikrings-selskap eller av frittstående pensjonskasser. Forsikrings-selskapene administrerer 90 prosent av disse tjenestepensjonene, (Øverby, E., INAS-rapport 1990:1).

Ikke alle privatansatte har pensjonsordninger som inneholder alle fire pensjonstypene som ytes av SPK og KLP. De aller fleste har ordninger som gir alderspensjon, 98 prosent. 9 prosent av de privatansatte har ikke ordninger som gir uførepensjon eller etterlattepensjon, og 5 prosent har ikke barnepensjonsordning.

Antallet medlemmer i private tjenestepensjonsordninger økte sterkere i første enn i siste halvdel av 1980-årene. Ifølge opplysninger fra Norges Forsikringsforbund utgjorde antallet medlemmer som er forsikret gjennom livsforsikringsselskap (kollektive ordninger) 264 000 i 1980, vel 342 000 i 1985 og 391 500 i 1990. Forsikrede i pensjonskasser er da ikke regnet med. Ca. 85 000 personer mottok alderspensjon fra private livsforsikringsselskap (kollektive ordninger) i 1990.

2.3.4. Samordning med folketrygden

Før 1957 var offentlig alderspensjon behovsprøvd. Da behovsprøvingen ble opphevet i 1957, ble samtidig lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser av 6. juli 1957 innført. Formelt gjelder samordningsloven bare offentlige tjeneste

pensjoner, men de fleste private tjenestepensjonsordningene har også sluttet seg til en samordning med folketrygden.

Offentlige tjenestepensjoner gir pensjonisten 66 prosent av sluttlønn. Samordningsreglene skulle hindre at pensjonistene i tillegg til tjenestepensjon fikk full offentlig alderspensjon. Offentlige tjenestepensjoner er bruttoordninger, det vil si at pensjonisten får utbetalt 66 prosent av sluttlønn, uansett om folketrygdens regler og utbetalinger endres.

De aller fleste private tjenestepensjonsordningene er nettosamordnet med folketrygden. Det betyr at ved beregning av tjenestepensjonen er det kalkulert med en antatt ytelse som pensjonisten får utbetalt av folketrygden. Tjenestepensjonen dekker det resterende, og tjenestepensjonen sammen med folketrygden, vil gi en bestemt prosentandel av sluttlønnen. Hvis folketrygden strammes inn har privatansatte ikke garanti for å få utbetalt forventet prosentandel av sluttlønnen.

2.3.5. Fellesordningen for Tariffestet Pensjon (FTP) og Avtalefestet Pensjon (AFP)

Fellesordningen for Tariffestet Pensjon (FTP) er en pensjonsordning som kom i stand gjennom forhandlinger mellom landsorganisasjonen i Norge (LO) og Norsk Arbeidsgiverforening (NAF). FTP trådte i kraft 1. januar 1962. I forbindelse med gjennomføringen av folketrygden fra 1. januar 1967, ble avtalen oppsagt av NAF. Det er siden ikke tatt opp nye medlemmer i pensjonsordningen. Pensjonsordningen administreres av Rikstrygdeverket.

Ved utgangen av 1988 var det registrert 31 633 pensjonister i denne ordningen. Av disse var 20 733 alderspensjonerte menn, 10 566 alderspensjonerte kvinner og 334 etterlattepensjonister.

Avtalefestet Pensjon (AFP) ble innført i forbindelse med inntektsoppgjøret 1988 for arbeidstakere i LO/NHO- (Næringslivets Hovedorganisasjon) området. Ordningen trådte i kraft 1989. Ordningen hører ikke inn under folketrygden, men er tilpasset trygdens regelverk. AFP gir adgang til å ta ut pensjon fra fylte 66 år i 1989 og fra fylte 65 år i 1990. Det er tilsvarende ordninger for stats- og kommuneansatte.

3. Beskrivelse av alderspensjonistene

3.1. Type ytelse og størrelse på pensjonen

Som nevnt i kapittel 2.2.2 var 54 prosent av pensjonistene med alderspensjon fra folketrygden i 1988 minstepensjonister (320 000 av 595 000). 46 prosent hadde en pensjon som var større enn minsteytelsen.

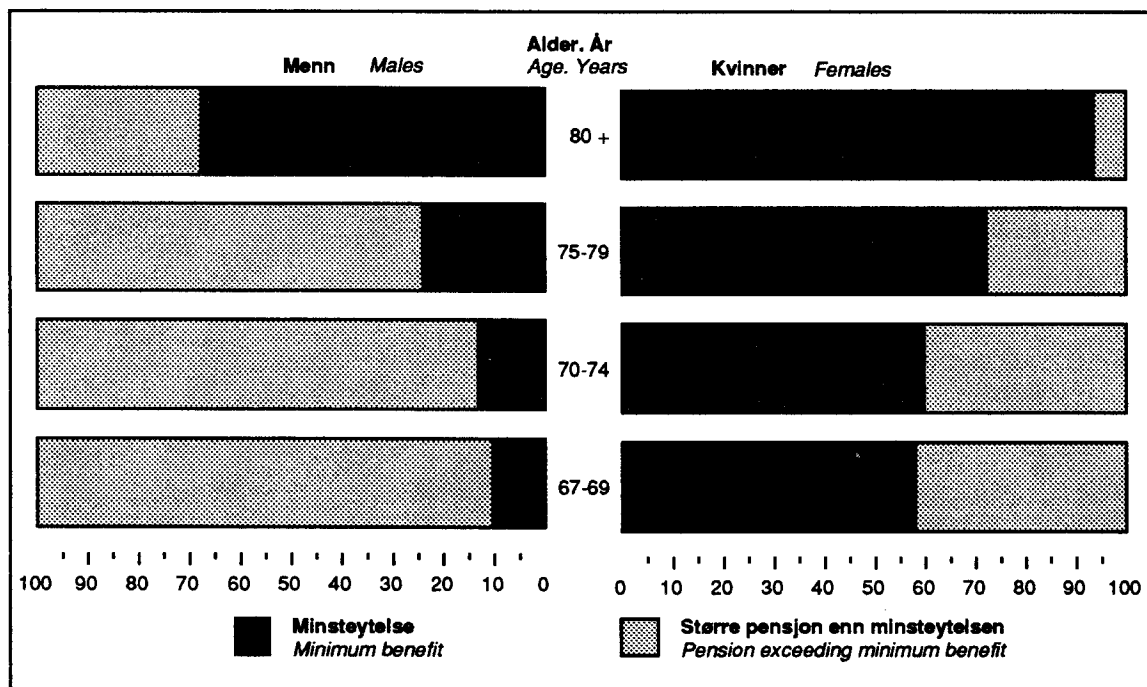
80 prosent av minstepensjonistene var kvinner, og kvinnene utgjorde 36 prosent av alderspensjonistene med større pensjon enn minsteytelsen. Av de kvinnelige alderspensjonistene var 72 prosent minstepensjonister, mens kun 27 prosent av mennene hadde minstepensjon.

3.1.1. Kjønn, alder, utdanning og type ytelse

Andelen pensjonister med større pensjon enn minsteytelsen varierer i forskjellige aldersgrupper. 63 prosent av de yngste pensjonistene i alderen 67-69 år har pensjon som er større enn minsteytelsen, mens dette gjelder kun for 15 prosent av de eldste alderspensjonistene på 80 år og over.

Av kvinnene i alderen 67-69 år har 42 prosent større pensjon enn minsteytelsen, og andelen for menn i samme aldersgruppe er 90 prosent. Andelen pensjonister med større pensjon enn minsteytelsen er høyere blant menn enn blant kvinner i alle aldersgrupper, men for både kvinner og menn synker andelen etter som alderen øker.

Figur 3.1. Menn og kvinner med alderspensjon i grupper for alder, etter type ytelse. Prosent. 1988
Males and females with old age pension in groups of age, by type of benefit. Per cent. 1988



Blant kvinner på 80 år og over har kun 7 prosent større pensjon enn minsteytelsen, og blant menn på 80 år og over er andelen 32 prosent, figur 3.1 og tabell 9 i særskilt tabelldel.

Hvilken type ytelse alderspensjonistene har, varierer altså i forhold til både kjønn og alder. En tredje samvarierende faktor er utdanningsnivået, som er forskjellig for kvinner og menn og for pensjonister i ulike aldersgrupper.

Nesten to tredjedeler, 61 prosent, av alderspensjonistene har barne- og ungdomsskole som høyeste fullførte utdanning, 31 prosent har høyeste utdanning på gymnasnivå og 6 prosent har universitets- og høyskoleutdanning, tabell 10 i særskilt tabelldel. I befolkningen for øvrig mellom 16-66 år har 29 prosent barne- og ungdomsskole som høyeste utdanning, 51 prosent har gymnas og 16 prosent har universitets- og høyskoleutdanning, tabell 11 i særskilt tabelldel.

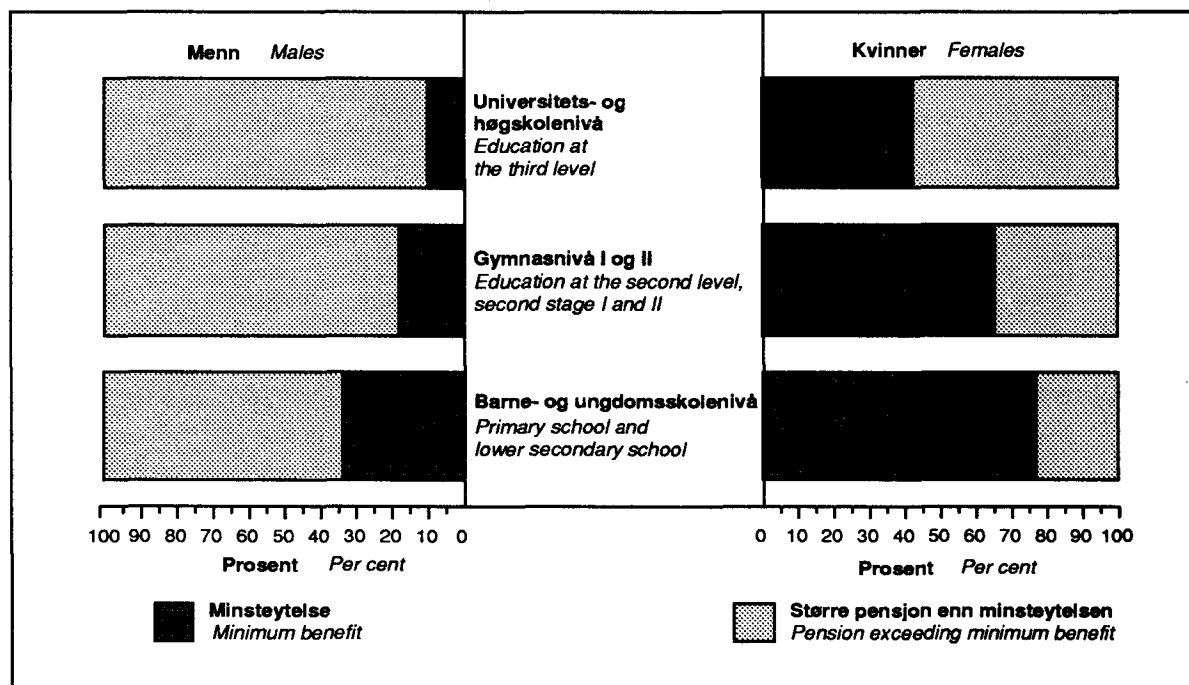
Flere menn enn kvinner har utdanning på gymnasnivå eller høyere. Forskjellen er mindre i befolkningen, 16-66 år, enn blant alderspensjonistene. I befolkningen har 69 prosent av mennene

og 65 prosent av kvinnene utdanning på gymnasnivå eller høyere, for alderspensjonistene er tallene henholdsvis 42 prosent for mennene og 33 prosent for kvinnene. Andelen med universitets- og høyskoleutdanning er nesten dobbelt så høy blant menn som blant kvinner, henholdsvis 9 prosent og 5 prosent, tabell 10.

For begge kjønn gjelder at jo høyere alder, jo flere har kun barne- og ungdomsskoleutdanning. For kvinnenes utdanningsnivå har alderen noe mindre betydning enn for mennenes. Det er kun 7 prosent færre av kvinnene i aldersgruppa 67-69 år som har barne- og ungdomsskole som høyeste utdanning enn blant kvinnene i aldersgruppa 80 år og over. Det tilsvarende tall for menn er 10 prosent.

Jo høyere utdanning, jo mer sannsynlig er det at alderspensjonisten har en pensjon som er større enn minsteytelsen. Tabell 12 i særskilt tabelldel viser at 76 prosent av pensjonistene med universitets- og høyskoleutdanning har større pensjon enn minsteytelsen, mens andelen er 39 prosent for pensjonister med kun barne- og ungdomsskole.

Figur 3.2. Menn og kvinner med alderspensjon i grupper for utdanningsnivå, etter type ytelse. Prosent. 1988
Males and females with old age pension in groups of level of education, by type of benefit. Per cent. 1988



Hele 90 prosent av mennene med universitets- og høyskoleutdanning har større pensjon enn minstepensjonisten, og 67 prosent med barne- og ungdomsskole har slik ytelse. De tilsvarende tallene for kvinnene er 58 prosent og 23 prosent. Utdanningsnivået synes å ha større betydning for kvinnenes opparbeiding av tilleggspensjon enn for mennenes. Blant kvinner er andelen pensjonister med større pensjon enn minstepensjonisten 35 prosent høyere blant de med høy enn blant de med lav utdanning, for menn er forskjellen 23 prosent, figur 3.2 og tabell 12.

Fylkestall

Som for landet sett under ett, er det flere kvinner enn menn blant alderspensjonistene i alle fylkene. Oslo skiller seg noe ut med en større andel kvinner enn i de andre fylkene, 66 prosent av alderspensjonistene i Oslo er kvinner, mens andelen kvinner i de andre fylkene varierer mellom 56 og 61 prosent.

Andelen av alderspensjonister i alderen 67-69 år i de ulike fylkene varierer mellom 17 prosent i Sogn og Fjordane og 22 prosent i Akershus og Finnmark. Sogn og Fjordane har den høyeste andelen eldre på 80 år og over, 31 prosent av alderspensjonistene i fylket, tett fulgt av Oslo med 29 prosent og Møre og Romsdal med 28 prosent.

Oslo og Akershus har den høyeste andelen alderspensjonister med utdanning på universitets- og høyskolenivå, henholdsvis 12 og 11 prosent, mens andelen med slik utdanning varierer mellom 2 og 8 prosent i de andre fylkene. Finnmark, Troms og Nordland har lavest andel alderspensjonister med høy utdanning. Tilsvarende har Oslo og Akershus færrest alderspensjonister med høyeste utdanning på barne- og ungdomsskolenivå, 48 og 53 prosent, mens andelen eldre med slik utdanning i Nordland og Troms er 77 prosent og i Finnmark 75 prosent. I fylkene ellers varierer andelen eldre med høyeste utdanning på barne- og ungdomsskolenivå mellom 54 prosent og 68 prosent, tabell 13 i særskilt tabelldel.

Vi har sett tidligere at 54 prosent av alderspensjonistene var minstepensjonister i 1988. Fylkene imellom er det til dels store forskjeller i andelen

minstepensjonister. Sogn og Fjordane har flest minstepensjonister, 67 prosent av alderspensjonistene i fylket. I Oslo og Akershus er andelen minstepensjonister henholdsvis 42 og 44 prosent. Ellers varierer andelen minstepensjonister mellom 50 prosent i Østfold og Vestfold, og 62 prosent i Nordland og Troms, tabell 14 i særskilt tabelldel.

3.1.2. Kjønn, alder, utdanning og pensjonsstørrelse

Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse

Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister var i 1988 på 54 466 kroner. Gjennomsnittlig størrelse på pensjonen for minstepensjonister var 43 936 kroner og for pensjonister med større pensjon enn minstepensjonisten 66 739 kroner.

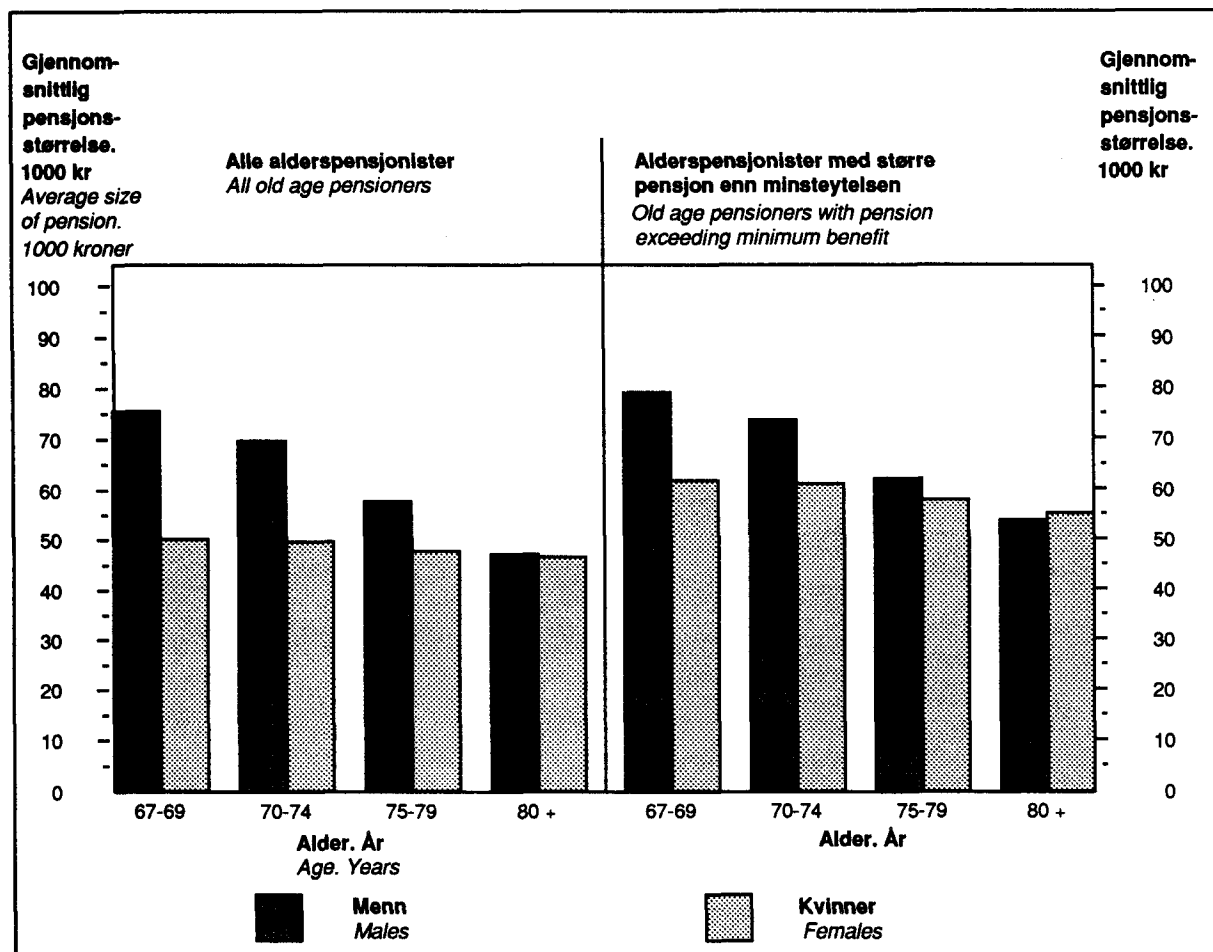
Totalt sett mottok menn i gjennomsnitt ca. 15 000 kroner mer i alderspensjon enn kvinner. Gjennomsnittlig pensjon for menn var 63 268 kroner og for kvinner 48 460 kroner, tabell 15 i særskilt tabelldel.

Både kvinners og menns pensjonsstørrelse synker med stigende alder, noe som skyldes at eldre pensjonister har hatt mindre mulighet til å opp tjene tilleggspensjon. Pensjonister i aldersgruppen 67-69 år mottok i 1988 gjennomsnittlig 15 000 kroner mer i pensjon enn pensjonister på 80 år og over, tabell 16 i særskilt tabelldel.

Menn har gjennomsnittlig større pensjon enn kvinner i alle aldersgrupper, men forskjellen er størst i den yngste aldersgruppen. For menn i alderen 67-69 år er gjennomsnittlig pensjon 25 000 kroner høyere enn for kvinner i samme alder. I aldersgruppen 80 år og over er pensjonsforskjellen i mennenes favør bare 500 kroner.

For alderspensjonister med større pensjon enn minstepensjonisten er forskjellen mellom aldersgruppene noe større, og forskjellen mellom kvinner og menn noe mindre enn om en ser alle pensjonistene under ett. Også for disse pensjonistene gjelder at menn har gjennomsnittlig større pensjon enn kvinner, 10 000 kroner, og yngre pensjonister har gjennomsnittlig større pensjon enn eldre, 18 000 kroner, figur 3.3 og tabell 16.

Figur 3.3. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister i grupper for kjønn og alder. 1988. 1000 kr
Average size of pension for old age pensioners in groups of sex and age. 1988. 1000 kroner



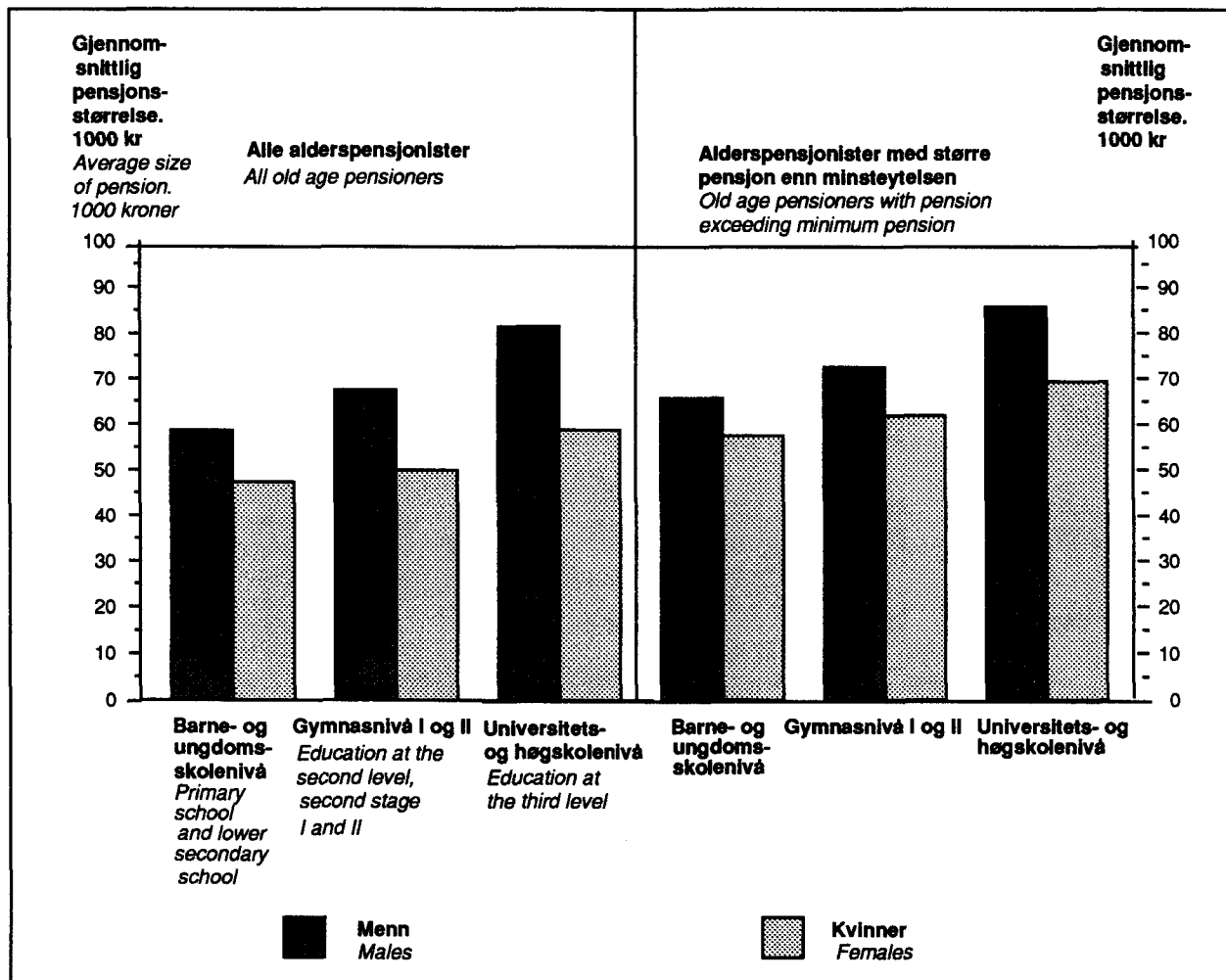
Utdanningsnivået har også sammenheng med pensjonsstørrelsen. Alderspensjonister med høyeste utdanning på universitets- og høgskolenivå har 20 000 kroner mer i gjennomsnittlig pensjon enn pensjonister med høyeste utdanning på barne- og ungdomsskolenivå, tabell 17 i særskilt tabelldel.

For både kvinner og menn har utdanningsnivået betydning for pensjonsstørrelsen, og i særdeleshet gjelder dette for menn. Menn med høy utdanning har 23 000 kroner mer i gjennomsnittlig pensjon enn menn med lav utdanning, for kvinner er forskjellen 11 000 kroner. Som vist tidligere synes utdanningsnivået å bety mer for kvinner enn for menn med hensyn til andelen pensjonister som har opparbeidd tilleggspensjon. Den kjønnsforskjellen i pensjonsstørrelse som er påvist her, skyldes derfor at gjennomsnittlig tilleggspensjon er vesentlig lavere for kvinner med høy utdanning enn for menn med høy utdanning.

Menn har gjennomsnittlig større alderspensjon enn kvinner i alle utdanningsgruppene. For alderspensjonister med utdanning på barne- og ungdomsskolenivå, har menn gjennomsnittlig 11 000 kroner mer i pensjon enn kvinner med samme utdanning. For pensjonister med utdanning på universitets- og høgskolenivå, har menn 23 000 kroner mer i pensjon enn kvinner med samme utdanning.

For alderspensjonister med større pensjon enn minsteytelsen er forskjellen i gjennomsnittlig pensjonsstørrelse mellom de med lav og de med høy utdanning 18 000 kroner, det vil si noe mindre enn for alle pensjonistene. Forskjellen i gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for kvinner og menn med samme utdanning er også noe mindre enn for alle pensjonistene sett under ett. Menn har likevel større pensjon enn kvinner, henholdsvis 16 000 kroner for de med høy utdanning og 8 000 kroner for de med lav utdanning, figur 3.4 og tabell 17.

Figur 3.4. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister i grupper for kjønn og utdanningsnivå. 1988. 1000 kr
Average size of pension for old age pensioners in groups of sex and level of education. 1988. 1000 kroner



Alderspensjonistenes alder vil kunne modifisere sammenhengen mellom utdanningsnivå og pensjonsstørrelse, fordi yngre alderspensjonister har hatt større mulighet til å opparbeide tilleggspensjon enn eldre, og fordi yngre pensjonister gjennomgående har høyere utdanning enn eldre.

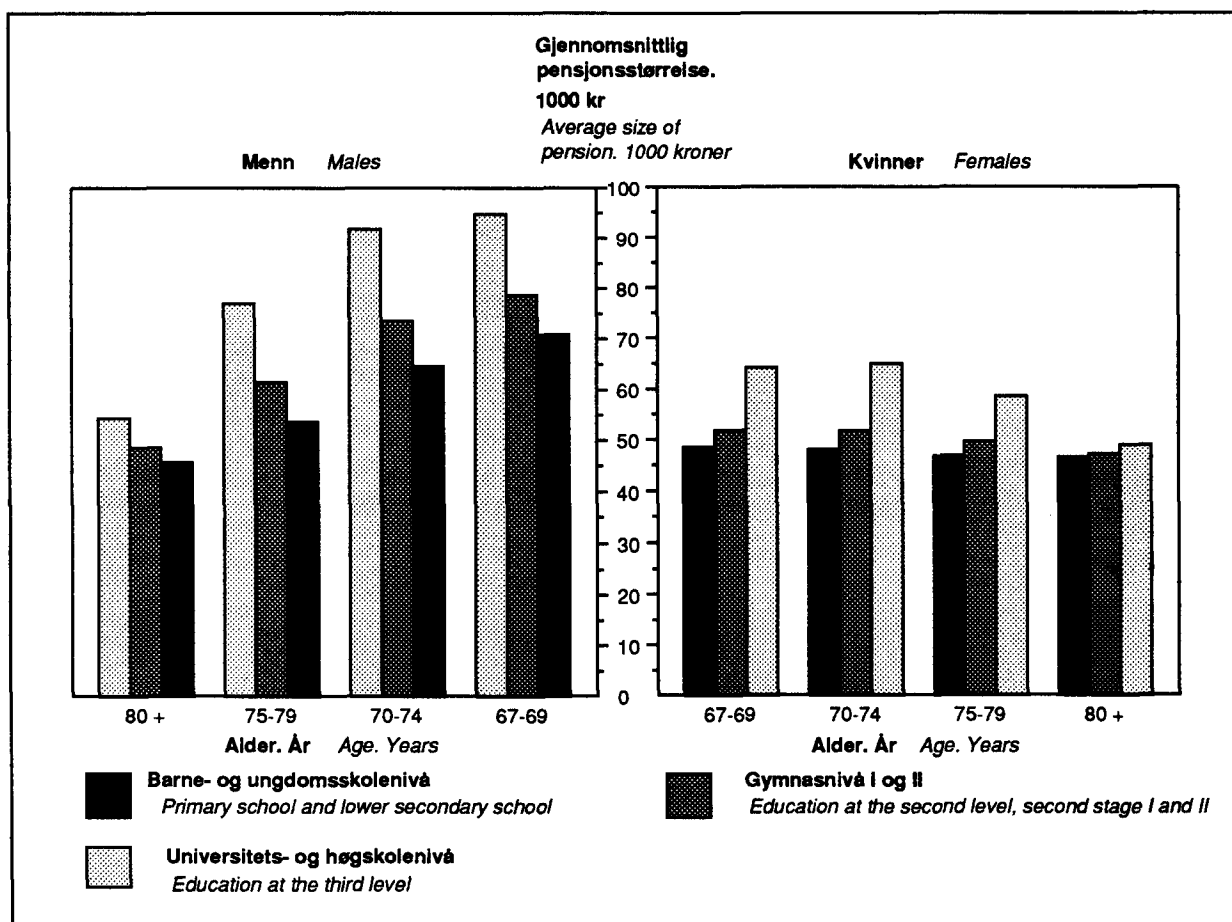
Tabell 18 i særskilt tabelldel og figur 3.5 viser sammenhengen mellom pensjonsstørrelsen og pensjonistenes utdanningsnivå, kontrollert for kjønn og alder. Vi finner at innen hver aldersgruppe har de med høyere utdanning større gjennomsnittlig pensjon enn de med lavere utdanning. Dette gjelder for både menn og kvinner.

Forskjellene i pensjonsstørrelse mellom de med barne- og ungdomsskoleutdanning og de med universitets- og høghskoleutdanning er størst blant pensjonistene i alderen 70-74 år. Gjennomsnittlig mottar en universitets- og høghskoleutdannet

mannlig alderspensjonist på 70-74 år 27 000 kroner mer i pensjon enn en mann på samme alder med barne- og ungdomsskole som høyeste utdanning. Pensjonsforskjellen for kvinner med tilsvarende høg og lav utdanning er nesten 17 000 kroner. Denne forskjellen mellom utdanningsgruppene er noe lavere for pensjonister i alderen 67-69 år og betydelig lavere for de eldste pensjonistene. Menn på 80 år og over med universitets- og høghskoleutdanning har gjennomsnittlig 8 600 kroner mer i pensjon enn menn på samme alder med kun barne- og ungdomsskoleutdanning. For kvinner i denne aldersgruppa er pensjonsforskjellen mellom de med høg og de med lav utdanning 2 000 kroner.

I alle aldersgrupper og på alle utdanningsnivåer har menn gjennomsnittlig høyere pensjon enn kvinner, og forskjellen er størst for de yngste pensjonistene med høg utdanning, tabell 18.

Figur 3.5. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister i grupper for kjønn, alder og utdanningsnivå. 1988. 1000 kr
Average size of pension for old age pensioners in groups of sex, age and level of education. 1988. 1000 kroner



For alderspensjonister med større pensjon enn minstestytelsen er tendensen den samme som når man ser alle alderspensjonistene under ett. I alle aldersgrupper har pensjonister med høy utdanning gjennomsnittlig større pensjon enn pensjonister med lav utdanning. Kvinner har også mindre pensjon enn menn, i alle utdanningsnivåer og i alle aldersgrupper, unntatt i den eldste gruppa hvor kvinner har større pensjon enn menn. Dette kan skyldes at kvinner som er etterlatte har arvet deler av mannens tilleggs pensjon, tabell 18.

Gruppert pensjonsstørrelse

Vi har ovenfor gitt opplysninger om gjennomsnittlig pensjon for alle alderspensjonister og for grupper av pensjonister. Innen hver gruppe er det imidlertid forholdsvis stor variasjon i pensjonsstørrelsen.

Pensjonen for en enslig minstepensjonist i 1988 var noe i underkant av 50 000 kroner, og av

tabell 19 i særskilt tabelldel ser vi at 60 prosent av alle alderspensjonistene hadde en pensjon under 50 000 kroner. Av disse er 77 prosent kvinner og 23 prosent menn. Totalt sett hadde 5 prosent av pensjonistene en pensjon på 90 000 kroner eller mer, menn utgjør 93 prosent av disse, kvinnene kun 7 prosent.

Av de mannlige alderspensjonistene hadde 35 prosent en pensjon på under 50 000 kroner, mens dette gjaldt for hele 77 prosent av kvinnene. I den gruppa som får utbetalt forholdsvis høy pensjon, det vil si 90 000 kroner eller mer i året, finner vi 11 prosent av mennene, men kun 1 prosent av kvinnene. Dette gjenspeiler menns og kvinners yrkesdeltakelse, deres inntekter som yrkesaktive og varigheten av deres yrkesaktive periode.

Størrelsen på pensjonen i de forskjellige aldersgruppene viser aldersgruppens ulike muligheter til å opparbeide tilleggs pensjon etter folketryg-

dens innføring i 1967. Men også innen gruppene er det store pensjonsforskjeller. Hele 89 prosent av alderspensjonistene på 80 år og over har en pensjonsutbetaling på under 50 000 kroner og under 1 prosent en utbetaling på 90 000 kroner eller mer. For pensjonistene i aldersgruppa 67-69 år er de tilsvarende andelene henholdsvis 41 og 11 prosent.

Ser vi på størrelse av pensjonen og utdanningsnivået, finner vi at to tredjedeler av de med utdanning på barne- og ungdomsskolenivå har en pensjon på under 50 000 kroner. Halvparten av de med utdanning på gymnasnivå har så lav pensjon og under en tredjedel av pensjonistene med høy utdanning. Mens hele 25 prosent av de med høy utdanning har en pensjon på 90 000 eller mer, gjelder dette kun for 2 prosent av de med barne- og ungdomsskole som høyeste utdanning, tabell 19.

Fylkestall

Totalt har altså alderspensjonistene en gjennomsnittlig pensjon på 54 466 kroner. Variasjonen mellom fylkene er ikke stor. Pensjonsgjennomsnittet er høyest i Oslo og Akershus med henholdsvis 58 996 kroner og 58 653 kroner, mens Sogn og Fjordane har laveste gjennomsnittlig pensjon, 50 924 kroner. Nå så vi i kapittel 3.1.1 at nettopp Sogn og Fjordane har den største andelen minstepensjonister og Oslo og Akershus de laveste andelene, tabell 14.

For alderspensjonister som har større pensjon enn minsteytelsen, er også pensjonsnivået høyest i Oslo og Akershus med en gjennomsnittlig pensjonsytelse på henholdsvis 69 370 kroner og 70 039 kroner, mens gjennomsnittet for hele landet er 66 743 kroner. De fylkene som har lavest gjennomsnittlig pensjonsytelse for pensjonister med større pensjon enn minsteytelsen, er Nord-Trøndelag og Finnmark, med henholdsvis 63 937 kroner og 63 889 kroner i pensjonsytelse, tabell 20 i særskilt tabelldel.

Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse 1983 og 1988

Flere pensjonister har opparbeidd rett til tilleggspensjon og til større tilleggspensjoner i 1988 enn i 1983. I 1983 hadde 32 prosent av alderspensjonistene en pensjon som var større enn minsteytelsen, i 1988 46 prosent. For pensjonister som har større pensjon enn minsteytelsen, øker pensjonen

i takt med grunnbeløpet. Grunnbeløpet har økt med 38 prosent fra 1983 til 1988, men siden det over årene har kommet til stadig flere pensjonister med større tilleggspensjoner, har gjennomsnittlig pensjonsnivå for gruppa økt sterkere enn grunnbeløpet, tabell 22 i særskilt tabelldel.

Som tabell 22 viser har gjennomsnittlig pensjon for pensjonister med større pensjon enn minsteytelsen økt med 47 prosent fra 1983 til 1988. Økningen har vært noe sterkere for menn enn for kvinner, og over årene er også større tilleggspensjoner etter hvert blitt mer vanlig blant eldre pensjonister.

Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alle alderspensjonister var i 1983 36 259 kroner mot 54 466 kroner i 1988, en økning på 50 prosent, tabell 21 i særskilt tabelldel. Gjennomsnittlig pensjon for menn har økt med 57 prosent og for kvinner med 45 prosent. I alle aldersgrupper har pensjonsstørrelsen økt med litt over 50 prosent, utenom for gruppa 80 år og over som har hatt en økning på 43 prosent. Når det gjelder utdanning har alderspensjonister med universitets- og høyskoleutdanning hatt sterkest økning i gjennomsnittlig pensjonsstørrelse, 54 prosent. Pensjonister med utdanning på barne- og ungdomsskolenivå har økt sin pensjon med 46 prosent og de med utdanning på gymnasnivå har økt pensjonen med 47 prosent.

3.2. Personinntekt

I denne publikasjonen brukes to mål på inntekt, yrkestilknyttet inntekt og nettoinntekt. Som nevnt i kapittel 1.3.2 er yrkestilknyttet inntekt det samme som pensjonsgivende inntekt og består av lønn eller annen godtgjørelse for arbeid. Arbeidsledighetstrygd og sykepenger regnes også som yrkestilknyttet eller pensjonsgivende inntekt. Alderspensjonister i alderen 67-69 år som bare tar ut en del av pensjonen, kan få sykepenger inntil 90 dager. I 1988 hadde 2 prosent av alderspensjonistene i denne aldersgruppa gradert pensjon.

Nettoinntekten omfatter yrkestilknyttet inntekt og ytelser fra folketrygden som for eksempel alderspensjon og uførepensjon. I nettoinntekten inngår også andre inntekter som renter av bankinnskudd og andre kapitalinntekter. Fradragsberettigede utgifter som renter av gjeld etc., er trukket fra, se definisjon av nettoinntekt, kapittel 1.3.2.

3.2.1. Yrkestilknyttet inntekt

Antall

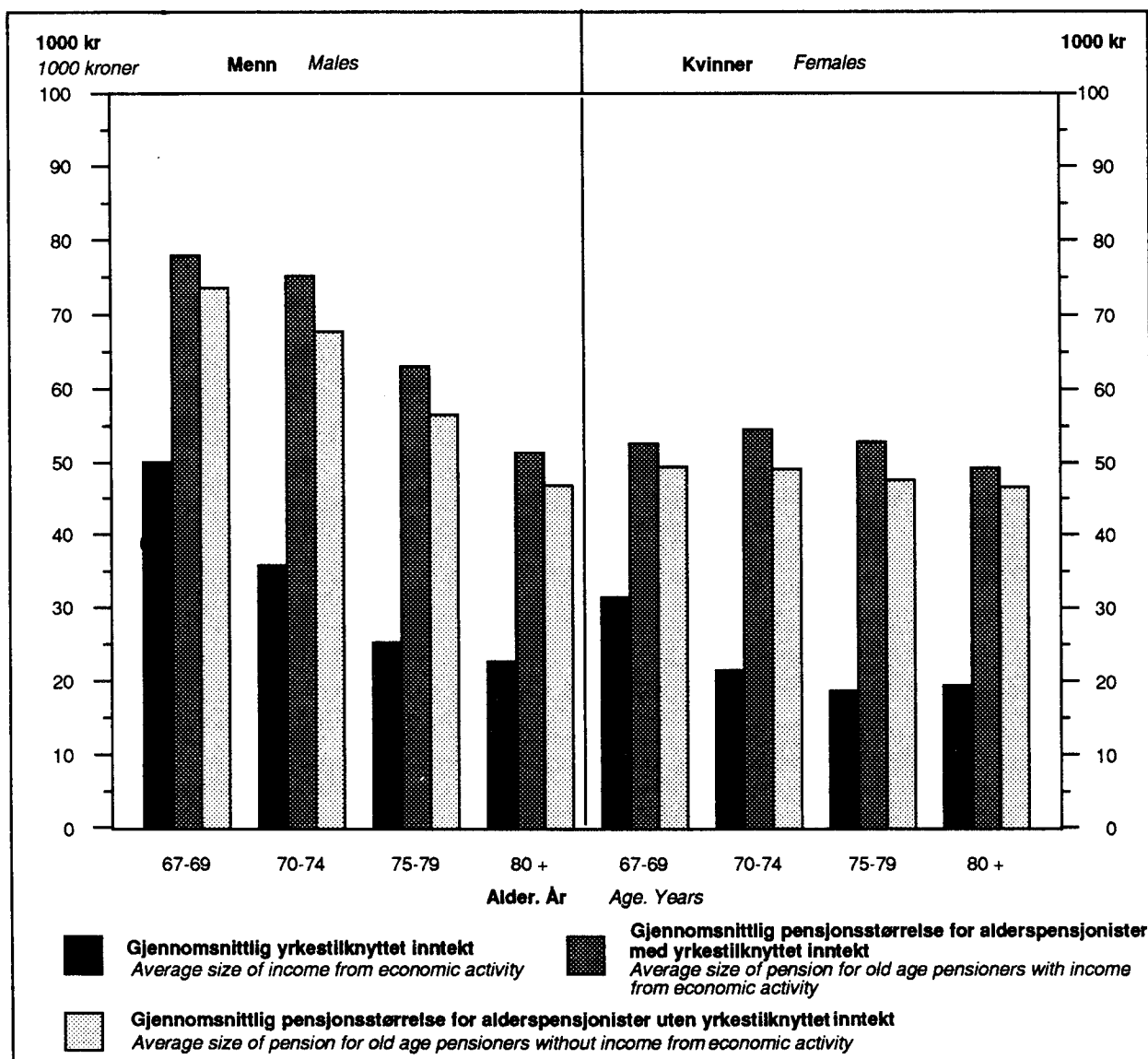
I 1988 hadde 91 859 alderspensjonister yrkestilknyttet inntekt, det vil si 15 prosent av alle alderspensjonistene. De fleste av disse er menn, 63 prosent. 24 prosent av alle menn har en yrkestilknyttet inntekt, 9 prosent av kvinnene, tabell 23 i særskilt tabelldel.

Yrkesaktiviteten er naturlig nok synkende med stigende alder. I den yngste aldersgruppa, 67-69 år, har 33 prosent yrkestilknyttet inntekt, mens 10

prosent i aldersgruppa 75-79 år og 4 prosent av pensjonistene på 80 år og over har slik inntekt.

Det er også sammenheng mellom alderspensjonistenes utdanning og yrkestilknytning. Av alderspensjonistene med høyeste utdanning på barne- og ungdomsskolenivå har 11 prosent inntekt fra arbeid, mens hele 29 prosent av de med høgskole- og universitetsutdanning har slik inntekt. Som nevnt tidligere har kun 6 prosent av alderspensjonistene utdanning på universitets- og høgskolenivå, slik at i antall utgjør ikke de høgtutdannede med yrkesinntekt mer enn ca. 11 000 personer, eller 2 prosent av alle alderspensjonistene.

Figur 3.6. Gjennomsnittlig yrkestilknyttet inntekt og gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister med/uten yrkestilknyttet inntekt i grupper for kjønn og alder. 1988. 1000 kr
Average size of income from economic activity and average size of pension for old age pensioners with/without income from economic activity in groups of sex and age. 1988. 1000 kroner



En fjerdedel av pensjonistene med større pensjon enn minsteytelsen har yrkestilknyttet inntekt, mens kun 8 prosent av minstepensjonistene har slik inntekt. Minstepensjonistene utgjør likevel 26 prosent av alle pensjonistene med yrkestilknyttet inntekt, tabell 23.

Størrelse

Gjennomsnittlig hadde alderspensjonister med yrkestilknyttet inntekt 34 143 kroner i slik inntekt i 1988. Gjennomsnittet for menn var 38 900 kroner og for kvinner 25 888 kroner, tabellene 24-26 i særskilt tabelldel.

Som figur 3.6 viser, har menn både høyere yrkestilknyttet inntekt og høyere gjennomsnittlig pensjon enn kvinner, i alle aldersgrupper. Menn i aldersgruppa 67-69 år tjener gjennomsnittlig 19 000 kroner mer enn kvinner i samme alder og med yrkestilknyttet inntekt. For den eldste gruppa er forskjellene i inntekt og pensjonsstørrelse mellom kvinner og menn ikke store.

Yngre alderspensjonerte menn har gjennomsnittlig 27 000 kroner mer i yrkestilknyttet inntekt enn eldre på 80 år og over. Kvinner i aldersgruppa 67-69 år tjener gjennomsnittlig 12 000 kroner mer enn kvinner i den eldste aldersgruppa.

I alle aldersgrupper har både kvinner og menn med yrkestilknyttet inntekt noe større pensjon enn de uten slik inntekt, figur 3.6.

Det er også en klar sammenheng mellom størrelsen på yrkestilknyttet inntekt og pensjonistenes utdanningsnivå. Alderspensjonister med utdanning på universitets- og høgskolenivå har større inntekt enn pensjonister med høyeste utdanning på barne- og ungdomsskolenivå, gjennomsnittlig 33 000 kroner, tabell 24.

På alle utdanningsnivå har menn høyere gjennomsnittlig yrkestilknyttet inntekt enn kvinner, og jo høyere utdanning, jo større forskjeller i inntekt. Menn med høyeste utdanning på barne- og ungdomsskolenivå har gjennomsnittlig 6 000 kroner mer i inntekt enn kvinner med samme utdanning, mens menn med utdanning på universitets- og høgskolenivå har 29 000 kroner mer enn kvinner med slik utdanning.

Både kvinner og menn med yrkestilknyttet inntekt har noe større gjennomsnittlig pensjon enn de uten slik inntekt, på alle utdanningsnivå, tabellene 25-26 og figur 3.7.

Alder og utdanning samvarierer ved at alderspensjonister med høg utdanning også ofte er yngre. Tabellene 27-28 i særskilt tabelldel viser sammenhengen mellom alderspensjonistenes gjennomsnittlige yrkestilknyttede inntekt og utdanningsnivå, kontrollert for alder. Uavhengig av alder har pensjonister med høyere utdanning større gjennomsnittlig inntekt enn pensjonister med lavere utdanning. Dette gjelder både for kvinner og menn. Opplysningene gjelder bare pensjonister under 75 år, men disse utgjør nesten 80 prosent av alle alderspensjonister med yrkestilknyttet inntekt.

Yrkestilknyttet inntekt 1983 og 1988

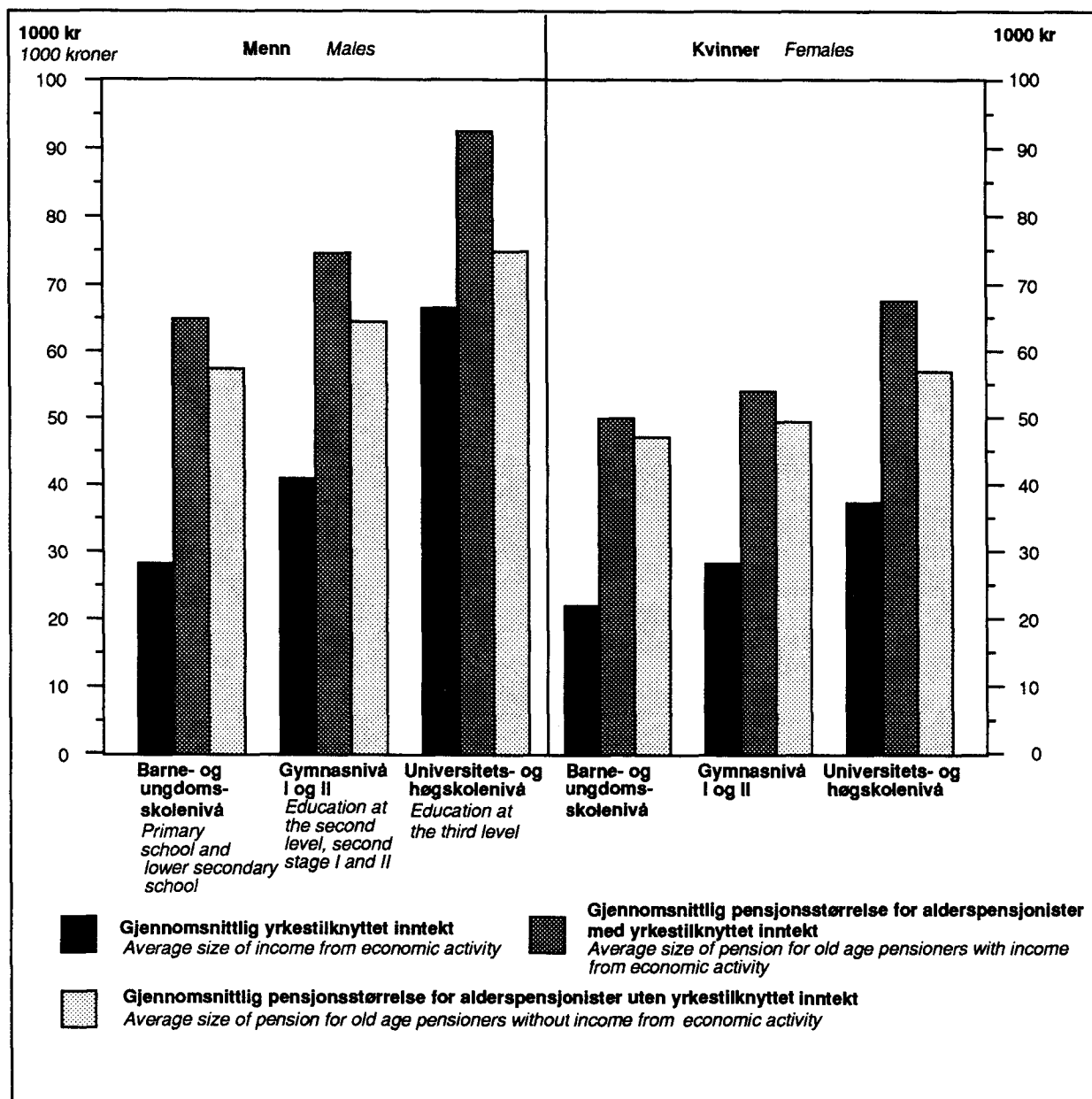
Andelen alderspensjonister som har yrkestilknyttet inntekt er omtrent uendret fra 1983 til 1988. I 1983 hadde 16 prosent av alle pensjonistene slik inntekt, i 1988 15 prosent. Andelen med yrkestilknytning er 9 prosent blant kvinnene både i 1983 og 1988. Det er noe færre menn i 1988 enn i 1983 som har slik tilknytning til arbeidslivet, henholdsvis 24 prosent og 26 prosent, tabell 23 i særskilt tabelldel og tabell 16 i "Trygdestatistikk Alderspensjonister 1983-1985", NOS B658. En sammenligning av disse to statistikkene viser for øvrig at yrkestilknyttet inntekt er noe mindre vanlig i 1988 enn i 1983 blant pensjonister som har større pensjon enn minsteytelsen.

Fylkestall

Sogn og Fjordane har størst andel pensjonister med yrkestilknytning, 22 prosent, og Akershus følger med 19 prosent. Lavest andel pensjonister med yrkestilknytning finner vi i Vestfold og Østfold med henholdsvis 12 og 13 prosent.

Gjennomsnittlig yrkestilknyttet inntekt er høyest i Oslo og Akershus med henholdsvis 51 637 og 44 538 kroner pr. pensjonist med slik inntekt. Lavest gjennomsnittlig inntekt har pensjonistene i Finnmark med 23 300 kroner, tabell 29 i særskilt tabelldel.

Figur 3.7. Gjennomsnittlig yrkestilknyttet inntekt og gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister med/uten yrkestilknyttet inntekt i grupper for kjønn og utdanningsnivå. 1988. 1000 kr
Average size of income from economic activity and average size of pension for old age pensioners with/without income from economic activity in groups of sex and level of education. 1988. 1000 kroner



3.2.2. Nettoinntekt

En pensjonists økonomiske kår er for en del avhengig både av egen inntekt og av inntekten til eventuelle familiemedlemmer. Vi skal her gi noen opplysninger om alderspensjonistenes personinntekter målt ved nettoinntekt ved statskatteligningen, før særfradrag er trukket fra.

Alderspensjonistenes familieinntekter er nærmere belyst i kapittel 4.

Gjennomsnittlig nettoinntekt for alderspensjonister var i 1988 75 583 kroner. Menn hadde en gjennomsnittlig nettoinntekt på 100 613 kroner, kvinner 58 506 kroner.

Minstepensjonister hadde en gjennomsnittlig nettoinntekt på 50 710 kroner. For menn med minstepensjon var gjennomsnittsinntekten 62 132 kroner, og for kvinner 47 805 kroner. Pensjonister som har en større pensjon enn minsteutbetalingen hadde over dobbelt så stor nettoinntekt som minstepensjonistene, 104 578 kroner. Forskjellen i menns og kvinners nettoinntekt er større blant pensjonister som har større pensjon enn minsteutbetalingen enn blant minstepensjonistene, tabell 30 i særskilt tabelldel.

Yngre alderspensjonister har større gjennomsnittlig nettoinntekt enn eldre, og ulikheten i nettoinntekt mellom yngre og eldre alderspensjonister er større blant menn enn blant kvinner, tabell 31 i særskilt tabelldel. Blant minstepensjonistene øker imidlertid nettoinntekten med stigende alder, både blant kvinner og menn, tabell 32 i særskilt tabelldel.

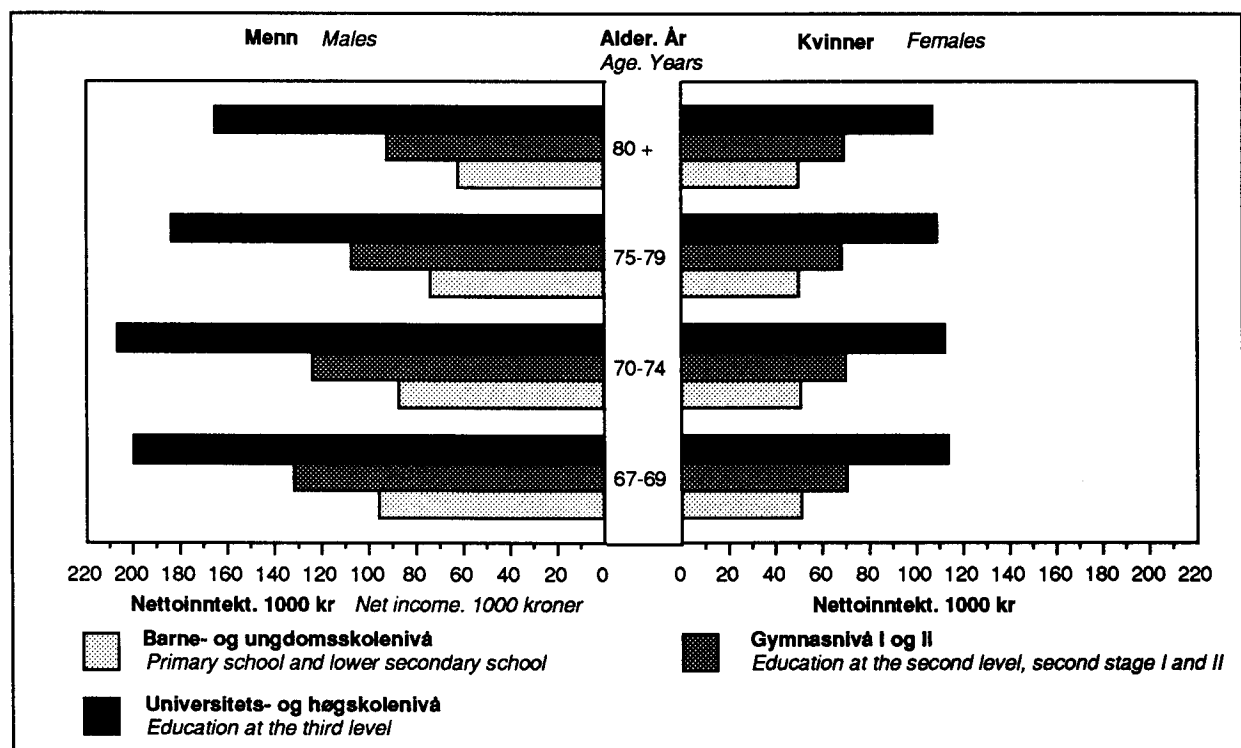
Pensjonister med utdanning på universitets- og høgskolenivå har mer enn dobbelt så høy gjennomsnittlig nettoinntekt som pensjonister med høyeste avsluttede utdanning på barne- og ungdomsskolenivå. Dette gjelder både kvinner og menn. Ulikheten i gjennomsnittlig nettoinntekt

blant pensjonister med forskjellig utdanningsnivå er større blant menn enn blant kvinner. Menn med universitets- og høgskoleutdanning har 112 000 kroner mer i nettoinntekt enn menn med utdanning på barne- og ungdomsskolenivå. Det tilsvarende tall for kvinner er 60 000 kroner. Menn på alle utdanningsnivå har imidlertid større gjennomsnittlig nettoinntekt enn kvinner med samme utdanning, og forskjellen er størst blant høgtutdannede, tabell 31.

Figur 3.8 viser at både kvinner og menn med utdanning på universitets- og høgskolenivå, uansett aldersgruppe, har større gjennomsnittlig nettoinntekt enn alderspensjonister med utdanning på gymnas- eller barne- og ungdomsskolenivå. Kontrollert for utdanningsnivå, synes også alder å ha sammenheng med størrelsen på nettoinntekten hos menn. Menn med samme utdanning har stort sett lavere gjennomsnittlig nettoinntekt jo eldre de er. For kvinner synes ikke alder å spille noen rolle for hvorvidt nettoinntekten er høy eller lav, når vi i tillegg tar hensyn til utdanningsnivå. Kvinner i de ulike utdanningsgruppene har omtrent lik gjennomsnittlig nettoinntekt, uansett alder, figur 3.8 og tabell 32.

Figur 3.8. Gjennomsnittlig nettoinntekt for alderspensjonister i grupper for kjønn, alder og utdanningsnivå. 1988. 1000 kr

Average size of net income for old age pensioners in groups of sex, age and level of education. 1988. 1000 kroner



Gruppert nettoinntekt

Totalt har 42 prosent av alderspensjonistene en nettoinntekt på under 50 000 kroner, 57 prosent av kvinnene og 21 prosent av mennene, jf. kapittel 3.1.2, hvor vi viste at 60 prosent av alle alderspensjonistene har en pensjon som er mindre enn 50 000 kroner.

Andelen med så liten inntekt er også vesentlig større for eldre enn for yngre, og for pensjonister med lav enn med høy utdanning, tabell 33 i særskilt tabelldel. Av de med høyest avsluttet utdanning på barne- og ungdomsskolenivå har halv-

parten under 50 000 kroner i nettoinntekt, mens kun 10 prosent av de med utdanning på universitets- og høghskolenivå har så lav inntekt.

Som tabell 33 viser er det likevel en ikke ubetydelig del av alderspensjonistene som har forholdsvis høge inntekter. I alt 10 prosent av pensjonistene har en nettoinntekt på 140 000 kroner eller mer, det vil si en inntekt nesten tre ganger større enn folketrygdens minsteytelse i 1988. Om lag hver femte mann har så høy nettoinntekt, og nesten annenhver pensjonist med utdanning på universitets- og høghskolenivå.

4. Familier med alderspensjonist

I dette kapitlet skal vi se på noen sider ved alderspensjonistenes familiesituasjon, slik som antall personer og antall pensjonister i familien og hvilken pensjonsytelse familiene har. Familiernes pensjonsstørrelse, nettoinntekt og nettoformue vil også bli omhandlet.

4.1. Familiestørrelse, familietype og type ytelse familiene har

4.1.1. Familiestørrelse og familietype

Opplysninger for 1988 viser at i alt 61 prosent av alderspensjonistene bor alene. 34 prosent av alderspensjonistfamiliene består av to personer, og kun 5 prosent av tre eller flere personer.

Av topersonfamiliene består 72 prosent av to pensjonister, og de fleste av disse er alderspensjonister. Kun 10 prosent av topersonfamiliene består av alderspensjonist og uførepensjonist. 28 prosent av topersonfamiliene består altså av en alderspensjonist og en person som ikke er pensjonist.

Mange alderspensjonister som bor i familier bestående av tre eller flere personer, bor kun sammen med andre som ikke er pensjonister. Dette gjelder 44 prosent av familiene, men også 34 prosent av disse familiene består av alderspensjonist som bor sammen med annen alderspensjonist i tillegg til andre familiemedlemmer. Av familiene på tre eller flere personer består 56 prosent av minst to pensjonister, tabell 34 i særskilt tabelldel.

Den familietypeinndelingen som vil bli mest brukt i denne publikasjonen, består av fire typer familiesammensetning. I sammensetningen av

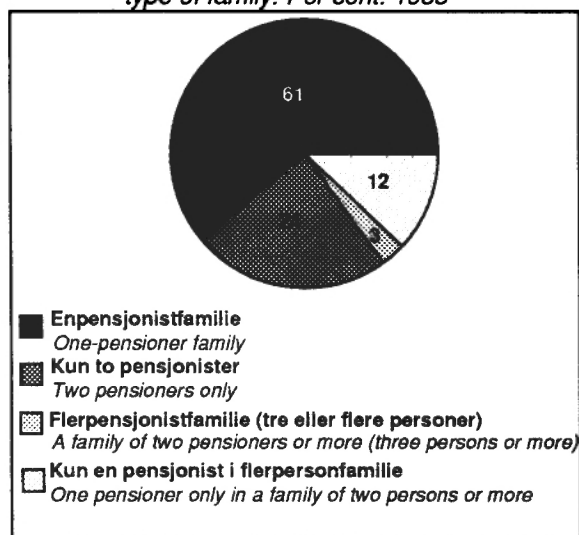
familiene har vi sett det som interessant å få fram både antall personer i familien og antall pensjonister i familien.

Den ene familietypen består av alderspensjonist som bor alene, "enpensjonistfamilie". En annen familietype er betegnet som "kun to pensjonister" og består av enten to alderspensjonister eller en alderspensjonist og en uførepensjonist. Den tredje familietypen omfatter familier som består av minst to personer, men kun en pensjonist, altså en alderspensjonist, "kun en pensjonist i flerpersonfamilie". Fjerde familietype består av minst tre personer, for eksempel to pensjonister sammen med en eller flere andre familiemedlemmer, eller flere enn to pensjonister eventuelt sammen med andre familiemedlemmer, "flerpensjonistfamilie". Pensjonistene i disse familiene kan enten være kun alderspensjonister eller bestå av alderspensjonist(er) og uførepensjonist(er).

Enpensjonistfamiliene utgjør 61 prosent av alle familier med alderspensjonist. 25 prosent av familiene består av kun to pensjonister. Få alderspensjonister bor i familier med minst tre personer og hvor minst to av familiemedlemmene er pensjonister, (flerpensjonistfamilier). Dette gjelder kun 3 prosent av familiene, mens 12 prosent av familiene hører til familietypen kun en pensjonist i flerpersonfamilie. Ser vi de to siste familietypene under ett, består 15 prosent av familiene av familier hvor minst ett familiemedlem ikke er pensjonist, tabell 35 i særskilt tabelldel og figur 4.1.

Familier med alderspensjonist består gjennomsnittlig av 1,5 personer. I flerpensjonistfamiliene er det gjennomsnittlig 3,1 personer i familien, og i flerpersonfamilier som omfatter kun en pensjonist, er gjennomsnittlig familiestørrelse 2,2 personer, tabell 35.

Figur 4.1. Familier med alderspensjonist, etter familietype. Prosent. 1988
Families with old age pensioners, by type of family. Per cent. 1988



De ulike familietypene er omtrent likt fordelt blant fylkene i landet, tabell 36 i særskilt tabell-del. Enpensjonistfamiliene utgjør mellom 56 og 60 prosent av alle familiene i fylkene, unntatt for Oslo hvor andelen er 69 prosent. Familier som består av en pensjonist som bor sammen med en eller flere ikke-pensjonister, utgjør 8 prosent av alle familier med alderspensjonist i Oslo, og mellom 11 og 15 prosent i de øvrige fylkene.

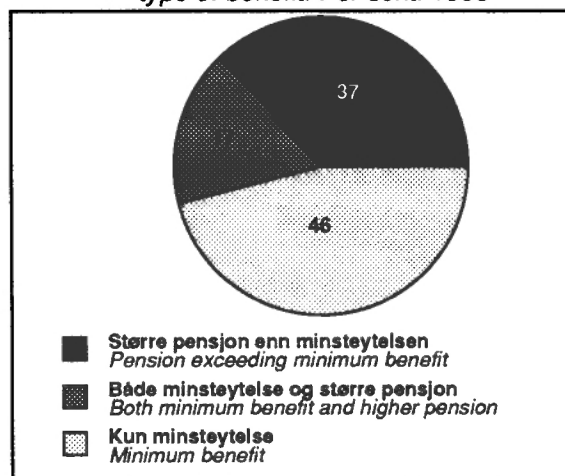
4.1.2. Type pensjonsytelse familiene har

Alle familiene mottar alderspensjon fra folketrygden. Noen familier har også uførepensjon, ca. 4 prosent av alle familiene.

Nesten halvparten av familiene, 46 prosent, mottok i 1988 kun minsteytelsen, figur 4.2. 17 prosent mottok både minsteytelsen og større pensjon, og 37 prosent kun pensjon som er større enn minsteytelsen.

Av enpensjonistfamiliene mottok 62 prosent minsteytelsen. I familier som består av to eller flere pensjonister, forekom som oftest både minsteytelsen og større pensjon, og bare 18 prosent av disse familiene mottok kun minsteytelsen. I flerpersonefamilier med kun en pensjonist mottok de aller fleste, 72 prosent, en pensjon som er større enn minsteytelsen, tabell 37 i særskilt tabell-del.

Figur 4.2. Familier med alderspensjonist, etter type ytelse. Prosent. 1988
Families with old age pensioners, by type of benefit. Per cent. 1988



4.2. Familiens pensjonsstørrelse

Familier med alderspensjonist mottok i 1988 i gjennomsnitt 69 412 kroner i pensjon fra folketrygden. Pensjonsbeløpet omfatter også uførepensjon i de tilfeller uførepensjonister er familiemedlemmer.

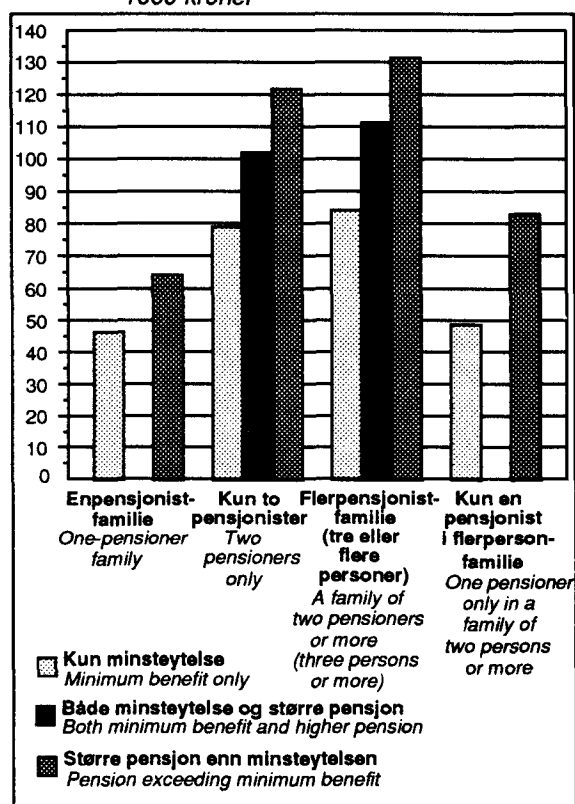
Gjennomsnittlig pensjon for enpensjonistfamiliene var 53 453 kroner, og for familier som består av kun to pensjonister 102 088 kroner. Topersonfamilier hvor begge er alderspensjonister hadde gjennomsnittlig 100 833 kroner i pensjon, eller ca. 9 000 kroner mindre enn familier med en alderspensjonist og en uførepensjonist, tabellene 38 og 39 i særskilt tabell-del.

Alderspensjonist som bor sammen med en person som ikke er pensjonist, har gjennomsnittlig større pensjon enn enslige. Gjennomsnittlig pensjon for denne familietypen er 72 516 kroner, og dersom familiene består av flere familiemedlemmer som ikke er pensjonister, er gjennomsnittlig pensjon 78 202 kroner. Størst pensjonsytelse har forståelig nok flerpensjonistfamiliene med en gjennomsnittlig pensjon på 109 839 kroner.

Gjennomsnittlig pensjon for enpensjonistfamilier med minsteytelsen er 46 664 kroner, og for familier med kun to pensjonister som begge har minsteytelsen 79 233 kroner. Gjennomsnittlig pensjon for familier som består av en minstepensjonist og en eller flere personer som ikke er pensjonister, er 48 946 kroner, og dersom pensjonisten i familien har større pensjon enn minsteytelsen, er gjennomsnittlig pensjon 83 383 kroner.

Til sammenligning ser vi at enpensjonistfamilier som har større pensjon enn minstepensjon har gjennomsnittlig 64 508 kroner i pensjon, tabell 40 i særskilt tabelldel og figur 4.3.

Figur 4.3. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for familier med alderspensjonist i grupper for familietype og type ytelse. 1988. 1000 kr
Average size of pension for families with old age pensioners in groups of type of family and type of benefit. 1988. 1000 kroner



Tabell 41 i særskilt tabelldel gir opplysninger om pensjonsstørrelsen for de forskjellige familietypene etter hovedinntektstakers kjønn, alder og utdanningsnivå. Pensjonen er nesten 30 000 kroner større i familier med mannlige enn med kvinnelige hovedinntektstaker, og med unntak for den yngste aldersgruppa, er det stort sett nedgang i pensjonsstørrelsen med økende alder for hovedinntektstaker. Det er også en klar sammenheng mellom hovedinntektstakers utdanningsnivå og familiens pensjonsstørrelse. Familiene har gjennomsnittlig større pensjon jo høyere utdanning største inntektstaker har, tabell 41.

4.3. Familiens nettoinntekt

Familier med alderspensjonist hadde i 1988 i gjennomsnitt 111 813 kroner i nettoinntekt.

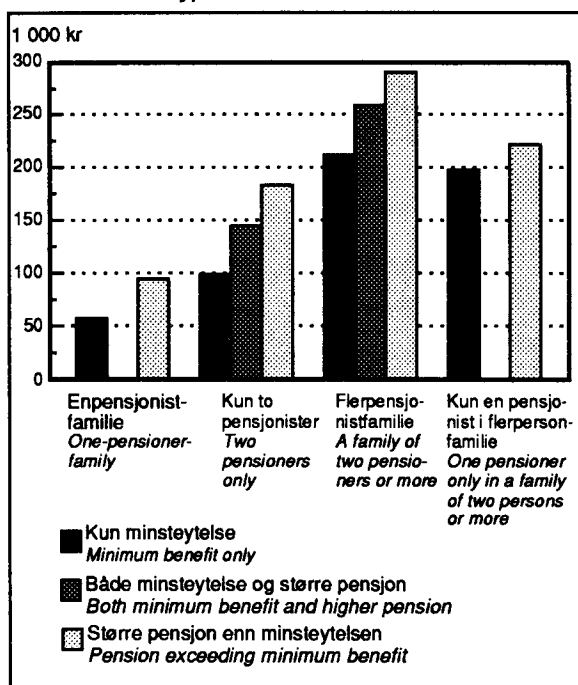
Nettoinntekten øker med antall personer i familien. Alderspensjonister som bor alene, hadde gjennomsnittlig 71 595 kroner i nettoinntekt, familier med to personer 158 865 kroner, og familier med tre eller flere personer hadde 275 357 kroner i gjennomsnittlig nettoinntekt.

Det er også til dels store inntektsforskjeller mellom familier med samme antall familiemedlemmer. Topersonfamilier hvor begge er alderspensjonister eller en er uførepensjonist, har henholdsvis 143 962 og 145 943 i gjennomsnittlig inntekt, men dersom det ene familiemedlemmet ikke er pensjonist, er familiens gjennomsnittlige inntekt 195 874 kroner. Størst variasjon finner vi i familier med tre personer eller flere. For familier som består av en alderspensjonist og resten ikke-pensjonister, er gjennomsnittlig inntekt på 300 544 kroner, mens familier med tre pensjonister har en gjennomsnittlig inntekt på 191 387 kroner. Hvorvidt det er personer i familien som har annen inntekt enn pensjon fra folketrygden er altså av forholdsvis stor betydning for familiens inntektsstørrelse, tabellene 42-43 i særskilt tabelldel.

Familiens nettoinntekt består blant annet av pensjonsinntekten familien har, slik at det er grunn til å anta at familier som kun har minstepensjonen også har mindre nettoinntekt enn familier som mottar større ytelse fra folketrygden. Som tabell 44 i særskilt tabelldel viser, har alderspensjonister som lever alene og som har større pensjon enn minstepensjonen gjennomsnittlig 37 000 kroner mer i nettoinntekt enn enslige minstepensjonister. Familier som består av kun to pensjonister dobler nesten sin inntekt dersom begge pensjonistene har større pensjon enn minstepensjonen i forhold til om begge er minstepensjonister, figur 4.4.

I de fleste typer familier er gjennomsnittlig nettoinntekt større når hovedinntektstaker er mann enn når en kvinne har størst inntekt i familien, tabell 45 i særskilt tabelldel. Stort sett synker også familiens nettoinntekt med økende alder hos hovedinntektstaker, uansett familietype. I familier med kun to pensjonister ser vi imidlertid at dersom hovedinntektstaker er yngre enn 67 år, har familien en mindre inntekt enn om hovedinntektstakers alder er mellom 67-74 år. Hovedinntektstaker under 67 år i disse familiene er uføretrygdet pensjonist. Tabell 45 viser for øvrig at jo høyere utdanning hovedinntektstaker har, jo større gjennomsnittlig nettoinntekt har familien.

Figur 4.4. Gjennomsnittlig nettoinntekt for familier med alderspensjonist i grupper for familietype og type ytelse. 1988. 1 000 kr
Average net income for families with old age pensioners in groups of type of family and type of benefit. 1988. 1 000 kroner



4.4. Familiens nettoformue

Familier med alderspensjonist hadde gjennomsnittlig 201 983 kroner i nettoformue i 1988. Enpensjonistfamiliene hadde 133 094 kroner i gjennomsnittlig formue, familier på to personer 297 005 kroner og familier på tre eller flere personer 383 851 kroner.

Topersonfamilier hvor begge er pensjonister, har mindre formue enn om ett av familiemedlemmene ikke er pensjonist. Dersom det ene familiemedlemmet er uførepensjonist, har familiene lavere gjennomsnittlig formue enn om begge er alderspensjonister, tabellene 46-47 i særskilt tabelldel.

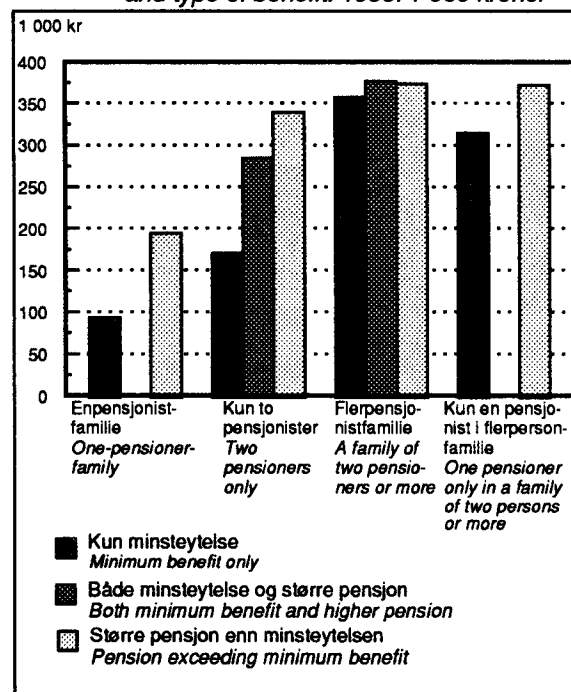
I familier med minst tre personer har familier som består av uførepensjonist(er) i tillegg til en alderspensjonist og eventuelt andre familiemedlemmer lavest gjennomsnittlig formue, 280 288 kroner. Familier som i tillegg til uførepensjonister og eventuelt andre personer også består av to alderspensjonister, har høgest gjennomsnittlig nettoformue, 483 196 kroner.

Familiens gjennomsnittlige formue synes også å ha sammenheng med hvilken type ytelse familien har. Familier med minsteytelsen har lavere

formue enn familier med større ytelse enn minsteytelsen.

Enslige pensjonister med større pensjon enn minsteytelsen har over dobbelt så stor formue som enslige minstepensjonister, henholdsvis 195 526 kroner og 94 751 kroner. Familier med kun to pensjonister har 172 257 kroner i gjennomsnittlig formue dersom begge pensjonistene har minsteytelsen, og 341 354 kroner i formue dersom begge pensjonistene har større pensjon enn minsteytelsen. For familier som også består av familiemedlemmer som ikke er pensjonister, er denne sammenhengen ikke så tydelig, tabell 48 i særskilt tabelldel og figur 4.5.

Figur 4.5. Gjennomsnittlig nettoformue for familier med alderspensjonist i grupper for familietype og type ytelse. 1988. 1 000 kr
Average net property for families with old age pensioners in groups of type of family and type of benefit. 1988. 1 000 kroner



Vi har tidligere sett på sammenhengen mellom familiens nettoinntekt og hovedinntektstakers kjønn, alder og utdanningsnivå. Denne påviste samvariasjonen synes også for en stor del å gjelde for familiens nettoformue, tabell 49 i særskilt tabelldel.

Mest markant er endringene i formuesstørrelse med hovedinntektstakers utdanningsnivå. Dersom hovedinntektstaker i familien har utdanning på universitets- og høgskolenivå, er gjennomsnittlig formue klart større enn om hovedinntektstaker

har lavere utdanning. Dette gjelder i alle typer familier. For eksempel enslige som har utdanning på barne- og ungdomsskolenivå har en gjennomsnittlig formue på 85 274 kroner, mens en enslig med utdanning på universitets- og høghskolenivå har gjennomsnittlig 350 208 kroner i nettoformue. Likeledes har familier som består av kun to

pensjonister 184 340 kroner i gjennomsnittlig nettoformue dersom hovedinntektstaker har utdanning på barne- og ungdomsskolenivå, og 560 988 kroner i formue dersom største inntektstaker har utdanning på universitets- og høghskolenivå.

1. Introduction

1.1. Purpose

This publication has two main purposes. The first is to describe the composition of the group made up of those who receive old age pensions from the National Insurance Scheme. The composition of the group is illustrated by demographic and social characteristics and by data on the size and type of benefit received.

The second purpose is to provide information about the living standards of old age pensioners. To this end, the publication includes data about old age pensioners' incomes, property and education, as well as data about the income and property of families consisting of at least one old age pensioner.

This publication also includes a brief discussion of pension schemes other than the National Insurance Scheme. The Central Bureau of Statistics has previously published statistics on old age pensioners, 1983-1985.

1.2. Statistical basis and coverage

The statistics are based on data about old age pensioners, excerpted from the National Insurance Administration's statistics base as of 31 December 1988. These data have been collocated with data from the Bureau's Central Population Register and the Tax Director's Tax Register as of 31 December 1988. Education data have been taken from the Bureau's Education Register as of 1 October 1987.

The figures for the period from 1967 to 1990 indicate the National Insurance Scheme's expenditures on old age pensions and provide information about long-term trends in the number of pensioners and the composition of the group (i.e.,

old age pensioners). The figures indicating expenditures have been excerpted from the National Insurance Administration's accounting statistics.

The main figures in this publication generally agree with the main figures published by the National Insurance Administration. However, because we have collocated data from the National Insurance Administration's statistics base with data from the Bureau's registers, some of the break downs will differ from the break downs found in the National Insurance Administration's statistics.

Pensioners are grouped by county of residence. The National Insurance Administration groups pensioners by the county (local insurance office) that pays out their pensions, which may be different from their county of residence. The break down by county will therefore deviate somewhat from the data in the National Insurance Administration's statistics.

Data concerning marital status have been taken from the Central Population Register, while the National Insurance Administration takes its information on marital status from the Tax Director's Population Register. This may result in differences between the National Insurance Administration's statistics and the information in this publication.

Some people who are registered in the National Insurance Administration's statistics base are not included in the Central Population Register because they live abroad. People registered in the National Insurance Administration's register, but not in the Bureau's registers used in this publication, have been listed as "unspecified" for certain characteristics and they are listed as "single" as far as family type is concerned.

As regards information about family, the National Insurance Administration's data are based on the number of children for whom the maintenance supplement is paid, and on whether any maintenance supplement is paid for a spouse. For the purposes of this publication, the family unit is based on the information contained in the Central Population Register, and all family members are included, even those who receive no support from the National Insurance Scheme.

Some of the statistics provide information about the pension income of families in which one or more family members receive old age pension. We also have information on family members who receive disability pension from the National Insurance Scheme, which enables us to approximate the families' total pension income.

We have now explained why the figures used in some of our tables differ from the figures used by the National Insurance Administration. Another difference between the two sets of statistics is due to 15 people listed as "unspecified" as regards data on special supplement and supplementary pension. Consequently, in some of the tables, our figures deviate by 15 people from the figures presented by the National Insurance Administration.

1.3. Terms and characteristics

1.3.1. Definitions used by the National Insurance Scheme

Most of the statistical material included in this publication is based on the National Insurance Scheme's definitions and rules for granting and determining the level of old age pension in 1988. In this context, reference is made to the most important provisions. The legal provisions that apply to National Insurance Schemes other than the scheme for old age pension, are not discussed although, as mentioned in section 1.2, disability pensions are included in the family's pension income. Information concerning the disability pension scheme and disability pensioners may be found *inter alia* in a Central Bureau of Statistics publication entitled "National Insurance, Disabled 1987", NOS B 932.

Old age pension

The old age pension consists of a basic pension, a supplementary pension and/or special supplement and a compensation supplement, in addition

to maintenance supplements for a spouse or children, if any, and a deferment supplement, if any.

The National Insurance Scheme's retirement age is 67. People from the ages of 67 to 70 may draw 1/4, 1/2, 3/4 or full old age pension. Those with earned income may also accrue pension points in their 67th, 68th and 69th years. Total pension income and earned income, if any, shall not exceed 80 per cent of their former income from work. From the age of 70, everyone receives a full old age pension.

Coverage

With few exceptions, all those who live in Norway, regardless of nationality, are covered under the National Insurance Scheme. For those who are covered and live in Norway, coverage also applies during temporary stays abroad. The term "temporary" is defined as a stay abroad for a period of no more than one year. Some Norwegian nationals who live abroad, are also covered. Foreign nationals who live in Norway but are employed by a foreign country, are not covered.

Insurance period

The term "insurance period" refers to the time during which the person in question has been insured according to the National Insurance Act since turning 16 years of age. Residence in Norway prior to 1 January 1967 is also included in the insurance period, provided the insured person resides in Norway when his benefits claim is submitted. Old age pensioners who, during their 67th, 68th and 69th years, earn income which contributes to the accumulation of supplementary pensions, shall also be credited for those years when the insurance period is calculated. Norway has signed social security agreements with certain foreign countries. Some of the agreements contain provisions about including the insurance period in the other country in the calculation of Norwegian pensions.

The basic amount (G)

Most cash benefits from the National Insurance Scheme are linked to an adjustable basic amount. Benefits calculated on the basis of the basic amount are re-calculated each time the basic amount is adjusted. The Storting (Norway's national assembly) stipulates the basic amount each year; the average basic amount for 1988 was NOK 30 850 and for 1990 NOK 33 575.

Basic pension

Anyone who has been insured for at least three years is entitled to a basic pension. It takes an insurance period of 40 years to earn the full basic pension. If the insurance period is shorter, the basic pension will be reduced accordingly.

If two spouses are both pensioners, the longest of the two insurance periods will be used to calculate both their basic pensions. The full annual basic pension amounts to 75 per cent of the basic amount if both spouses receive National Insurance pensions. If the spouses live apart, their pensions are calculated as if they were single pensioners.

If the old age pensioner is single or married to someone who does not receive a National Insurance pension, the full annual basic pension shall equal the basic amount.

Supplementary pension

To qualify for a supplementary pension, the insured person must have had an income from economic activity in excess of the National Insurance basic amount for at least three years subsequent to 1966.

The size of the supplementary pension depends on previous income from economic activity (pensionable or pension-earning income) and the number of pension-earning years. Pension points (P) are calculated for each pension-earning year. For pensionable income that does not exceed 8 times the basic amount, pension points are calculated according to the following formula:

$$P = \frac{(\text{pensionable income} - G)}{G}$$

Pension points are calculated only on income up to 12 times the basic amount. For incomes between 8 and 12 times the basic amount, 1/3 of the income is used to calculate pension points.

The final pension point is the average of all pension point for the 20 (or less) best income years. The full supplementary pension comes to 45 per cent of the amount arrived at when the current basic amount is multiplied by the final pension point. To receive a full supplementary pension, the insured person must normally have income from economic activity in excess of the basic amount for at least 40 years after 1966. If

the insured person has fewer years of accumulation (pension earning years), the supplementary pension is reduced accordingly, as per this formula:

$$SP = \frac{0.45 \cdot G \cdot FPP \cdot PEY}{40}$$

SP = Supplementary pension

G = Basic amount

FPP = Final pension point

PEY = Pension-earning years, i.e., years during which pensionable income is greater than G

Some special rules apply to pension-earning during a transitional period. People who were between the ages of 30 and 50 on 1 January 1967 are entitled to a full supplementary pension if they have income from economic activity in excess of the basic amount during all the years from and including 1967 up to and including the year in which they turn 69. Those over the age of 50 on 1 January 1967 must have at least 20 pension-earning years to earn the full supplementary pension. The rule concerning the correspondence between the number of accumulation years and the size of the supplementary pension applies to both groups. The transitional rule applies only to incomes of up to five times the basic amount. For any income in excess of that limit and up to 12 times the basic amount, the supplementary pension is calculated according to the standard rule, i.e., the 40 year accumulation period.

Special supplement

Special supplement is paid to old age pensioner who has not earned a supplementary pension or whose supplementary pension is less than the special supplement. The special supplement is reduced on a krone to krone basis against the supplementary pension.

Full special supplement corresponded to 55 per cent of the basic amount as of 1 January 1988 and 57 per cent as of 1 April 1988. This applies to single old age pensioners and pensioners who support their spouses. If both spouses receive pensions, the special supplement for each spouse corresponded to 50.25 per cent of the basic amount as of 1 January 1988 and 52.25 per cent as of 1 April 1988.

In 1990 (as of 1 May) the special supplement corresponds to 58 per cent of the basic amount for

single pensioners and 53.25 per cent of the basic amount each for married couples who are both National Insurance pensioners. As of 1 April 1989 a double special supplement was introduced for pensioners who support spouses who are 60 years of age or older. They receive the same special supplement as married couples who are both National Insurance pensioners. In 1990 the special supplement for those groups thus comes to 106.5 per cent of the basic amount, while pensioners who support spouses under the age of 60, receive a special supplement equal to 58 per cent of the basic amount.

In the event a pensioner's basic pension is reduced due to an insurance period of less than 40 years, the special supplement will be reduced correspondingly.

Deferment supplement

A deferment supplement is calculated on the basic pension and supplementary pension of persons who cannot or do not wish to draw the full old age pension from the age of 67. The deferment supplement amounts to 9 per cent per year of the part of the pension not drawn. The deferment pension is paid out from the time the full pension is drawn and when the pensioner reaches the age of 70 at the latest. The deferment supplement scheme was revoked with effect from 1 April 1984.

Maintenance supplements

If a pensioner supports a spouse who does not receive a pension from the National Insurance Scheme, the pensioner receives a maintenance supplement equal to 50 per cent of the basic pension to which the pensioner is entitled. Maintenance supplements are also paid for dependent children under the age of 18. The child maintenance supplement for each child is 25 per cent of the basic amount.

Compensation supplement

As compensation for the introduction of the value added tax on 1 January 1970, a compensation supplement is paid to National Insurance pensioners. The full compensation supplement amounts to NOK 500 per year if the pensioner is single or married to someone who does not receive a National Insurance pension. The compensation supplement is increased by NOK 250

if the pensioner receives a maintenance supplement for a spouse. For a married couple who are both National Insurance pensioners, the compensation supplement amounts to NOK 375 per year for each of them.

A pensioner who draws 1/4 of his old age pension until the age of 70, receives half the full compensation supplement. Pensioners who draw a larger share of their pension, receive the full compensation supplement. The compensation supplement is also reduced if the pensioner's basic national insurance pension is reduced because his insurance period is less than 40 years.

Benefits for old age pensioners. Minimum benefit

For the purpose of this publication, the size of the old age pension is calculated on the basis of the average basic amount for 1988, which was NOK 30 850. The average basic amount came to NOK 33 575 in 1990.

An old age pensioner with minimum benefit, is defined as a pensioner who receives a special supplement. Thus an old age pensioner who receives both supplementary pension and special supplement, is defined as an old age pensioner with minimum benefit.

An old age pensioner who does not receive special supplement is, by definition, an old age pensioner with pension exceeding minimum benefit.

In 1988 the minimum benefit was NOK 48 280 for single pensioners and NOK 78 205 for married couples, provided they received the full basic pension and full special supplement. The compensation supplement and maintenance supplements, if any, are not included. The comparable pension amounts for 1990 were NOK 52 935 for singles and NOK 85 900 for married couples who were both National Insurance pensioners.

Family pension income

A family's pension income, i.e. the size of pension for a family, is equal to the total old age pensions and disability pensions received by family members.

1.3.2. Other definitions

Age

Age as of year end.

County of residence

County of residence as of 31 December 1988 according to the rules used by the Population Register for the registration of residence.

Family

All family members shall be registered as residing in the same place (living in the same dwelling). A family may consist of no more than two generations, i.e. parents and children. Unmarried children who live at home with their parents, comprise a family unit along with their parents, regardless of the children's age and income. When an unmarried mother or father lives with his or her parents and his or her own child(ren), the household shall be considered as two family units. The rules state that two siblings, e.g. old age pensioners who live together, shall be registered as two families. This is also true of pensioners who cohabit but are not married.

Education

The education of old age pensioners are measured on the basis of the highest level of education completed, according to the Central Bureau of Statistics' Norwegian Standard Classification of Education (1986). The standard specifies nine levels of education. The divisions into levels or main groups are as follows:

0. No education and education preceding the first level (pre-school age and younger children).
1. Education at the first level (1 - 6 years, not including pre-school education).
2. Education at the second level, first stage (7th - 9th years).
3. Education at the second level, second stage 1 (10th year).
4. Education at the second level, second stage 2 (11th - 12th years).
5. Education at the third level, first stage 1 (13th - 14th years).
6. Education at the third level, first stage 2 (15th - 16th years).
7. Education at the third level, second stage 1 (17th - 18th years).
8. Education at the third level, second stage 2 (more than 18 years).
9. Unspecified educational level.

The tables in this publication combine levels 0, 1 and 2 (primary school and lower secondary school), levels 3 and 4 (education at the second level, second stage 1 and 2) and levels 5 through 8 (education as the third level).

Income from economic activity

We have used information about pensionable income as a measure of income from economic activity. Pensionable income, also called pension-earning income, forms the basis for the calculation of the pension portion of the member's contribution to the National Insurance Scheme and for the calculation of future pension rights. However, this does not apply to persons aged 70 or over, although pensionable income is generally registered for those persons as well.

Pensionable income includes wages and other remuneration for work inside and outside regular employment relationships, e.g. fees, honoraria, commissions, tips and certain payments in kind and compensation for expenses. Further, it includes entrepreneurial income, provided the income-earner him-/herself participates in the business. Pensionable income also includes unemployment benefits and the sickness allowance. Sickness allowance was paid for up to 90 days in 1988 for those between the ages of 67 and 69 who did not draw full pension.

Pensionable income does not include property income which yields a return independent of the income-earner's activities, e.g. interest and share dividends received. Incomes from pensions and social security benefits (with the exception of unemployment benefits and sickness allowance) are not included in pensionable income either.

Net income

The term "net income" refers to net income before the special deduction granted by the ordinary central government assessment. Net income includes income from economic activity and National Insurance Scheme benefits such as old age pension, disability pension, transitional allowance, rehabilitation allowance and children's pension. Net income also includes income from occupational pension, payment in kind, interest earned on bank deposits, income of owner-occupied dwelling etc.

Net income equals gross income less deductible expenses such as interest on debt, private pension

scheme premiums and union dues. Net incomes that are too low to be liable to taxation, are also included.

A family's net income is the total of net incomes of all family members.

Main income earner

The family member with the largest net income.

Net property

Net property equals net property used by the ordinary central government assessment. Net property used to calculate state taxes. Net property consist of gross property less debt.

A family's net property is the total of the net properties of all family members.

1.4. Main results

Since the introduction of the National Insurance Scheme, the number of old age pensioners has increased from 312 778 in 1967 to 595 396 in 1988 and 612 718 in 1990. In 1967 old age pensioners accounted for 8 per cent of the population, compared with 14-15 per cent in 1988-1990. Part of the increase is due to the lowering of the retirement age from 70 to 67 years of age in 1973.

The number of old age pensioners will not change significantly during the next 20 years or so. There will, however, be a relatively sharp increase from the year 2010. The Central Bureau of Statistics' latest population projection indicates that there will be some 700 000 old age pensioners in Norway in 2020. Still, the elderly's share of the population will be the same as it is today, 15 per cent.

The National Insurance Scheme's expenditure on old age pensions climbed from NOK 1.6 billion in 1967 to NOK 32.4 billion in 1988 and NOK 37.6 billion in 1990. The increase is due to a variety of reasons. The increase in the number of old age pensioners is one of them, but the main explanation is that on average the pensions were almost 12 times as high in 1990 as in 1967.

The increase in expenditure is largely due to adjustments in the basic amount to compensate for changes in the general income level. The special supplement rate has been increased

significantly in an effort to improve living standards for pensioners with minimum benefit. In addition, a steadily growing number of pensioners have earned entitlement to supplementary pensions over the years.

Looking at 1970 to 1990 as a whole, the value of pensions at constant prices has increased more for pensioners with minimum benefit than for pensioners with larger pensions. Nevertheless, there have been some fluctuations in the real value of both groups' pensions during the period. The purchasing power of old age pensioners with pension in excess of the minimum benefit increased every year from 1970 to 1978 and again in 1984-1986, while there was a slight decline in real income or no change in purchasing power otherwise from 1978 to 1990. The purchasing power of pensioners with minimum benefit increased each year until 1986, then remained more or less unchanged from 1986 to 1990.

In 1970 nearly all old age pensioners received minimum benefit, (95 per cent), while the comparable figure was just less than half in 1990 (49 per cent). In 1983 females accounted for 73 per cent of the pensioners with minimum benefit (the earliest available data on break downs by sex is from 1983), and in 1990 the percentage of females had increased to 82. During the same years, females accounted for 29 and 38 per cent, respectively, of the pensioners who received more than the minimum benefit. In other words, more and more females are earning the right to supplementary pension, but females are also accounting for a growing percentage of pensioners with minimum benefit.

The National Insurance Scheme's old age pension is compulsory and applies to the entire population. In addition, there are supplementary pension schemes in which membership is based on vocational participation (occupational pension schemes) or individual schemes in which membership is based on a voluntary contract between an individual and an insurance company. Occupational pension schemes are available for both public and private sector employees, and Private retirement insurance schemes are the more common of the two types of supplementary schemes mentioned.

Virtually all public sector employees belong to pension schemes through the Norwegian Public Service Pension Fund or the Municipal Insurance Company. In 1990 73 000 and 30 000 persons

respectively, received old age pension from these schemes.

The number of persons with occupational pension insurance increased more sharply in the early than in the latest half of the 1980s. In 1990 approximately 85 000 persons received old age pension from private group insurance schemes.

As pointed out above, in relative terms more males than females receive pension in excess of the minimum benefit. In 1988 the figures were 73 per cent for males and 28 per cent for females. Relatively speaking, males outnumber females in all age groups. In the youngest age group, 67-69 years, a total of 90 per cent of the males have larger pension, compared with 42 per cent of the females. The proportion of both male and female pensioners with minimum benefit increased in the older age groups.

The probability of having a pension in excess of the minimum benefit increases with the level of education. Compared to those with primary school and lower secondary school as the highest education, approximately twice as many pensioners with education at the third level have more than minimum benefit, 39 and 76 per cent, respectively. The comparable figure for males with higher education is 90 per cent, while 58 per cent of females with higher education have more than the minimum benefit.

In 1988 the average size of the old age pension was NOK 54 000, NOK 44 000 for pensioners with minimum benefit and NOK 67 000 for those with pension in excess of the minimum benefit.

Male's pension income averaged NOK 15 000 more than female's. The average pension for males was NOK 63 000 and for females, NOK 48 000. The size of the pension for both males and females decreases as the age increases, and the youngest old age pensioners, 67-69 years, received an average of NOK 15 000 more than pensioners aged 80 and above. Old age pensioners with education as the third level average NOK 20 000 more than pensioners with a low level of education.

Information about income from economic activity shows that about 15 per cent of the old age pensioners were economically active in 1988. For those the average income from economic activity totalled NOK 34 000.

Of the 92 000 pensioners with income from economic activity, 63 per cent are males, nearly 80 per cent are under the age of 75, and 74 per cent have pension in excess of the minimum benefit. Income from economic activity is also most common among pensioners with higher education. 29 per cent of the old age pensioners with education as the third level earn such income, compared with 11 per cent of those with primary and lower secondary school as the highest education.

Data from 1988 show that old age pensioners' families are small, comprising an average of 1.5 persons. A total of 61 per cent of all old age pensioners live alone. 34 per cent of the families consist of two persons and only 5 per cent consist of three or more persons.

72 per cent of the families of two consist of two pensioners. Most of them are old age pensioners, and the combination of one old age pensioner and one disability pensioner accounts for only 10 per cent of the families of two. 28 per cent of the families of two consist of an old age pensioner and a non-pensioner. Many of the families of three have members who are not pensioners and, altogether, families in which at least one family member is not a pensioner account for 15 per cent of all old age pensioners' families.

All the families receive old age pension from the National Insurance Scheme. There are also disability pensioners in a few old age pensioner families, and approx. 4 per cent of the families received disability pension in 1988.

Of all the families in the country with old age pensioner(s), some 483 000 altogether in 1988, only 46 per cent received no more than the minimum National Insurance benefit, 17 per cent received both the minimum benefit and a larger pension, and 37 per cent received only a pension in excess of the minimum benefit.

Families with old age pensioners received an average pension of NOK 69 000. The average pension for one-pensioner families amounted to NOK 53 000 while the comparable figure for two-pensioner families was NOK 102 000. A pensioner who lives with a family member who is not a pensioner, has a significantly larger pension than a pensioner who lives alone. The average difference was NOK 19 000 in 1988.

The average net income of old age pensioner families was NOK 112 000 in 1988, while net property averaged NOK 202 000. Both income and property increase appreciably in proportion to family size. In one-pensioner families, average net income and net property added up to NOK 72 000 and NOK 133 000 respectively,

compared with NOK 159 000 and NOK 297 000 in two-person families. Both net income and net property were also quite a bit lower in two-person families consisting of two pensioners compared with the average income and property of families in which one family member was a non-pensioner.

Tabell 1. Folkemengden etter alder. Absolutte tall og prosent. Registrert 1967, 1973, 1988 og framskrevet 2020 Population by age. Absolute figures and per cent. Registered 1967, 1973, 1988 and projected 2020

År Year	Alle All	Alder. År Age. Years		
		0-15	16-66	67-
Antall Number				
1967 1)	3 802 479	996 501	2 501 693	304 285
1973	3 972 990	1 018 351	2 499 885	454 754
1988	4 220 686	863 259	2 759 383	598 044
2020 2)	4 652 586	870 377	3 071 877	710 332
Prosent Per cent				
1967 1)	100	26	66	8
1973	100	27	62	11
1988	100	20	66	14
2020 2)	100	19	66	15

1) For 1967 er aldersinndelingen 16-69 år og 70 år og over.

2) Kilde: NOS Framskrivning av folkemengden 1990-2050. Framskrivningen er basert på alternativ KMI-90. Alternativ KMI-90 forutsetter konstant fruktbarhet lik 1,89 i framskrivingsperioden og nettoinnvandring på 5 000 personer.

1) For 1967 the age groups are 16-69 years and 70 years and over.

2) Source: NOS Population projections 1990-2050. The projection is based on alternative KMI-90. In alternative KMI-90 the total fertility rate is kept constant at 1,89 through the projection period and net migration equals 5 000 persons.

Tabell 2. Andel av befolkningen som er i arbeidsstyrken i grupper for alder og kjønn. Prosent. Registrert 1973, 1988 og framskrevet 2020 Percentage of the population in the labour force in groups of age and sex. Registered 1973, 1988 and projected 2020

Kjønn/År Sex/Year	Alder. År Age. Years						
	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79
Menn Males							
1973	17	75	95	95	89	68	13
1988	24	85	95	99	86	50	7
2020	20	85	92	90	90	57	11
Kvinner Females							
1973	15	51	51	57	50	30	4
1988	23	71	81	85	71	31	2
2020	20	72	80	82	82	41	6

Kilde: NOS Folkemengde etter alder 31. desember 1967.

NOS Folkemengde etter alder og ekteskapelig status 31. desember 1973.

NOS Befolkningsstatistikk 1989, hefte 2.

NOS Arbeidsmarkedstatistikk 1973.

NOS Arbeidsmarkedstatistikk 1987-1988.

Statistisk ukehefte 1/2, 1991.

Source: NOS Population by age 31 December 1967.

NOS Population by age and marital status 31 December 1973.

NOS Population statistics 1989 Volume 2.

NOS Labour market statistics 1973.

NOS Labour market statistics 1987-1988.

Weekly Bulletin of Statistics 1/2, 1991.

Tabell 3. Alderspensionister etter type ytelse. 1970 - 1990
Old age pensioners by type of benefit. 1970 - 1990

År Year	Alle All	Med minsteytelse (sært tillegg) With minimum benefit (special supplement)			Med større pensjon enn minsteytelsen With pension exceeding minimum benefit
		Alle	Bare sær tillegg Special supple- ment only	Sært tillegg og tilleggspensjon Special supplement and supplementary pension	
1970	334 660	319 896	309 100	10 796	14 764
1971	339 976	324 234	303 234	21 000	15 742
1972	346 362	323 915	297 086	26 829	22 447
1973	441 630	378 820	337 898	40 922	62 810
1974	453 265	373 616	330 236	43 380	79 649
1975	464 164	375 854	320 936	54 918	88 310
1976	475 075	376 529	311 490	65 039	98 546
1977	488 316	384 225	303 721	80 504	104 091
1978	497 750	385 870	292 298	93 572	111 880
1979	509 293	387 042	282 089	104 953	122 251
1980	519 616	384 948	271 189	113 759	134 668
1981	530 769	385 204	260 870	124 334	145 565
1982	541 810	378 889	250 916	127 973	162 921
1983	551 870	373 932	239 749	134 183	177 938
1984	563 532	365 608	227 223	138 385	197 924
1985	570 125	355 000	214 430	140 570	215 125
1986	576 716	343 930	202 385	141 545	232 786
1987	587 691	333 897	191 191	142 706	253 794
1988	595 396	320 472	179 496	140 976	274 924
1989	605 949	311 693	168 261	143 432	294 256
1990	612 718	299 395	156 833	142 562	313 323

Tabell 4. Alderspensionister etter type ytelse. Prosent. 1970 - 1990
Old age pensioners by type of benefit. Per cent. 1970 - 1990

År Year	Alle All	Med minsteytelse (sært tillegg) With minimum benefit (special supplement)			Med større pensjon enn minsteytelsen With pension exceeding minimum benefit	Tallet på alders- pensionister Number of old age pensioners
		Alle	Bare sær tillegg Special supple- ment only	Sært tillegg og tilleggspensjon Special supple- ment and supple- mentary pension		
1970	100	95	92	3	5	334 660
1971	100	95	89	6	5	339 976
1972	100	94	86	8	6	346 362
1973	100	86	77	9	14	441 630
1974	100	82	73	9	18	453 265
1975	100	81	69	12	19	464 164
1976	100	79	66	13	21	475 075
1977	100	79	62	17	21	488 316
1978	100	78	59	19	22	497 750
1979	100	76	55	21	24	509 293
1980	100	74	52	22	26	519 616
1981	100	73	49	24	27	530 769
1982	100	70	46	24	30	541 810
1983	100	68	44	24	32	551 870
1984	100	65	40	25	35	563 532
1985	100	62	38	24	38	570 125
1986	100	60	35	25	40	576 716
1987	100	57	33	24	43	587 691
1988	100	54	30	24	46	595 396
1989	100	51	28	23	49	605 949
1990	100	49	26	23	51	612 718

Tabell 5. Alderspensionister i grupper for type ytelse, etter kjønn. Absolutte tall og prosent. 1983-1990
 Old age pensioners in groups of type of benefit, by sex. Absolute figures and per cent. 1983-1990

År/Kjønn Year/Sex	Med minsteytelse (særtilllegg) With minimum benefit (special supplement)				Med større pensjon enn minsteytelsen With pension exceeding minimum benefit
	Alle All	Alle	Bare særtillegg Special supple- ment only	Særtilllegg og tilleggspensjon Special supple- ment and supple- mentary pension	
Antall Number					
1983					
I alt Total	551 870	373 932	239 749	134 183	177 938
Menn Males	226 045	99 550	40 633	58 917	126 495
Kvinner Females	325 825	274 382	199 116	75 266	51 443
1984					
I alt	563 532	365 608	227 223	138 385	197 924
Menn	230 966	93 065	36 146	56 919	137 901
Kvinner	332 566	272 543	191 077	81 466	60 023
1985					
I alt	570 125	355 000	214 430	140 570	215 125
Menn	232 459	85 683	31 670	54 013	146 776
Kvinner	337 666	269 317	182 760	86 557	68 349
1986					
I alt	576 716	343 930	202 385	141 545	232 786
Menn	234 504	78 683	27 923	50 760	155 821
Kvinner	342 212	265 247	174 462	90 785	76 965
1987					
I alt	587 691	333 897	191 191	142 706	253 794
Menn	238 879	72 107	24 582	47 525	166 772
Kvinner	348 812	261 790	166 609	95 181	87 022
1988					
I alt	595 396	320 472	179 496	140 976	274 924
Menn	241 478	64 968	21 582	43 386	176 510
Kvinner	353 918	255 504	157 914	97 590	98 414
1989					
I alt	605 949	311 693	168 261	143 432	294 256
Menn	245 886	61 302	19 016	42 286	184 584
Kvinner	360 063	250 391	149 245	101 146	109 672
1990					
I alt	612 718	299 395	156 833	142 562	313 323
Menn	248 620	55 380	16 520	38 860	193 240
Kvinner	364 098	244 015	140 313	103 702	120 083
Prosent Per cent					
1983					
I alt Total	100	100	100	100	100
Menn Males	41	27	17	44	71
Kvinner Females	59	73	83	56	29
1984					
I alt	100	100	100	100	100
Menn	41	25	16	41	70
Kvinner	59	75	84	59	30
1985					
I alt	100	100	100	100	100
Menn	41	24	15	38	68
Kvinner	59	76	85	62	32
1986					
I alt	100	100	100	100	100
Menn	41	23	14	36	67
Kvinner	59	77	86	64	33
1987					
I alt	100	100	100	100	100
Menn	41	22	13	33	66
Kvinner	59	78	87	67	34
1988					
I alt	100	100	100	100	100
Menn	41	20	12	31	64
Kvinner	59	80	88	69	36
1989					
I alt	100	100	100	100	100
Menn	41	20	11	29	63
Kvinner	59	80	89	71	37
1990					
I alt	100	100	100	100	100
Menn	41	18	11	27	62
Kvinner	59	82	89	73	38

Tabell 6. Alderspensionister med opparbeidd tilleggspensjon, etter kjønn. Absolutte tall og prosent.
1970-1990 Old age pensioners with supplementary pension earning, by sex. Absolute figures and per cent. 1970-1990

År Year	I alt Total	Antall Number		I alt	Prosent Per cent	
		Menn Males	Kvinner Females		Menn	Kvinner
1970	25 560	19 928	5 632	100	78	22
1971	36 742	28 249	8 493	100	77	23
1972	49 276	37 318	11 958	100	76	24
1973	103 732	74 690	29 042	100	72	28
1974	123 029	87 101	35 928	100	71	29
1975	143 228	99 719	43 509	100	70	30
1976	163 585	112 027	51 558	100	68	32
1977	184 595	124 098	60 497	100	67	33
1978	205 452	135 426	70 026	100	66	34
1979	227 204	146 723	80 481	100	65	35
1980	248 427	157 327	91 100	100	63	37
1981	269 899	167 396	102 503	100	62	38
1982	290 894	176 724	114 170	100	61	39
1983	312 121	185 412	126 709	100	59	41
1984	336 309	194 820	141 489	100	58	42
1985	355 695	200 789	154 906	100	56	44
1986	374 331	206 581	167 750	100	55	45
1987	396 500	214 297	182 203	100	54	46
1988	415 900	219 896	196 004	100	53	47
1989	437 688	226 870	210 818	100	52	48
1990	455 885	232 100	223 785	100	51	49

Tabell 7. Alderspensionister med opparbeidd tilleggspensjon i grupper for kjønn. Absolutte tall og prosent.
1970-1990 Old age pensioners with supplementary pension earning in groups of sex. Absolute figures and per cent. 1970 - 1990

År Year	Alderspensionister Old age pensioners					
	Alle All		Med opparbeidd tilleggspensjon With supplementary pension earning		Andel med opparbeidd tilleggspensjon. Prosent Percentage with supplementary pension earning	
	Menn Males	Kvinner Females	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
1970	138 401	196 259	19 928	5 632	14	3
1971	140 752	198 635	28 249	8 493	20	4
1972	143 991	202 371	37 318	11 958	26	6
1973	182 809	258 821	74 690	29 042	41	11
1974	187 516	265 749	87 101	35 928	46	14
1975	192 018	272 146	99 719	43 509	52	16
1976	196 306	278 769	112 027	51 558	57	18
1977	201 649	286 667	124 098	60 497	62	21
1978	205 304	292 446	135 426	70 026	66	24
1979	209 888	299 405	146 723	80 481	70	27
1980	214 009	305 607	157 327	91 100	74	30
1981	218 304	312 460	167 396	102 503	77	33
1982	222 452	319 358	176 724	114 170	79	36
1983	226 045	325 825	185 412	126 709	82	39
1984	230 966	332 566	194 820	141 489	84	43
1985	232 459	337 666	200 789	154 906	86	46
1986	234 504	342 212	206 581	167 750	88	49
1987	238 879	348 812	214 297	182 203	90	52
1988	241 478	353 918	219 896	196 004	91	55
1989	245 886	360 063	226 870	210 818	92	58
1990	248 620	364 098	232 100	223 785	93	61

Tabell 8. Alderspensionister i grupper for kjønn, etter type ytelse. Prosent. 1983 - 1990
Old age pensioners in groups of sex, by type of benefit. Per cent. 1983 - 1990

Kjønn År Sex Year	I alt Total	Med minsteytelse (særtilllegg) With minimum benefit (special supplement)			Med større pensjon enn minsteytelsen With pension exceeding minimum benefit	Tallet på alders- pensionister Number of old age pensioners
		Alle	Bare særtillegg Special supple- ment only	Særtilllegg og tilleggspensjon Special supple- ment and supple- mentary pension		
Begge kjønn Both sexes						
1983	100	68	44	24	32	551 870
1984	100	65	40	25	35	563 532
1985	100	62	38	24	38	570 125
1986	100	60	35	25	40	576 716
1987	100	57	33	24	43	587 691
1988	100	54	30	24	46	595 396
1989	100	51	28	23	49	605 949
1990	100	49	26	23	51	612 718
Menn Males						
1983	100	44	18	26	56	226 045
1984	100	40	16	24	60	230 966
1985	100	37	14	23	63	232 459
1986	100	34	12	22	66	234 504
1987	100	30	10	20	70	238 879
1988	100	27	9	18	73	241 478
1989	100	25	8	17	75	245 886
1990	100	22	7	15	78	248 620
Kvinner Females						
1983	100	84	61	23	16	325 825
1984	100	82	57	25	18	332 566
1985	100	80	54	26	20	337 666
1986	100	78	51	27	22	342 212
1987	100	75	48	27	25	348 812
1988	100	72	45	27	28	353 918
1989	100	70	42	28	30	360 063
1990	100	67	39	28	33	364 098

Tabell 9. Alderspensionister i grupper for kjønn og alder, etter type ytelse. Absolutte tall og prosent. 1988
Old age pensioners in groups of sex and age, by type of benefit. Absolute figures and per cent. 1988

Type ytelse Type of benefit	Begge kjønn Both sexes				Menn Males				Kvinner Females						
	Alle All	Alder. År Age. Years		Alle All	Alder. År Age. Years		Alle All	Alder. År Age. Years							
		67-69	70-74		75-79	80-		67-69	70-74	75-79	80-				
Antall Number															
I alt Total ..	595396	118236	180633	141367	155160	241478	52705	78968	57551	52254	353918	65531	101665	83816	102906
Kun særtillegg Special supplement only															
Særtilllegg og tilleggspensjon Special supplement and supplementary pension	179496	23082	39075	38111	79228	21582	1708	3313	3507	13054	157914	21374	35762	34604	66174
Pensjon større enn minsteytelsen Pension exceeding minimum benefit ..	274924	74732	109510	67078	23604	176510	47215	68592	43758	16945	98414	27517	40918	23320	6659
Prosent Per cent															
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kun særtillegg Særtilllegg og tilleggspensjon Pensjon større enn minsteytelsen	30,1	19,5	21,6	27,0	51,1	8,9	3,2	4,2	6,1	25,0	44,6	32,6	35,2	41,3	64,3

Tabell 10. Alderspensionister i grupper for alder og kjønn, etter utdanningsnivå. Absolutte tall og prosent. 1988 Old age pensioners in groups of age and sex, by level of education. Absolute figures and per cent. 1988

Kjønn og utdanningsnivå Sex and level of education	Alder. År Age. Years				
	Alle All	67-69	70-74	75-79	80-
			Antall	Number	
Begge kjønn Both sexes	595 396	118 236	180 633	141 367	155 160
Barne- og ungdomsskolenivå Primary school and lower secondary school	363 325	66 380	106 384	89 714	100 847
Gymnasnivå 1 og 2 Education at the second level, second stage 1 and 2	181 925	40 961	58 143	40 849	41 972
Universitets- og høgskolenivå Education at the third level	37 367	8 393	11 880	7 867	9 227
Uoppgitt eller ingen utdanning Unknown or no education	12 779	2 502	4 226	2 937	3 114
Menn Males	241 478	52 705	78 968	57 551	52 254
Barne- og ungdomsskolenivå	133 942	26 716	41 987	33 464	31 775
Gymnasnivå 1 og 2	81 181	19 840	27 889	18 428	15 014
Universitets- og høgskolenivå ...	20 936	4 952	7 116	4 410	4 458
Uoppgitt eller ingen utdanning ..	5 419	1 197	1 966	1 249	1 007
Kvinner Females	353 918	65 531	101 665	83 816	102 906
Barne- og ungdomsskolenivå	229 383	39 664	64 397	56 250	69 072
Gymnasnivå 1 og 2	100 744	21 121	30 244	22 421	26 958
Universitets- og høgskolenivå ...	16 431	3 441	4 764	3 457	4 769
Uoppgitt eller ingen utdanning ..	7 360	1 305	2 260	1 688	2 107
			Prosent	Per cent	
Begge kjønn	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Barne- og ungdomsskolenivå	61,0	56,1	58,9	63,5	65,0
Gymnasnivå 1 og 2	30,6	34,6	32,2	28,9	27,1
Universitets- og høgskolenivå ...	6,3	7,1	6,6	5,6	5,9
Uoppgitt eller ingen utdanning ..	2,1	2,1	2,3	2,1	2,0
Menn	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Barne- og ungdomsskolenivå	55,5	50,7	53,2	58,1	60,8
Gymnasnivå 1 og 2	33,6	37,6	35,3	32,0	28,7
Universitets- og høgskolenivå ...	8,7	9,4	9,0	7,7	8,5
Uoppgitt eller ingen utdanning ..	2,2	2,3	2,5	2,2	1,9
Kvinner	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Barne- og ungdomsskolenivå	64,8	60,5	63,3	67,1	67,1
Gymnasnivå 1 og 2	28,5	32,2	29,7	26,8	26,2
Universitets- og høgskolenivå ...	4,6	5,3	4,7	4,1	4,6
Uoppgitt eller ingen utdanning ..	2,1	2,0	2,2	2,0	2,0

Tabell 11. Personer 16-66 år i grupper for kjønn, etter høyeste utdanning. Absolutte tall og prosent.
1. oktober 1987 Persons 16-66 years in groups of sex, by highest level of education. Absolute figures and per cent. 1 October 1987

Kjønn Sex	Utdanningsnivå 1) Level of education 1)				
	I alt Total	Ungdoms- skolenivå	Gymnasnivå 1 og 2	Universitets- og høgskolenivå	Uoppgitt eller ingen utdanning
			Antall Number		
I alt Total.....	2 754 956	809 106	1 405 517	439 755	100 578
Menn Males	1 398 887	385 437	720 224	237 706	55 520
Kvinner Females	1 356 069	423 669	685 293	202 049	45 058
			Prosent Per cent		
I alt Total.....	100,0	29,4	51,0	16,0	3,7
Menn Males	100,0	27,6	51,5	17,0	4,0
Kvinner Females	100,0	31,2	50,5	14,9	3,3

Kilde: Statistisk ukehefte 36/89. Source: Weekly Bulletin of statistics 36/89.

1) For engelsk oversettelse, se tabell 10.

1) For English translation, see table 10.

Tabell 12. Alderspensionister i grupper for utdanningsnivå og kjønn, etter type ytelse. Absolutte tall og prosent 1988 Old age pensioners in groups of level of education and sex, by type of benefit. Absolute figures and per cent. 1988

Kjønn og type ytelse 1) Sex and type of benefit 1)	Utdanningsnivå 2) Level of education 2)				
	Alle All	Barne- og ungdoms- skolenivå	Gymnasnivå 1 og 2	Universitets- og høgskolenivå	Uoppgitt eller ingen utdanning
			Antall Number		
Begge kjønn Both sexes ..	595 396	363 325	181 925	37 367	12 779
Kun særtillegg	179 496	123 338	42 962	4 860	8 336
Særtillegg og tilleggs pensjon	140 976	97 680	37 542	4 170	1 584
Pensjon større enn minsteytelsen	274 924	142 307	101 421	28 337	2 859
			Prosent Per cent		
Begge kjønn	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kun særtillegg	30,1	33,9	23,6	13,0	65,2
Særtillegg og tilleggs pensjon	23,7	26,9	20,6	11,2	12,4
Pensjon større enn minsteytelsen	46,2	39,2	55,7	75,8	22,4
			Antall Number		
Menn Males	241 478	133 942	81 181	20 936	5 419
Kun særtillegg	21 582	13 735	3 875	912	3 060
Særtillegg og tilleggs pensjon	43 386	30 940	10 699	1 173	574
Pensjon større enn minsteytelsen	176 510	89 267	66 607	18 851	1 785
			Prosent Per cent		
Menn	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kun særtillegg	8,9	10,3	4,8	4,4	56,5
Særtillegg og tilleggs pensjon	18,0	23,1	13,2	5,6	10,6
Pensjon større enn minsteytelsen	73,1	66,6	82,0	90,0	32,9
			Antall Number		
Kvinner Females	353 918	229 383	100 744	16 431	7 360
Kun særtillegg	157 914	109 603	39 087	3 948	5 276
Særtillegg og tilleggs pensjon	97 590	66 740	26 843	2 997	1 010
Pensjon større enn minsteytelsen	98 414	53 040	34 814	9 486	1 074
			Prosent Per cent		
Kvinner	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kun særtillegg	44,6	47,8	38,8	24,0	71,7
Særtillegg og tilleggs pensjon	27,6	29,1	26,6	18,2	13,7
Pensjon større enn minsteytelsen	27,8	23,1	34,6	57,7	14,6

1) For engelsk oversettelse, se tabell 9. 2) For engelsk oversettelse, se tabell 10.

1) For English translation, see table 9. 2) For English translation, see table 10.

Tabell 13. Alderspensionister etter kjønn/alder/utdanningsnivå. Absolutte tall og prosent. Fylke. 1988
 Old age pensioners by sex/age/level of education. Absolute figures and per cent. County. 1988

Fylke County	I alt Total	Kjønn Sex		Alder. År Age. Years				Utdanningsnivå 1) Level of education 1)			
		Menn Males	Kvinner Females	67-69	70-74	75-79	80-	Barne- og ungdoms- skolenivå	Gymnas- nivå 1 og 2	Universi- tets- og høgskole- nivå	Uoppgitt ingen ut- danning
				Antall		Number					
I alt Total ...	595396	241478	353918	118236	180633	141367	155160	363325	181925	37367	12779
Østfold	34975	14014	20961	6983	10755	8663	8574	23221	9797	1624	333
Akershus	39460	16444	23016	8852	12579	8934	9095	20839	13673	4444	504
Oslo	77462	26253	51209	13792	22614	18918	22138	37206	29778	8994	1484
Hedmark	30540	13578	16962	6485	9255	7267	7533	20525	8510	1266	239
Oppland	28964	12734	16230	5745	8678	6931	7610	19046	8458	1216	244
Buskerud	32394	13484	18910	6601	9849	7795	8149	21155	9386	1473	380
Vestfold	27722	10948	16774	5676	8591	6603	6852	15967	9321	2045	389
Telemark	25798	10783	15015	5307	7891	6099	6501	16516	7704	1361	217
Aust-Agder	13845	5706	8139	2651	4092	3381	3721	7677	4813	1112	243
Vest-Agder	18770	7602	11168	3969	5814	4372	4615	10150	6609	1530	481
Rogaland	38665	15792	22873	8017	12146	9103	9399	22894	12813	2343	615
Hordaland	54523	21514	33009	10636	16323	12907	14657	32755	17468	3575	725
Sogn og Fjordane ..	16938	7427	9511	2928	4679	4117	5214	10233	6004	599	102
Møre og Romsdal ..	34614	14410	20204	6933	10327	7778	9576	22293	10549	1479	293
Sør-Trøndelag ...	34211	13837	20374	6771	10556	8034	8850	22927	9309	1731	244
Nord-Trøndelag ..	18321	7966	10355	3564	5536	4425	4796	12439	5090	657	135
Nordland	33924	14246	19678	6833	10451	8018	8622	26032	6607	972	313
Troms	17231	7147	10084	3494	5403	4056	4278	13243	3296	511	181
Finnmark	7534	3161	4373	1623	2456	1817	1638	5632	1593	164	145
Uoppgitt Unknown	9505	4432	5073	1376	2638	2149	3342	2575	1147	271	5512
				Prosent		Per cent					
I alt	100	41	59	20	30	24	26	61	31	6	2
Østfold	100	40	60	20	31	25	25	66	28	5	1
Akershus	100	42	58	22	32	23	23	53	35	11	1
Oslo	100	34	66	18	29	24	29	48	38	12	2
Hedmark	100	44	56	21	30	24	25	67	28	4	1
Oppland	100	44	56	20	30	24	26	66	29	4	1
Buskerud	100	42	58	20	30	24	25	65	29	5	1
Vestfold	100	39	61	20	31	24	25	58	34	7	1
Telemark	100	42	58	21	31	24	25	64	30	5	1
Aust-Agder	100	41	59	19	30	24	27	55	35	8	2
Vest-Agder	100	41	59	21	31	23	25	54	35	8	3
Rogaland	100	41	59	21	31	24	24	59	33	6	2
Hordaland	100	39	61	20	30	24	27	60	32	7	1
Sogn og Fjordane ..	100	44	56	17	28	24	31	60	35	4	1
Møre og Romsdal ..	100	42	58	20	30	22	28	64	30	4	1
Sør-Trøndelag	100	40	60	20	31	23	26	67	27	5	1
Nord-Trøndelag ...	100	43	57	19	30	24	26	68	28	4	1
Nordland	100	42	58	20	31	24	25	77	19	3	1
Troms	100	41	59	20	31	24	25	77	19	3	1
Finnmark	100	42	58	22	33	24	22	75	21	2	2
Uoppgitt	100	47	53	14	28	23	35	27	12	3	58

1) For engelsk oversettelse, se tabell 10.
 1) For English translation, see table 10.

Tabell 14. Alderspensionister etter type ytelse. Absolutte tall og prosent. Fylke. 1988
Old age pensioners by type of benefit. Absolute figures and per cent. County. 1988

Fylke County	I alt Total	Minsteytelse Minimum benefit	Større pensjon enn minsteytelsen Pension exceeding minimum benefit	I alt	Minste- ytelse	Større pensjon enn minsteytelsen
	Antall Number			Prosent Per cent		
I alt Total	595 396	320 472	274 924	100	54	46
Østfold	34 975	17 629	17 346	100	50	50
Akershus	39 460	17 342	22 118	100	44	56
Oslo	77 462	32 563	44 899	100	42	58
Hedmark	30 540	17 655	12 885	100	58	42
Oppland	28 964	17 427	11 537	100	60	40
Buskerud	32 394	16 944	15 450	100	52	48
Vestfold	27 722	13 894	13 828	100	50	50
Telemark	25 798	14 072	11 726	100	55	45
Aust-Agder	13 845	8 211	5 634	100	59	41
Vest-Agder	18 770	10 203	8 567	100	54	46
Rogaland	38 665	20 438	18 227	100	53	47
Hordaland	54 523	28 980	25 543	100	53	47
Sogn og Fjordane	16 938	11 322	5 616	100	67	33
Møre og Romsdal	34 614	20 347	14 267	100	59	41
Sør-Trøndelag	34 211	18 948	15 263	100	55	45
Nord-Trøndelag	18 321	11 228	7 093	100	61	39
Nordland	33 924	21 134	12 790	100	62	38
Troms	17 231	10 708	6 523	100	62	38
Finnmark	7 534	4 453	3 081	100	59	41
Uoppgitt Unknown	9 505	6 974	2 531	100	73	27

Tabell 15. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensionister i grupper for type ytelse og kjønn.
1988. Kr Average size of pension for old age pensioners in groups of type of benefit and sex.
1988. Kroner

Kjønn Sex	Alle All	Alderspensionister med minsteytelsen Old age pensioners with minimum benefit	Alderspensionister med større pensjon enn minsteytelsen Old age pensioners with pension exceeding minimum benefit
		Alle All	54 466
Menn Males	63 268	43 901	70 396
Kvinner Females	48 460	43 945	60 182

Tabell 16. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensionister i grupper for kjønn og alder. 1988. Kr
Average size of pension for old age pensioners in groups of sex and age. 1988. Kroner

Alder Age	Alle alderspensionister All old age pensioners			Alderspensionister med større pensjon enn minsteytelsen Old age pensioners with pension exceeding minimum benefit		
	Alle All	Menn Males	Kvinner Females	Alle	Menn	Kvinner
Alle All	54 466	63 268	48 460	66 739	70 396	60 182
67 - 69 år years ...	61 529	75 575	50 232	72 733	79 101	61 806
70 - 74 "	58 466	69 774	49 684	69 024	73 734	61 130
75 - 79 "	51 834	57 667	47 828	60 709	62 160	57 987
80 år og over and over	46 823	47 191	46 637	54 299	53 894	55 331

Tabell 17. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister i grupper for kjønn og utdanningsnivå. 1988. Kr Average size of pension for old age pensioners in groups of sex and level of education. 1988. Kroner

Utdanningsnivå 1) Level of education 1)	Alle alderspensjonister All old age pensioners			Alderspensjonister med større pensjon enn minstøytelsen Old age pensioners with pension exceeding minimum benefit		
	Alle All	Menn Males	Kvinner Females	Alle	Menn	Kvinner
Alle All	54 466	63 268	48 460	66 739	70 396	60 182
Barne- og ungdoms- skolenivå	51 570	58 738	47 384	62 612	65 647	57 504
Gymnasnivå 1 og 2	57 830	67 503	50 035	68 859	72 526	61 845
Universitets- og høgskolenivå	71 537	81 530	58 804	80 234	85 684	69 402
Uoppgitt eller ingen utdanning	38 979	41 214	37 333	63 235	66 957	57 049

1) For engelsk oversettelse, se tabell 10.

1) For English translation, see table 10.

Tabell 18. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister i grupper for kjønn, alder og utdanningsnivå. 1988. Kr Average size of pension for old age pensioners in groups of sex, age and level of education. 1988. Kroner

Alder. År Utdanningsnivå 1) Age. Years Level of education 1)	Alle alderspensjonister All old age pensioners			Alderspensjonister med større pensjon enn minstøytelsen Old age pensioners with pension exceeding minimum benefit		
	Alle All	Menn Males	Kvinner Females	Alle	Menn	Kvinner
67-69 år years Alle All	61 529	75 575	50 232	72 733	79 101	61 806
Barne- og ungdomsskolenivå	57 520	70 867	48 530	68 517	74 500	59 124
Gymnasnivå 1 og 2	64 869	78 762	51 819	74 605	80 673	63 189
Universitets- og høgskolenivå	82 321	94 876	64 252	87 855	95 811	72 523
Uoppgitt eller ingen utdanning	43 468	47 983	39 326	66 015	71 067	57 802
70 - 74 år Alle	58 466	69 774	49 684	69 024	73 734	61 130
Barne- og ungdomsskolenivå	54 643	64 784	48 031	64 429	68 537	58 089
Gymnasnivå 1 og 2	62 239	73 566	51 791	71 249	75 718	63 122
Universitets- og høgskolenivå	81 112	91 923	64 963	86 114	92 855	72 937
Uoppgitt eller ingen utdanning	39 153	42 345	36 377	65 124	69 712	57 530
75 - 79 år Alle	51 834	57 667	47 828	60 709	62 160	57 987
Barne- og ungdomsskolenivå	49 388	53 699	46 823	56 828	57 585	55 432
Gymnasnivå 1 og 2	54 929	61 546	49 490	62 953	64 584	59 758
Universitets- og høgskolenivå	69 003	77 154	58 604	74 207	78 702	66 084
Uoppgitt eller ingen utdanning	37 489	37 924	37 168	59 538	61 782	56 083
80 år og over and over Alle	46 823	47 191	46 637	54 299	53 894	55 331
Barne- og ungdomsskolenivå	46 353	45 860	46 580	51 407	50 486	53 836
Gymnasnivå 1 og 2	47 675	48 669	47 122	55 374	55 036	56 189
Universitets- og høgskolenivå	51 560	54 444	48 864	59 846	60 770	57 412
Uoppgitt eller ingen utdanning	36 540	35 041	37 257	51 864	51 254	53 322

1) For engelsk oversettelse, se tabell 10.

1) For English translation, see table 10.

Tabell 19. Alderspensionister i grupper for kjønn/alders/utdanningsnivå, etter pensjonsstørrelse. Absolutte tall og prosent. 1988 Old age pensioners in groups of sex/age/level of education, by size of pension. Absolute figures and per cent. 1988

Pensjonsstørrelse. Kr Size of pension. Kroner	Alle All	Kjønn Sex		Alder. År Age. Years				Utdanningsnivå 1) Level of education 1)			
		Menn Males	Kvinner Females	67-69	70-74	75-79	80-	Barne- og ungdoms- skolenivå og 2	Gymnas- nivå 1 og høgscole- nivå	Universitets- og høgscole- ingen	Uoppditt eller ingen utdanning
				Antall		Number					
I alt Total	595396	241478	353918	118236	180633	141367	155160	363325	181925	37367	12779
-39 999 ..	121945	25786	96159	27599	39385	28537	26424	78655	33799	3505	5986
40 000-49 999 ..	232414	57313	175101	21187	41700	57800	111727	163794	57024	7260	4336
50 000-59 999 ..	74196	34544	39652	12655	24605	25860	11076	46281	23532	3505	878
60 000-69 999 ..	63516	39729	23787	16240	27925	15528	3823	35947	22878	4088	603
70 000-79 999 ..	47584	35348	12236	16445	22350	7318	1471	22486	19976	4718	404
80 000-89 999 ..	28399	23457	4942	11464	12803	3600	532	10041	13188	4908	262
90 000-	27342	25301	2041	12646	11865	2724	107	6121	11528	9383	310
				Prosent		Per cent					
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
-39 999 ..	20,5	10,7	27,2	23,3	21,8	20,2	17,0	21,6	18,6	9,4	46,8
40 000-49 999 ..	39,0	23,7	49,5	17,9	23,1	40,9	72,0	45,1	31,3	19,4	33,9
50 000-59 999 ..	12,5	14,3	11,2	10,7	13,6	18,3	7,1	12,7	12,9	9,4	6,9
60 000-69 999 ..	10,7	16,5	6,7	13,7	15,5	11,0	2,5	9,9	12,6	10,9	4,7
70 000-79 999 ..	8,0	14,6	3,5	13,9	12,4	5,2	0,9	6,2	11,0	12,6	3,2
80 000-89 999 ..	4,8	9,7	1,4	9,7	7,1	2,5	0,3	2,8	7,2	13,1	2,1
90 000-	4,6	10,5	0,6	10,7	6,6	1,9	0,1	1,7	6,3	25,1	2,4

1) For engelsk oversettelse, se tabell 10.

1) For English translation, see table 10.

Tabell 20. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alle alderspensionister og for alderspensionister med større pensjon enn minsteytelsen. Fylke. 1988. Kr Average size of pension for all old age pensioners and for old age pensioners with pension exceeding minimum benefit. County. 1988. Kroner

Fylke County	Alle alderspensionister All old age pensioners	Alderspensionister med større pensjon enn minsteytelsen Old age pensioners with pension exceeding minimum benefit
I alt Total	54 466	66 739
Østfold	54 702	65 505
Akershus	58 653	70 039
Oslo	58 996	69 370
Hedmark	53 079	65 185
Oppland	52 448	64 712
Buskerud	54 642	66 078
Vestfold	55 892	67 842
Telemark	54 556	66 980
Aust-Agder	53 142	66 452
Vest-Agder	54 475	67 631
Rogaland	54 911	67 319
Hordaland	54 504	66 148
Sogn og Fjordane	50 924	64 021
Møre og Romsdal	52 791	65 010
Sør-Trøndelag	53 921	65 740
Nord-Trøndelag	51 882	63 937
Nordland	51 927	64 389
Troms	52 047	64 553
Finnmark	52 584	63 889
Uoppditt Unknown	39 043	63 826

Tabell 21. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister i grupper for kjønn/alder/utdanningsnivå. 1983 og 1988. Kr Average size of pension for old age pensioners in groups of sex/age/level of education. 1983 and 1988. Kroner

År Year	Alle All	Kjønn Sex		Alder. År Age. Years				Utdanningsnivå 1) Level of education 1)			
		Menn Males	Kvinner Females	67-69	70-74	75-79	80-	Barne- og ung- doms- skole- nivå	Gymnas- nivå 1 og 2	Universi- tets- og høgskole- nivå	Uoppgitt eller ingen ut- danning
1983	36 259	40 303	33 453	40 570	37 964	33 997	32 736	35 316	39 429	46 467	26 690
1988	54 466	63 268	48 460	61 529	58 466	51 834	46 823	51 570	57 830	71 537	38 979
Indeks Index											
1983	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1988	150	157	145	152	154	152	143	146	147	154	146

1) For engelsk oversettelse, se tabell 10.

1) For English translation, see table 10.

Tabell 22. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister med større pensjon enn minsteytelsen i grupper for kjønn/alder/utdanningsnivå. 1983 og 1988. Kr Average size of pension for old age pensioners with pension exceeding minimum benefit in groups of sex/age/level of education. 1983 og 1988. Kroner

År Year	Alle All	Kjønn Sex		Alder. År Age. Years				Utdanningsnivå 1) Level of education 1)			
		Menn Males	Kvinner Females	67-69	70-74	75-79	80-	Barne- og ung- doms- skole- nivå	Gymnas- nivå 1 og 2	Universi- tets- og høgskole- nivå	Uoppgitt eller ingen ut- danning
1983	45 299	46 944	41 257	48 825	45 398	39 613	33 159	43 486	47 582	54 101	42 316
1988	66 739	70 396	60 182	72 733	69 024	60 709	54 299	62 612	68 859	80 234	63 235
Indeks Index											
1983	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1988	147	150	146	149	152	153	164	144	145	148	149

Andel av alders-
pensjonister
med større
pensjon enn
minsteytelsen
Percentage of old
age pensioners
with pension
exceeding minimum
benefit

Prosent Per cent

1983	32	56	16	55	47	25	2	28	48	65	13
1988	46	73	28	63	60	47	15	39	56	76	22

1) For engelsk oversettelse, se tabell 10.

1) For English translation, see table 10.

Tabell 23. Alderspensionister med yrkestilknyttet inntekt, etter kjønn/alder/utdanningsnivå/type ytelse. 1988
Old age pensioners with income from economic activity, by sex/age/level of education/type of benefit. 1988

Kjønn. Alder. Utdanningsnivå. 1) Type ytelse Sex. Age. Level of education. 1) Type of benefit	Alle alders- pensionister All old age pensioners	Alderspensionister med yrkestilknyttet inntekt Old age pensioners with income from economic activity	Andel av alderspensionister med yrkestilknyttet inntekt. Prosent Percentage of old age pensioners with income from economic activity
I alt Total	595 396	91 859	15
KJØNN			
Menn Males.....	241 478	58 278	24
Kvinner Females	353 918	33 581	9
ALDER			
67 - 69 år years	118 236	39 530	33
70 - 74 "	180 633	33 042	18
75 - 79 "	141 367	13 555	10
80 år og over and over	155 160	5 732	4
UTDANNINGSNIVÅ			
Barne- og ungdomsskolenivå ...	363 325	41 710	11
Gymnasnivå 1 og 2	181 925	38 619	21
Universitets- og høyskolenivå	37 367	10 851	29
Uoppgitt eller ingen utdanning	12 779	679	5
TYPE YTELSE			
Med minsteytelse With minimum benefit	320 472	24 106	8
Med større pensjon enn minsteytelsen With pension exceeding minimum benefit	274 924	67 753	25

1) For engelsk oversettelse, se tabell 10.

1) For English translation, see table 10.

Tabell 24. Gjennomsnittlig yrkestilknyttet inntekt og gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensionister i grupper for alder/utdanningsnivå/type ytelse. Menn og kvinner. 1988. Kr
Average size of income from economic activity and average size of pension for old age pensioners in groups of age/level of education/type of benefit. Males and females. 1988. Kroner

Alder. Utdanningsnivå 1). Type ytelse Age. Level of education 1). Type of benefit	Alderspensionister med yrkestilknyttet inntekt Old age pensioners with income from economic activity		Alderspensionister uten yrkestil- knyttet inntekt Old age pensioners without income from economic activity
	Gjennomsnittlig yrkes- tilknyttet inntekt Average size of income from economic activity	Gjennomsnittlig alderspensjon Average size of old age pension	Gjennomsnittlig alderspensjon Average size of old age pension
Alle alderspensionister All old-age pensioners	34 143	65 575	52 439
ALDER			
67 - 69 år years	42 406	67 561	58 500
70 - 74 "	30 854	68 051	56 321
75 - 79 "	23 324	60 055	50 962
80 år og over and over	21 704	50 664	46 676
UTDANNINGSNIVÅ			
Barne- og ungdomsskolenivå	25 732	58 929	50 616
Gymnasnivå 1 og 2	36 338	67 237	55 295
Universitets- og høyskolenivå	58 592	85 751	65 720
Uoppgitt eller ingen utdanning	35 254	56 860	37 975
TYPE YTELSE			
Med minsteytelse With minimum benefit	15 795	43 748	43 951
Med større pensjon enn minste- ytelsen With pension exceeding minimum benefit	40 671	73 341	64 580

1) For engelsk oversettelse, se tabell 10.

1) For English translation, see table 10.

Tabell 25. Gjennomsnittlig yrkestilknyttet inntekt og gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister i grupper for alder/utdanningsnivå/type ytelse. Menn. 1988. Kr
Average size of income from economic activity and average size of pension for old age pensioners in groups of age/level of education/type of benefit. Males. 1988. Kroner

Alder. Utdanningsnivå 1). Type ytelse Age. Level of education 1). Type of benefit	Alderspensjonister med yrkestilknyttet inntekt Old age pensioners with income from economic activity		Alderspensjonister uten yrkestilknyttet inntekt Old age pensioners without income from economic activity
	Gjennomsnittlig yrkestilknyttet inntekt Average size of income from economic activity	Gjennomsnittlig alderspensjon Average size of old age pension	Gjennomsnittlig alderspensjon Average size of old age pension
Alle menn All males	38 900	72 734	60 256
ALDER			
67 - 69 år years	50 089	78 018	73 652
70 - 74 "	35 828	75 217	67 725
75 - 79 "	25 304	63 133	56 585
80 år og over and over	22 715	51 307	46 852
UTDANNINGSNIVÅ			
Barne- og ungdomsskolenivå	28 241	64 805	57 334
Gymnasnivå 1 og 2	40 861	74 604	64 377
Universitets- og høyskolenivå .	66 489	92 486	74 860
Uoppgitt eller ingen utdanning	41 897	63 770	39 590
TYPE YTELSE			
Med minsteytelse With minimum benefit	15 592	45 521	43 682
Med større pensjon enn minsteytelsen With pension exceeding minimum benefit	42 476	76 909	67 784

1) For engelsk oversettelse, se tabell 10.

1) For English translation, see table 10.

Tabell 26. Gjennomsnittlig yrkestilknyttet inntekt og gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister i grupper for alder/utdanningsnivå/type ytelse. Kvinner. 1988. Kr
Average size of income from economic activity and average size of pension for old age pensioners in groups of age/level of education/type of benefit. Females. 1988. Kroner

Alder. Utdanningsnivå 1). Type ytelse Age. Level of education 1). Type of benefit	Alderspensjonister med yrkestilknyttet inntekt Old age pensioners with income from economic activity		Alderspensjonister uten yrkestilknyttet inntekt Old age pensioners without income from economic activity
	Gjennomsnittlig yrkestilknyttet inntekt Average size of income from economic activity	Gjennomsnittlig alderspensjon Average size of old age pension	Gjennomsnittlig alderspensjon Average size of old age pension
Alle kvinner All females	25 888	53 152	47 968
ALDER			
67 - 69 år years	31 473	52 680	49 421
70 - 74 "	21 475	54 543	49 067
75 - 79 "	18 676	52 829	47 574
80 år og over and over	19 433	49 220	46 592
UTDANNINGSNIVÅ			
Barne- og ungdomsskolenivå	21 911	49 984	47 182
Gymnasnivå 1 og 2	28 208	53 994	49 407
Universitets- og høyskolenivå .	37 224	67 528	56 912
Uoppgitt eller ingen utdanning	27 578	48 875	36 817
TYPE YTELSE			
Med minsteytelse With minimum benefit	15 891	42 908	44 016
Med større pensjon enn minsteytelse With pension exceeding minimum benefit	35 377	62 876	59 610

1) For engelsk oversettelse, se tabell 10.

1) For English translation, see table 10.

Tabell 27. Gjennomsnittlig yrkestilknyttet inntekt og gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister 67 - 69 år i grupper for kjønn og utdanningsnivå. 1988. Kr
Average size of income from economic activity and average size of pension for old age pensioners 67 - 69 years in groups of sex and level of education. 1988. Kroner

Kjønn. Utdanningsnivå 1) Sex. Level of education 1)	Alderspensjonister med yrkestilknyttet inntekt Old age pensioners with income from economic activity		Alderspensjonister uten yrkestilknyttet inntekt Old age pensioners without income from economic activity
	Gjennomsnittlig yrkestilknyttet inntekt Average size of income from economic activity	Gjennomsnittlig alderspensjon Average size of old age pension	Gjennomsnittlig alderspensjon Average size of old age pension
Begge kjønn, 67-69 år Both sexes, 67-69 years	42 406	67 561	58 500
Barne- ungdomsskolenivå	33 223	61 550	56 003
Gymnasnivå 1 og 2	45 410	69 246	61 851
Universitets- og høyskolenivå	69 555	86 889	77 422
Uoppgitt eller ingen utdanning	37 768	58 054	41 329
Menn, 67-69 år Males, 67-69 years	50 089	78 018	73 652
Barne- og ungdomsskolenivå	38 527	71 060	70 749
Gymnasnivå 1 og 2	53 032	79 703	77 799
Universitets- og høyskolenivå	80 066	96 723	92 178
Uoppgitt eller ingen utdanning	42 891	66 932	44 996
Kvinner, 67-69 år Females, 67-69 years	31 473	52 680	49 421
Barne- og ungdomsskolenivå	26 604	49 682	48 235
Gymnasnivå 1 og 2	33 961	53 537	51 024
Universitets- og høyskolenivå	47 529	66 282	62 854
Uoppgitt eller ingen utdanning	32 450	48 837	38 026

1) For engelsk oversettelse, se tabell 10.

1) For English translation, see table 10.

Tabell 28. Gjennomsnittlig yrkestilknyttet inntekt og gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister 70 - 74 år i grupper for kjønn og utdanningsnivå. 1988. Kr
Average size of income from economic activity and average size of pension for old age pensioners 70 - 74 years in groups of sex and level of education. 1988. Kroner

Kjønn. Utdanningsnivå 1) Sex. Level of education 1)	Alderspensjonister med yrkestilknyttet inntekt Old age pensioners with income from economic activity		Alderspensjonister uten yrkestilknyttet inntekt Old age pensioners without income from economic activity
	Gjennomsnittlig yrkestilknyttet inntekt Average size of income from economic activity	Gjennomsnittlig alderspensjon Average size of old age pension	Gjennomsnittlig alderspensjon Average size of old age pension
Begge kjønn, 70-74 år Both sexes, 70-74 years	30 854	68 051	56 321
Barne- og ungdomsskolenivå	21 501	60 092	53 781
Gymnasnivå 1 og 2	31 672	69 452	59 943
Universitets- og høyskolenivå	59 747	91 250	75 491
Uoppgitt eller ingen utdanning	39 366	58 238	38 035
Menn, 70-74 år Males, 70-74 years	35 828	75 217	67 725
Barne- og ungdomsskolenivå	23 763	65 868	64 489
Gymnasnivå 1 og 2	35 726	76 676	72 017
Universitets- og høyskolenivå	69 486	97 718	87 209
Uoppgitt eller ingen utdanning	50 335	65 327	40 651
Kvinner, 70-74 år Females, 70-74 years	21 475	54 543	49 067
Barne- og ungdomsskolenivå	17 832	50 726	47 777
Gymnasnivå 1 og 2	23 783	55 389	51 118
Universitets- og høyskolenivå	29 999	71 496	63 128
Uoppgitt eller ingen utdanning	24 408	48 571	35 818

1) For engelsk oversettelse, se tabell 10.

1) For English translation, see table 10.

Tabell 29. Gjennomsnittlig yrkestilknyttet inntekt og gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for alderspensjonister. Kr. Andel av alderspensjonister med yrkestilknyttet inntekt. Prosent. Fylke. 1988. Average size of income from economic activity and average size of pension for old age pensioners. Percentage of old age pensioners with income from economic activity. County. 1988. Kroner

Fylke County	Alderspensjonister med yrkestilknyttet inntekt Old age pensioners with income from economic activity	Alderspensjonister uten yrkestilknyttet inntekt Old age pensioners without income from economic activity	Andel av alderspensjonister med yrkestilknyttet inntekt Percentage of old age pensioners with income from economic activity	
	Gjennomsnittlig yrkestilknyttet inntekt Average size of income from economic activity	Gjennomsnittlig alderspensjon Average size of old age pension	Gjennomsnittlig alderspensjon Average size of old age pension	
I alt Total	34 143	65 575	52 439	15
Østfold	32 338	67 429	52 860	13
Akershus	44 538	72 037	55 596	19
Oslo	51 637	73 925	56 507	14
Hedmark	26 920	61 413	51 301	18
Oppland	26 860	60 622	50 712	18
Buskerud	33 240	64 674	52 634	17
Vestfold	32 859	69 100	54 037	12
Telemark	29 820	63 897	52 790	16
Aust-Agder	25 941	63 212	51 320	15
Vest-Agder	29 766	66 080	52 062	17
Rogaland	33 951	66 908	52 561	16
Hordaland	36 059	65 373	52 685	14
Sogn og Fjordane	26 611	57 089	49 177	22
Møre og Romsdal	29 255	62 496	50 774	17
Sør-Trøndelag	33 809	64 371	52 169	14
Nord-Trøndelag	24 554	61 209	50 253	15
Nordland	27 786	61 902	50 329	14
Troms	29 249	61 246	50 437	15
Finnmark	23 300	59 454	51 042	18
Uoppgitt Unknown	38 606	67 086	38 440	2

Tabell 30. Gjennomsnittlig nettoinntekt for alderspensjonister i grupper for type ytelse og kjønn. 1988. Kr Average size of net income for old age pensioners in groups of type of benefit and sex. 1988. Kroner

Kjønn Sex	Alle All	Alderspensjonister med minsteytelsen Old age pensioners with minimum benefit	Alderspensjonister med større pensjon enn minsteytelsen Old age pensioners with pension exceeding minimum benefit
		Alle All	75 583
Menn Males	100 613	62 132	114 777
Kvinner Females	58 506	47 805	86 286

Tabell 31. Gjennomsnittlig nettoinntekt for alderspensjonister i grupper for alder/utdanningsnivå og kjønn. 1988. Kr Average size of net income for old age pensioners in groups of age/level of education and sex. 1988. Kroner

Kjønn Sex	Alle All	Alder. År Age. Years				Utdanningsnivå 1) Level of education 1)			
		67-69	70-74	75-79	80-	Barne- og ungdoms- skolenivå	Gymnasnivå 1 og 2	Universitets- og høyskole- nivå	Uoppgitt eller ingen utdanning
Alle All	75 583	86 045	81 279	71 403	64 789	61 288	90 428	155 738	36 302
Menn Males	100 613	117 791	109 704	92 104	78 920	79 456	116 079	191 104	42 258
Kvinner Females	58 506	60 512	59 199	57 190	57 614	50 680	69 758	110 676	31 917

1) For engelsk oversettelse, se tabell 10.
1) For English translation, see table 10.

Tabell 32. Gjennomsnittlig nettoinntekt for alderspensjonister i grupper for type ytelse, kjønn, alder og utdanningsnivå. 1988. Kr Average size of net income for old age pensioners in groups of type of benefit, sex, age and level of education. 1988. Kroner

Alder Utdanningsnivå 1) Age Level of education 1)	Alle alderspensjonister All old age pensioners			Alderspensjonister med minsteytelsen Old age pensioners with minimum benefit			Alderspensjonister med større pensjon enn minsteytelsen Old age pensioners with pen- sion exceeding minimum benefit		
	Alle All	Menn Males	Kvinner Females	Alle	Menn	Kvinner	Alle	Menn	Kvinner
67 - 69 år years									
Alle All	86 045	117 791	60 512	41 041	56 037	38 875	112 243	124 972	90 403
Barne- og ungdomsskolenivå	69 174	95 594	51 380	40 043	56 804	37 620	91 160	101 646	74 696
Gymnasnivå 1 og 2 ...	100 180	131 572	70 693	44 182	67 174	41 871	124 196	135 436	103 051
Universitets- og høgskolenivå	164 441	199 507	113 976	56 124	83 567	53 320	179 325	201 750	136 111
Uoppgitt eller ingen utdanning	39 243	46 758	32 350	25 599	29 259	23 105	65 481	68 781	60 116
70 - 74 år									
Alle	81 279	109 704	59 199	44 554	58 188	42 226	105 130	117 497	84 398
Barne- og ungdomsskolenivå	65 285	86 972	51 145	43 646	59 113	41 051	83 579	92 548	69 733
Gymnasnivå 1 og 2 ...	65 285	86 972	51 145	43 646	59 113	41 051	83 579	92 548	69 733
Universitets- og høgskolenivå	95 902	123 857	70 114	49 169	72 101	46 292	116 880	127 871	96 894
Uoppgitt eller ingen utdanning	168 872	206 505	112 659	62 205	107 283	56 995	182 341	208 467	131 276
75 - 79 år									
Alle	71 403	92 104	57 190	49 297	58 327	47 239	95 885	102 751	83 003
Barne- og ungdomsskolenivå	59 021	73 784	50 238	47 352	57 237	45 090	76 225	80 793	67 802
Gymnasnivå 1 og 2 ...	85 960	107 175	68 524	56 512	69 261	54 071	107 346	113 859	94 587
Universitets- og høgskolenivå	150 923	183 434	109 450	74 445	107 729	68 621	166 385	186 974	129 172
Uoppgitt eller ingen utdanning	34 171	38 094	31 268	26 393	25 212	27 109	63 720	68 580	56 239
80 år og over and over									
Alle	64 789	78 920	57 614	58 032	65 725	55 210	102 452	106 414	92 370
Barne- og ungdomsskolenivå	53 898	61 929	50 203	51 525	57 651	49 293	74 165	75 388	70 940
Gymnasnivå 1 og 2 ...	77 675	92 080	69 653	69 420	78 064	66 336	108 085	111 292	100 359
Universitets- og høgskolenivå	135 018	164 775	107 202	110 802	135 507	99 759	168 600	182 073	133 119
Uoppgitt eller ingen utdanning	35 737	38 766	34 289	33 467	33 222	33 570	67 612	71 464	58 390

1) For engelsk oversettelse, se tabell 10.
1) For English translation, see table 10.

Tabell 33. Alderspensionister i grupper for kjønn/alder/utdanningsnivå, etter nettoinntekt. Absolutte tall og prosent. 1988 Old age pensioners in groups of sex/age/level of education, by net income. Absolute figures and per cent. 1988

Nettoinntekt Net income	Kjønn Sex			Alder. År Age. Years				Utdanningsnivå 1) Level of education 1)			
	Alle All	Menn Males	Kvinner Females	67-69	70-74	75-79	80-	Barne- og ung- doms- skole- nivå	Gymnas- nivå 1 og 2	Universi- tets- og høgskole- nivå	Uoppgitt eller ingen ut- danning
I alt Total ...	595 396	241 478	353 918	118 236	180 633	141 367	155 160	363 325	181 925	37 367	12 779
- 39 999	108 788	18 281	90 507	25 175	36 265	26 390	20 958	72 427	26 468	2 003	7 890
40 000- 49 999	142 927	32 357	110 570	15 074	29 859	35 906	62 088	111 197	28 302	1 519	1 909
50 000- 59 999	65 973	21 959	44 014	9 790	18 110	17 947	20 126	47 072	17 188	1 105	608
60 000- 79 999	86 847	41 623	45 224	17 207	28 906	21 203	19 531	56 027	27 567	2 500	753
80 000- 99 999	61 405	35 988	25 417	14 018	21 339	14 044	12 004	34 673	22 857	3 391	484
100 000-139 999	69 960	45 979	23 981	18 985	24 862	14 598	11 515	29 199	31 376	8 853	532
140 000-179 999	31 527	23 413	8 114	9 581	11 210	6 037	4 699	8 564	15 053	7 631	279
180 000-	27 969	21 878	6 091	8 406	10 082	5 242	4 239	4 166	13 114	10 365	324
Antall Number											
Prosent Per cent											
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
- 39 999	18,3	7,6	25,6	21,3	20,1	18,7	13,5	19,9	14,5	5,4	61,7
40 000- 49 999	24,0	13,4	31,2	12,7	16,5	25,4	40,0	30,6	15,6	4,1	14,9
50 000- 59 999	11,1	9,1	12,4	8,3	10,0	12,7	13,0	13,0	9,4	3,0	4,8
60 000- 79 999	14,6	17,2	12,8	14,6	16,0	15,0	12,6	15,4	15,2	6,7	5,9
80 000- 99 999	10,3	14,9	7,2	11,9	11,8	9,9	7,7	9,5	12,6	9,1	3,8
100 000-139 999	11,8	19,0	6,8	16,1	13,8	10,3	7,4	8,0	17,2	23,7	4,2
140 000-179 999	5,3	9,7	2,3	8,1	6,2	4,3	3,0	2,4	8,3	20,4	2,2
180 000-	4,7	9,1	1,7	7,1	5,6	3,7	2,7	1,1	7,2	27,7	2,5

1) For engelsk oversettelse, se tabell 10.

1) For English translation, see table 10.

Tabell 34. Familier med alderspensjonist i grupper for familjestørrelse, etter type pensjonist i familien. Absolutte tall og prosent. Gjennomsnittlig antall personer pr. familie. 1988
 Families with old age pensioners in groups of size of family, by type of pensioner in the family. Absolute figures and per cent. Average number of persons per family. 1988

Type pensjonist i familien Type of pensioner in the family	Alle familier All families	Familjestørrelse Size of family			Gjennomsnittlig antall personer pr. familie Average number of persons per family
		1 person One person	2 personer Two persons	3 eller flere personer Three persons or more	

Antall Number					
I alt Total	483 399	293 139	165 905	24 355	1,45
Familier med Families with:					
En alderspensjonist One old age pensioner	293 139	293 139	.	.	1,00
To alderspensjonister Two old age pensioners	102 159	.	102 159	.	2,00
En alderspensjonist og en uførepensjonist and one disability pensioner	16 755	.	16 755	.	2,00
En alderspensjonist og en ikke pensjonist One old age pensioner and one person not receiving pension	46 991	.	46 991	.	2,00
En alderspensjonist og en eller flere uførepensjonister og andre ikke pensjonister One old age pensioner and one or more disability pensioners and other persons not receiving pension	3 572	.	.	3 572	3,25
To alderspensjonister og en eller flere uførepensjonister og andre ikke pensjonister Two old age pensioners and one or more disability pensioners and other persons not receiving pension	148	.	.	148	4,19
To alderspensjonister og en uførepensjonist Two old age pensioners and one disability pensioner	1 342	.	.	1 342	3,02
En alderspensjonist og andre ikke pensjonister One old age pensioner and other persons not receiving pension	10 685	.	.	10 685	3,26
To alderspensjonister og andre ikke pensjonister Two old age pensioners and other persons not receiving pension	8 308	.	.	8 308	3,10
Andre familier på tre eller flere personer Other families of three persons or more	300	.	.	300	3,07

Prosent Per cent					
I alt	100	100	100	100	.
En alderspensjonist	61	100	.	.	.
To alderspensjonister	21	.	62	.	.
En alderspensjonist og en uførepensjonist	3	.	10	.	.
En alderspensjonist og en ikke pensjonist	10	.	28	.	.
En alderspensjonist og en eller flere uførepensjonister og andre ikke pensjonister	1	.	.	15	.
To alderspensjonister og en eller flere uførepensjonister og andre ikke pensjonister	0	.	.	1	.
To alderspensjonister og en uførepensjonist	0	.	.	6	.
En alderspensjonist og andre ikke pensjonister	2	.	.	44	.
To alderspensjonister og andre ikke pensjonister	2	.	.	34	.
Andre familier på tre eller flere personer	0	.	.	1	.

Tabell 35. Familier med alderspensjonist i grupper for familiestørrelse, etter familietype. Absolutte tall og prosent Gjennomsnittlig antall personer pr. familie. 1988 Families with old age pensioner in groups of size of family, by type of family. Absolute figures and per cent. Average number of persons per family. 1988

Familietype Type of family	Alle familier All families	Familiestørrelse Size of family		Gjennomsnittlig antall personer pr. familie Average number of persons per family
		1 person One person	2 eller flere personer Two persons or more	
Antall Number				
I alt Total	483 399	293 139	190 260	1,45
Enpensjonistfamilie One-pensioner-family	293 139	293 139	.	1,00
Kun to pensjonister Two pensioners only	118 914	.	118 914	2,00
Flerpensjonistfamilie, (tre eller flere personer) A family of two pensioners or more (three persons or more)	13 670	.	13 670	3,14
Kun en pensjonist i flerpersonfamilie One pensioner only in a family of two persons or more	57 676	.	57 676	2,23
Prosent Per cent				
I alt	100	100	100	.
Enpensjonistfamilie	61	100	.	.
Kun to pensjonister	25	.	63	.
Flerpensjonistfamilie (tre eller flere personer)	3	.	7	.
Kun en pensjonist i flerpersonfamilie ..	12	.	30	.

Tabell 36. Familier med alderspensjonist, etter familietype. Absolutte tall og prosent. Fylke. 1988
 Families with old age pensioner, by type of family. Absolute figures and per cent. County. 1988

Fylke County	Familietype Type of family				
	Alle All	Empensjonist- familie One-pensioner family	Kun to pensjonister Two pensioners only	Flerpensjonist- familie, (tre eller flere personer) A family of two pensioners or more, (three persons or more)	Kun en pensjonist i flerpensjonfamilie One pensioner only in a family of two persons or more

Antall Number					
I alt Total	483 399	293 139	118 914	13 670	57 676
Østfold	27 991	16 728	7 669	630	2 964
Akershus	31 639	17 768	8 348	779	4 744
Oslo	64 676	44 492	13 996	701	5 487
Hedmark	24 515	14 135	6 493	677	3 210
Oppland	23 316	13 467	5 908	752	3 189
Buskerud	26 002	15 427	6 753	672	3 150
Vestfold	22 305	13 415	5 936	446	2 508
Telemark	20 778	12 205	5 437	559	2 577
Aust-Agder	11 253	6 714	2 720	363	1 456
Vest-Agder	15 101	8 772	3 944	452	1 933
Rogaland	30 897	17 947	8 106	917	3 927
Hordaland	43 880	26 178	10 891	1 434	5 377
Sogn og Fjordane	13 619	7 827	3 144	661	1 987
Møre og Romsdal	27 685	15 747	6 995	1 151	3 792
Sør-Trøndelag	27 855	16 842	6 710	861	3 442
Nord-Trøndelag	14 662	8 413	3 861	522	1 866
Nordland	27 416	15 825	7 184	997	3 410
Troms	14 029	8 060	3 417	720	1 832
Finnmark	6 276	3 676	1 399	376	825
Uoppgitt Unknown	9 504	9 501	3	-	-

Prosent Per cent					
I alt	100	61	25	3	12
Østfold	100	60	27	2	11
Akershus	100	56	26	2	15
Oslo	100	69	22	1	8
Hedmark	100	58	26	3	13
Oppland	100	58	25	3	14
Buskerud	100	59	26	3	12
Vestfold	100	60	27	2	11
Telemark	100	59	26	3	12
Aust-Agder	100	60	24	3	13
Vest-Agder	100	58	26	3	13
Rogaland	100	58	26	3	13
Hordaland	100	60	25	3	12
Sogn og Fjordane	100	57	23	5	15
Møre og Romsdal	100	57	25	4	14
Sør-Trøndelag	100	60	24	3	12
Nord-Trøndelag	100	57	26	4	13
Nordland	100	58	26	4	12
Troms	100	57	24	5	13
Finnmark	100	59	22	6	13
Uoppgitt	100	100	0	-	-

Tabell 37. Familier med alderspensjonist i grupper for familietype, etter type ytelse. Absolutte tall og prosent. 1988 Families with old age pensioner in groups of type of family, by type of benefit. Absolute figures and per cent. 1988

Type ytelse i familien Type of benefit in the family	Alle familier All families	Familietype Type of family			
		Enpensjonist- familie One-pensioner- family	Kun to pensjonister Two pensioners only	Flerpensjonist- familie, (tre eller flere personer) A family of two pensioners or more, (three persons or more)	Kun en pensjonist i flerperson- familie One pensioner only in a family of two persons or more
Antall Number					
I alt Total	483 399	293 139	118 914	13 670	57 676
Kun minsteytelse Minimum benefit only	221 562	181 605	21 019	2 502	16 436
Både minsteytelse og større pensjon Both minimum benefit and higher pension	84 370	.	75 317	9 053	.
Større pensjon enn minsteytelsen Pension exceeding minimum benefit ..	177 467	111 534	22 578	2 115	41 240
Prosent Per cent					
I alt	100	100	100	100	100
Kun minsteytelse	46	62	18	18	28
Både minsteytelse og større pensjon	17	.	63	66	.
Større pensjon enn minsteytelsen ..	37	38	19	15	72

Tabell 38. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for familier med alderspensjonist i grupper for familjestørrelse og type pensjonist i familien. 1988. Kr Average size of pension for families with old age pensioner in groups of size of family and type of pensioner in the family. 1988. Kroner

Type pensjonist i familien Type of pensioner in the family	Alle familier All families	Familiestørrelse Size of family		
		1 person One person	2 personer Two persons	3 eller flere personer Three persons or more
Alle familier All families	69 412	53 453	93 712	95 959
Familier med Families with:				
En alderspensjonist One old age pensioner To alderspensjonister	53 453	53 453	.	.
Two old age pensioners	100 833	.	100 833	.
En alderspensjonist og en uførepensjonist One old age pensioner and one disability pensioner	109 740	.	109 740	.
En alderspensjonist og en ikke pensjonist One old age pensioner and one person not receiving pension	72 516	.	72 516	.
En alderspensjonist og en eller flere uførepensjonister og andre ikke pensjonister One old age pensioner and one or more disability pensioners and other persons not receiving pension	112 386	.	.	112 386
To alderspensjonister og en eller flere uførepensjonister og andre ikke pensjonister Two old age pensioners and one or more disability pensioners and other persons not receiving pension	152 155	.	.	152 155
To alderspensjonister og en uføre- pensjonist Two old age pensioners and one disability pensioner	158 259	.	.	158 259
En alderspensjonist og andre ikke pensjonister One old age pensioner and other persons not receiving pension	78 202	.	.	78 202
To alderspensjonister og andre ikke pensjonister Two old age pensioners and other persons not receiving pension	98 092	.	.	98 092
Andre familier på tre eller flere personer Other families of three persons or more ..	167 381	.	.	167 381

Tabell 39. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for familier med alderspensjonist i grupper for familiestørrelse og familietype. 1988. Kr Average size of pension for families with old age pensioner in groups of size of family and type of family. 1988. Kroner

Familietype Type of family	Alle familier All families	Familiestørrelse Size of family	
		1 person One person	2 eller flere personer Two persons or more
Alle familier All families	69 412	53 453	93 999
Enpensjonistfamilie One pensioner family	53 453	53 453	.
Kun to pensjonister Two pensioners only	102 088	.	102 088
Flerpensjonistfamilie, (tre eller flere personer) A family of two pensioners or more (three persons or more)	109 839	.	109 839
Kun en pensjonist i flerpersonfamilie One pensioner only in a family of two persons or more	73 569	.	73 569

Tabell 40. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for familier med alderspensjonist i grupper for familietype og type ytelse. 1988. Kr Average size of pension for families with old age pensioner in groups of type of family and type of benefit. 1988. Kroner

Type ytelse i familien Type of benefit in the family	Alle familier All families	Familietype Type of family			
		Enpensjonist- familie One-pensioner- family	Kun to pensjonister Two pensioners only	Flerpensjonist- familie, (tre eller flere personer) A family of two pensioners or more, (three persons or more)	Kun en pensjonist i flerperson- familie One pensioner only in a family of two persons or more
Alle familier All families	69 412	53 453	102 088	109 839	73569
Kun minsteytelse Minimum benefit only	50 352	46 664	79 233	84 599	48946
Både minsteytelse og større pensjon Both minimum benefit and higher pension	103 422	.	102 431	111 666	.
Større pensjon enn minsteytelsen Pension exceeding minimum benefit .	77 039	64 508	122 217	131 880	83383

Tabell 41. Gjennomsnittlig pensjonsstørrelse for familier med alderspensjonist i grupper for hovedinntekts-takers kjønn/alder/utdanningsnivå og familietype. 1988. Kr Average size of pension for families with old age pensioner in groups of sex/age/level of education of main income earner and type of family. 1988. Kroner

Familietype Type of family	Alle familier All families	Kjønn Sex		Alder. År Age. Years					Utdanningsnivå 1) Level of education 1)		
		Menn Males	Kvinner Females	-66	67-69	70-74	75-79	80-	Barne- og ungdoms- skole- nivå	Gymnas- nivå 1 og 2	Univer- sitets- og høg- skole- nivå
Alle familier All families	69 412	83 270	55 790	77 421	80 646	78 163	66 758	54 575	64 845	75 074	89 028
Enpensjonistfamilie One-pensioner-family	53 453	57 966	51 877	.	61 216	58 213	52 750	48 075	52 026	56 575	65 869
Kun to pensjonister Two pensioners only	102 088	101 848	104 017	112 625	112 303	109 290	97 249	84 781	96 780	105 834	119 077
Flerpensjonist- familie, (tre eller flere personer) A family of two pen- sioners or more (three persons or more)	109 839	109 568	111 497	103 436	123 979	125 149	115 999	107 327	109 230	107 706	117 743
Kun en pensjonist i flerpensjonist- familie One pen- sioner only in a family of two persons or more	73 569	75 631	65 262	60 411	85 186	87 177	74 040	55 976	69 969	73 577	84 428

1) For engelsk oversettelse, se tabell 10.

1) For English translation, see table 10.

Tabell 42. Gjennomsnittlig nettoinntekt for familier med alderspensjonist i grupper for familiestørrelse og type pensjonist i familien. Kr. Gjennomsnittlig antall personer pr. familie. 1988 Average net income for families with old age pensioner in groups of size of family and type of pensioner in the family. Kroner. Average number of persons per family. 1988

Type pensjonist i familien Type of pensioner in the family	Alle familier All families	Familiestørrelse Size of family			Gjennomsnittlig antall personer pr. familie Average number of persons per family
		1 person One person	2 personer Two persons	3 eller flere personer Three persons or more	
Alle familier All families	111 813	71 595	158 865	275 357	1,45
Familier med Families with:					
En alderspensjonist One old age pensioner	71 595	71 595	.	.	1,00
To alderspensjonister Two old age pensioners	143 962	.	143 962	.	2,00
En alderspensjonist og en uførepensjonist One old age pensioner and one disability pensioner	145 943	.	145 943	.	2,00
En alderspensjonist og en ikke pensjonist One old age pensioner and one person not receiving pension	195 874	.	195 874	.	2,00
En alderspensjonist og en eller flere uførepensjonister og andre ikke pensjonister One old age pensioner and one or more disability pensioners and other persons not receiving pension	252 460	.	.	252 460	3,25
To alderspensjonister og en eller flere uførepensjonister og andre ikke pensjonister Two old age pensioners and one or more disability pensioners and other persons not receiving pension	301 537	.	.	301 537	4,19
To alderspensjonister og en uførepensjonist Two old age pensioners and one disability pensioner	191 387	.	.	191 387	3,02
En alderspensjonist og andre ikke pensjonister One old age pensioner and other persons not receiving pension	300 544	.	.	300 544	3,26
To alderspensjonister og andre ikke pensjonister Two old age pensioners and other persons not receiving pension	269 167	.	.	269 167	3,10
Andre familier på tre eller flere personer Other families of three persons or more	185 053	.	.	185 053	3,07

Tabell 43. Gjennomsnittlig nettoinntekt for familier med alderspensjonist i grupper for familiestørrelse og familietype. Kr. Gjennomsnittlig antall personer pr. familie. 1988 Average net income for families with old age pensioner in groups of size of family and type of family. Kroner. Average number of persons per family. 1988

Familietype Type of family	Alle familier All families	Familiestørrelse Size of family		Gjennomsnittlig antall personer pr. familie Average number of persons per family
		1 person One person	2 eller flere personer Two persons or more	
Alle familier All families	111 813	71 595	173 777	1,45
Enpensjonistfamilie One-pensioner-family Kun to pensjonister Two pensioners only	71 595	71 595	.	1,00
Flerpensjonistfamilie, (tre eller flere personer) A family of two pensioners or more, (three persons or more)	144 241	.	144 241	2,00
Kun en pensjonist i flerpersonsfamilie One pensioner only in a family of two persons or more	255 670	.	255 670	3,14
	215 265	.	215 265	2,23

Tabell 44. Gjennomsnittlig nettoinntekt for familier med alderspensjonist i grupper for familietype og type ytelse. 1988. Kr Average net income for families with old age pensioner in groups of type of family and type of benefit. 1988. Kroner

Type ytelse i familien Type of benefit for the family	Familietype Type of family				
	Alle familier All families	Enpensjonist- familie One-pensioner- family	Kun to pensjon- ister Two pensioners only	Flerpensjonist- familie, (tre eller flere personer) A family of two pensioners or more, (three persons or more)	Kun en pensjonist i flerpers- onfamilie One pensioner only in a family of two persons or more
Alle familier All families	111 813	71 595	144 241	255 670	215 265
Kun minsteytelse Minimum benefit only .	73 477	57 358	98 928	212 027	197 935
Både minsteytelse og større pensjon Both minimum benefit and higher pension	157 484	.	145 237	259 379	.
Større pensjon enn minsteytelse Pension exceeding minimum benefit	137 961	94 775	183 104	291 425	222 171

Tabell 45. Gjennomsnittlig nettoinntekt for familier med alderspensjonist i grupper for hovedinntektstakers kjønn/alder/utdanningsnivå og familietype. 1988. Kr Average net income for families with old age pensioner in groups of sex/age/level of education of main income earner and type of family. 1988. Kroner

Familietype Type of family	Alle familier All families	Kjønn Sex		Alder. År Age. Years					Utdanningsnivå 1) Level of education 1)		
		Menn Males	Kvinner Females	-66	67-69	70-74	75-79	80-	Barne- og ungdoms- skole- nivå	Gymnas- nivå 1 og 2	Univer- sitets- og høg- skole- nivå
Alle familier All families	111 813	144 205	79 974	233 669	134 750	114 845	92 730	111 466	84 550	138 864	216 793
Enpensjonistfamilie One-pensioner-family	71 595	82 714	67 709	.	84 540	77 887	69 822	64 109	59 579	88 718	140 273
Kun to pensjonister Two pensioners only	144 241	144 682	140 700	146 743	161 705	154 317	136 439	127 065	117 413	159 844	238 871
Flerpensjonist- familie, (tre eller flere personer) A family of two pensioners or more, (three persons or more)	255 670	258 666	237 350	268 332	244 014	242 486	221 888	263 694	218 440	268 427	331 968
Kun en pensjonist i flerpersonefamilie One pensioner only in a family of two persons or more	215 265	215 028	216 219	241 718	206 363	190 181	160 575	237 093	170 395	228 144	301 922

1) For engelsk oversettelse, se tabell 10.

1) For English translation, see table 10.

Tabell 46. Gjennomsnittlig nettoformue for familier med alderspensjonist i grupper for familiestørrelse og type pensjonist i familien. Kr. Gjennomsnittlig antall personer pr. familie. 1988 Average net property for families with old age pensioners in groups of size of family and type of pensioner in the family. Kroner Average number of persons per family. 1988

Type pensjonist i familien Type of pensioner in the family	Alle familier All families	Familiestørrelse Size of family			Gjennomsnittlig antall personer pr. familie Average number of persons per family
		1 person One person	2 personer Two persons	3 eller flere personer Three persons or more	
Alle familier All families	201 983	133 094	297 005	383 851	1,45
Familier med Families with:					
En alderspensjonist One old age pensioner	133 094	133 094	.	.	1,00
To alderspensjonister Two old age pensioners	284 208	.	284 208	.	2,00
En alderspensjonist og en uførepensjonist One old age pensioner and one disability pensioner	229 599	.	229 599	.	2,00
En alderspensjonist og en ikke pensjonist One old age pensioner and one person not receiving pension	348 860	.	348 860	.	2,00
En alderspensjonist og en eller flere uførepensjonister og andre ikke pensjonister One old age pensioner and one or more disability pensioners and other persons not receiving pension	280 288	.	.	280 288	3,25
To alderspensjonister og en eller flere uførepensjonister og andre ikke pensjonister Two old age pensioners and one or more disability pensioners and other persons not receiving pension	483 196	.	.	483 196	4,19
To alderspensjonister og en uførepensjonist Two old age pensioners and one disability pensioner	321 697	.	.	321 697	3,02
En alderspensjonist og andre ikke pensjonister One old age pensioner and other persons not receiving pension	395 660	.	.	395 660	3,26
To alderspensjonister og andre ikke pensjonister Two old age pensioners and other persons not receiving pension	426 991	.	.	426 991	3,10
Andre familier på tre eller flere personer Other families of three persons or more	230 653	.	.	230 653	3,07

Tabell 47. Gjennomsnittlig nettoformue for familier med alderspensjonist i grupper for familiestørrelse og familietype. Kr. Gjennomsnittlig antall personer pr. familie. 1988 Average net property for families with old age pensioner in groups of size of family and type of family. Kroner. Average number of persons per family. 1988

Familietype Type of family	Alle familier All families	Familiestørrelse Size of family		Gjennomsnittlig antall personer pr. familie Average number of persons per family
		1 person One person	2 eller flere personer Two persons or more	
Alle familier All families	201 983	133 094	308 122	1,45
Enpensjonistfamilie Kun to pensjonister One-pensioner-family Two pensioners only	133 094 276 514	133 094 .	. 276 514	1,00 2,00
Flerpensjonistfamilie, (tre eller flere personer) A family of two pensioners or more, (three persons or more)	374 620	.	374 620	3,14
Kun en pensjonist i flerpensjonistfamilie One pensioner only in a family of two persons or more	357 530	.	357 530	2,23

Tabell 48. Gjennomsnittlig nettoformue for familier med alderspensjonist i grupper for familietype og type ytelse. 1988. Kr Average net property for families with old age pensioner in groups of type of family and type of benefit. 1988. Kroner

Type ytelse i familien Type of benefit in the family	Alle familier All families	Familietype Type of family			
		Enpensjonistfamilie One-pensioner-family	Kun to pensjonister Two pensioners only	Flerpensjonistfamilie, (tre eller flere personer) A family of two pensioners or more, (three persons or more)	Kun en pensjonist i flerpensjonistfamilie One pensioner only in a family of two persons or more
Alle familier All families	201 983	133 094	276 514	374 620	357 530
Kun minsteytelse Minimum benefit only	121 499	94 751	172 257	358 815	316 008
Både minsteytelse og større pensjon Both minimum benefit and higher pension	296 099	.	286 172	378 689	.
Større pensjon enn minsteytelsen Pension exceeding minimum benefit	257 721	195 526	341 354	375 903	374 079

Tabell 49. Gjennomsnittlig nettoformue for familier med alderspensjonist i grupper for hovedinntektstakers kjønn/alder/utdanningsnivå og familietype. 1988. Kr Average net property for families with old age pensioner in groups of sex/age/level of education of main income earner and type of family. 1988. Kroner

Familietype Type of family	Alle familier All families	Kjønn Sex		Alder. År Age. Years					Utdanningsnivå 1) Level of education 1)		
		Menn Males	Kvinner Females	-66	67-69	70-74	75-79	80-	Barne- og ungdoms- skole- nivå	Gymnas- nivå 1 og 2	Univer- sitets- og høg- skole- nivå
Alle familier All families	201 983	267 928	137 164	320 331	248 221	225 462	183 997	176 007	125 162	282 333	469 357
Enpensjonistfamilie One-pensioner-family	133 094	177 137	117 704	.	163 062	154 929	133 770	107 786	85 274	208 402	350 208
Kun to pensjonister Two pensioners only	276 514	277 221	270 829	228 843	296 337	297 982	274 557	235 223	184 340	338 983	560 988
Flerpensjonistfamilie, (tre eller flere personer) A family of two pensioners or more (three persons or more)	374 620	382 674	325 362	359 946	364 018	411 629	451 689	361 019	296 146	402 126	527 726
Kun en pensjonist i flerpensjonistfamilie One pensioner only in a family of two persons or more	357 530	366 634	320 860	327 727	373 222	389 546	400 012	329 590	253 658	389 339	548 316

1) For engelsk oversettelse, se tabell 10.
1) For English translation, see table 10.

Tidligere utkommet på emneområdet
Previously issued on the subject

Trygdestatistikk Alderspensionister *National*
Insurance Old Age Pensioners

B 658 1983-1985

Publikasjoner sendt ut fra Statistisk sentralbyrå etter 1. januar 1991.
Emneinndelt oversikt
Publications issued by the Central Bureau of Statistics since 1 January 1991.
Survey arranged by subject matter

- | | |
|---|--|
| <p>0. Generelle emner <i>General subject matters</i></p> <p>Statistisk årbok 1991 <i>Statistical Yearbook</i>. 1991-496s. (NOS B; 980) 90 kr
ISBN 82-537-3564-2 ISSN 0377-8908</p> <p>1. Naturressurser og naturmiljø <i>Natural resources and environment</i></p> <p>10. Ressurs- og miljøregnskap <i>Resource and environment accounts</i></p> <p>Naturressurser og miljø 1990 Energi, luft, fisk, skog, jordbruk, holdninger til miljøproblemer, OECDs miljøtilstandsrapport. Ressursregnskap og analyser. 1991-160s. (RAPP; 91/1) 90 kr ISBN 82-537-3024-1 ISSN 0332-8422</p> <p>Naturressurser og miljø 1991 Energi, luft, fisk, skog, jordbruk, kommunale avløp, avfall, miljøindikatorer Ressursregnskap og analyser. 1992-154s. (RAPP; 92/1) 100 kr
ISBN 82-537-3651-7 ISSN 0332-8422</p> <p>Natural Resources and the Environment 1990. 1991-150s. (RAPP; 91/1A) 100 kr
ISBN 82-537-3558-8 ISSN 0332-8422</p> <p>Klima, økonomi og tiltak (KLØKT)/Knut Moum (red.) 1992-97s. (RAPP; 92/3) 90 kr
ISBN 82-537-3647-9 ISSN 0332-8422</p> <p>12. Energi <i>Energy</i></p> <p>Effektivisering av kraftmarkedet/Torstein Bye og Tor Arnt Johnsen. 1991-39s. (RAPP; 91/13) 70 kr ISBN 82-537-3575-8 ISSN 0332-8422</p> <p>Substitusjon mellom olje og elektrisitet i produksjonssektorene i en makromodell/Hans Terje Mysen. 1991-43s. (RAPP; 91/7) 80 kr
ISBN 82-537-3054-3 ISSN 0332-8422</p> | <p>19. Andre ressurs- og miljøemner <i>Other subject matters related to resources and environment</i></p> <p>Modell for kraftsektoren/Tor Arnt Johnsen. 1991-42s. (RAPP; 91/12) 70 kr
ISBN 82-537-3573-1 ISSN 0332-8422</p> <p>2. Sosiodemografiske emner <i>Socio-demographic subject matters</i></p> <p>21. Befolkning <i>Population</i></p> <p>Befolkningsstatistikk 1990 Hefte III Oversikt <i>Population Statistics Volume III Survey</i>. 1991-136s. (NOS B; 950) 70 kr
ISBN 82-537-3003-9 ISSN 0801-6704</p> <p>Befolkningsstatistikk 1991 Hefte I Endringstal for kommunar 1989-1991 <i>Population Statistics 1991 Volume I Population Changes in Municipalities</i>. 1991-55s. (NOS B; 963) 60 kr
ISBN 82-537-3046-2 ISSN 0801-6682</p> <p>Befolkningsstatistikk 1992 Hefte I Endringstal for kommunar 1990-1992 <i>Population Statistics 1992 Volume I Population Changes in Municipalities</i>. 1992-53s. (NOS C; 26) 65 kr
ISBN 82-537-3670-3 ISSN 0801-6682</p> <p>Befolkningsstatistikk 1991 Hefte II Folkemengd 1. januar <i>Population Statistics 1991 Volume II Population 1 January</i>. 1991-149s. (NOS B; 978) 70 kr
ISBN 82-537-3059-4 ISSN 0801-6690</p> <p>Befolkningsstatistikk 1991 Hefte III Oversikt <i>Population Statistics Volume III Survey</i>. 1991-143s. (NOS B; 988) 70 kr
ISBN 82-537-3582-0 ISSN 0801-6704</p> |
|---|--|

- Familie- og yrkesundersøkelsen 1988 *Family and Occupation Survey*. 1991-187s. (NOS B; 959) 80 kr ISBN 82-537-3040-3 ISSN 0803-2947
- Framskrivning av folkekemengden Nasjonale og regionale tall 1990-2050 *Population Projections National and Regional Figures*. 1991-181s. (NOS B; 983) 80 kr ISBN 82-537-3571-5 ISSN 0332-8015
- Tallet på innvandrere og deres etterkommere fram mot år 2050/Per Sevaldson. 1991-74s. (RAPP; 91/10) 60 kr ISBN 82-537-3567-7 ISSN 0332-8422
- 22. Helseforhold og helsetjeneste *Health conditions and health services***
- Dødelighet ved ulykker 1956-1988 (RAPP) Under utgivelse
- Dødsårsaker 1989 *Causes of Death*. 1991-175s. (NOS B; 955) 80 kr ISBN 82-537-3012-8 ISSN 0550-032X
- Dødsårsaker 1990 *Causes of Death*. 1992-172s. (NOS C; 15) 85 kr ISBN 82-537-3642-8 ISSN 0550-032X
- Helseinstitusjoner 1989 *Health Institutions*. 1991-98s. (NOS B; 949) 60 kr ISBN 82-537-3002-0 ISSN 0333-3701
- Helseinstitusjoner 1990 *Health Institutions*. 1992-106s. (NOS C; 13) 70 kr ISBN 82-537-3632-0 ISSN 0333-3701
- Helsestatistikk 1989 *Health Statistics*. 1991-107s. (NOS B; 966) 70 kr ISBN 82-537-3058-6 ISSN 0332-7906
- Helsestatistikk 1990 *Health Statistics* (NOS) Under utgivelse
- Kommunehelsetjenesten Årsstatistikk for 1990. 1992-56s. (RAPP; 92/9) 90 kr ISBN 82-537-3653-3 ISSN 0332-8422
- Pasientstatistikk 1989. 1991-72s. (RAPP; 91/4) 80 kr ISBN 82-537-3047-0 ISSN 0332-8422
- Pasientstatistikk 1990. 1992-73s. (RAPP; 92/10) 90 kr ISBN 82-537-3654-1 ISSN 0332-8422
- 23. Utdanning og skolevesen *Education and educational institutions***
- Utdanningsstatistikk Grunnskolar 1. september 1990 *Educational Statistics Primary and Lower Secondary Schools 1 September 1990*. 1991-106s. (NOS B; 972) 60 kr ISBN 82-537-3060-8 ISSN 0332-804X
- Utdanningsstatistikk Grunnskolar 1. september 1991 *Educational Statistics Primary and Lower Secondary Schools* (NOS) Under utgivelse
- Utdanningsstatistikk Videregående skoler 1. oktober 1989 *Educational Statistics Upper Secondary Schools 1 October 1989*. 1991-95s. (NOS B; 984) 60 kr ISBN 82-537-3572-3 ISSN 0332-8031
- Utdanningsstatistikk Universiteter og høyskoler 1. oktober 1989 *Educational Statistics Universities and Colleges 1 October 1989*. 1991-115s. (NOS B; 994) 70 kr ISBN 82-537-3592-8 ISSN 0300-5631
- 24. Kulturelle forhold, generell tidsbruk, ferie og fritid *Culture, time use, holidays and leisure***
- Tidsbruk og tidsorganisering 1970-90 *The Time Budget Surveys*. 1992-232s. (NOS; C 10) 105 kr ISBN 82-537-3637-1
- Døgnet rundt Tidsbruk og tidsorganisering 1970-90 Tidsnytningsundersøkelsene/Gustav Haraldsen og Hege Kitterød. 1992-185s. (SØS; 76) 189 kr ISBN 82-537-3639-8 ISSN 0801-3845
- 25. Sosiale forhold og sosialvesen *Social conditions and social services***
- Barnehager 1990 *Kindergartens*. 1991-58s. (NOS B; 975) 50 kr ISBN 82-537-3580-4 ISSN 0803-4664
- Folketrygden Utviklingen fra 1967 til 1990 (RAPP) Under utgivelse
- Sosialstatistikk 1989 *Social Statistics*. 1991-127s. (NOS B; 956) 70 kr ISBN 82-537-3022-5 ISSN 0333-2055
- Sosialstatistikk 1990 *Social Statistics*. 1992-91s. (NOS C; 16) 65 kr ISBN 82-537-3643-6 ISSN 0333-2055

- Trygdestatistikk Alderspensionister 1988-1990 *National Insurance Old-age Pensioners* (NOS) Under utgivelse
- Trygdestatistikk Enslige forsørgere 1988-1990 *National Insurance Single Parents* (NOS) Under utgivelse
- 26. Rettsforhold og rettsvesen *The law and legal institutions***
- Kriminalstatistikk 1989 *Criminal Statistics*. 1991-151s. (NOS B; 943) 55 kr
ISBN 82-537-2994-4 ISSN 0333-3914
- Kriminalstatistikk 1990 *Criminal Statistics*. 1992-151s. (NOS; C2) 80 kr
ISBN 82-537-3606-1 ISSN 0333-3914
- 27. Levekår *Level of Living***
- Økonomiske levekår for barnefamilier og eldre 1970-1986 (RAPP) Under utgivelse
- 29. Andre sosiodemografiske emner *Other socioeconomic subject matters***
- Personellstatistikk Helsevesen og sosiale tjenester/Even Flaatten. 1991-71s. (RAPP; 91/5) 80 kr ISBN 82-537-3048-9
ISSN 0332-8422
- 3. Sosioøkonomiske emner *Socioeconomic subject matters***
- 30. Generelle sosioøkonomiske emner *General socioeconomic subject matters***
- Arbeidsmiljø 1989 *Working Conditions*. 1992-120s. (NOS C; 9) 75 kr ISBN 82-537-3628-2
- Husholdningenes sparing Begrepsavklaring, dataproblemer og analyse/Knut Moum (red.). 1991-92s. (RAPP; 91/16) 80 kr
ISBN 82-537-3585-5 ISSN 0332-8422
- 31. Folketellinger *Population censuses***
- Folke- og bolig telling 1990 Foreløpige hovedtall. 1991-28s. (NOS B; 961) 50 kr
ISBN 82-537-3044-6 ISSN 0803-2785
- Informasjonen om Folke- og bolig telling 1990 i massemediene/Liv Argel. 1992-68s. (RAPP; 92/6) 90 kr ISBN 82-537-3645-2
ISSN 0332-8422
- 32. Arbeidskraft *Labour***
- Arbeidsmarkedstatistikk 1990 *Labour Market Statistics*. 1991-192s. (NOS B; 965) 80 kr
ISBN 82-537-3052-7 ISSN 0078-1878
- Arbeidsmarkedstatistikk 1991 *Labour Market Statistics* Under utgivelse
- 33. Lønn *Wages and salaries***
- Lønnsstatistikk 1990 *Wage Statistics*. 1991-143s. (NOS B; 999) 70 kr
ISBN 82-537-3601-0 ISSN 0078-1916
- Lønnstilling for arbeidere i oljeutvinning, bergverksdrift og industri 3. kvartal 1990 *Wage Census for Workers in Oil Extraction, Mining and Manufacturing 3rd Quarter*. 1991-145s. (NOS C; 6) 80 kr
ISBN 82-537-3623-1 ISSN 0803-6012
- 34. Personlig inntekt og formue *Personal income and property***
- Inntekts- og formuestatistikk 1988 *Income and Property Statistics*. 1991-202s. (NOS B; 948) 65 kr ISBN 82-537-3001-2
ISSN 0802-5738
- Personlig inntekt, formue og skatt 1980-1989 Rapport fra registerbasert skattestatistikk/Børge Strand. 1992-50s. (RAPP; 91/18) 60 kr
ISBN 82-537-3618-5 ISSN 0332-8422
- 35. Personlig forbruk *Personal consumption***
- Konsumprisindeksen. 1991-82s. (RAPP; 91/8) 80 kr ISBN 82-537-3072-1
ISSN 0332-8422
- Prisnivå på Svalbard 1990. 1991-75s. (RAPP; 91/15) 60 kr ISBN 82-537-3556-1
ISSN 0332-8422
- 36. Boliger og boforhold *Housing and housing conditions***
- Boforholdsundersøkelsen 1988 *Survey of Housing Conditions*. 1990-207s. (NOS B; 892) 80 kr ISBN 82-537-3019-5
ISSN 0803-1827

- 4. Næringsøkonomiske emner**
Industrial subject matters
- 40. Generelle næringsøkonomiske emner**
General industrial subject matters
- Regnskapsstatistikk 1989 Industri og varehandel *Statistics of Accounts Manufacturing, Wholesale and Retail Trade*. 1991-147s. (NOS B; 967) 70 kr ISBN 82-537-3049-7 ISSN 0802-684X
- Regnskapsstatistikk 1990 Industri og varehandel *Statistics of Accounts Manufacturing, Wholesale and Retail Trade*. 1992-145s. (NOS C; 21) 75 kr ISBN 82-537-3661-4 ISSN 0802-684X
- 41. Jordbruk, skogbruk, jakt, fiske og fangst**
Agriculture, forestry, hunting, fishing, sealing and whaling
- Fiske og oppdrett av laks mv. 1989 *Fishing and Rearing of Salmon etc.* 1991-76s. (NOS B; 985) 60 kr ISBN 82-537-3577-4 ISSN 0801-8197
- Fiskeristatistikk 1988-1989 *Fishery Statistics*. 1991-140s. (NOS B; 957) 70 kr ISBN 82-537-3023-3 ISSN 0333-3728
- Jaktstatistikk 1990 *Hunting Statistics*. 1991-56s. (NOS B; 993) 60 kr ISBN 82-537-3590-1 ISSN 0550-0400
- Jordbruksstatistikk 1989 *Agricultural Statistics*. 1991-143s. (NOS B; 954) 70 kr ISBN 82-537-3009-8 ISSN 0078-1894
- Jordbruksstatistikk 1990 *Agricultural Statistics*. 1992-136s. (NOS; C1) 80 kr ISBN 82-537-3602-9 ISSN 0078-1894
- Landbruksteljing 1989 Hefte I Eigedomar - Arealressursar *Census of Agriculture and Forestry Properties - Area Resources* (NOS) Under utgivelse
- Landbruksteljing 1989 Hefte II Alder - Inntekt - Sysselsetjing - Fagutdanning *Census of Agriculture and Forestry 1989 Vol. II Age - Income - Employment - Vocational Training*. 1992-117s. (NOS C; 12) 70 kr ISBN 82-537-3631-2
- Landbruksteljing 1989 Hefte IV Jordbruk *Census of Agriculture and Forestry Volume IV Agriculture - Area Utilization* (NOS) Under utgivelse
- Landbruksteljing 1989 Hefte V Husdyrbruk *Census of Agriculture and Forestry Volume V Livestock* (NOS) Under utgivelse
- Landbruksteljing 1989 Hefte VII Skogbruk - Utmarksressursar *Census of Agriculture and Forestry 1989 Volume VII Forestry - Outfield Resources*. 1992-130s. (NOS C; 5) 70 kr ISBN 82-537-3622-3
- Skogavvirkning til salg og industriell produksjon 1989/90 *Roundwood Cut for Sale and Industrial Production*. 1991-64s. (NOS B; 968) 60 kr ISBN 82-537-3050-0 ISSN 0800-3637
- Skogstatistikk 1989 *Forestry Statistics*. 1991-121s. (NOS B; 970) 70 kr ISBN 82-537-3055-1 ISSN 0468-8155
- Skogstatistikk 1990 *Forestry Statistics*. 1992-131s. (NOS C; 17) 75 kr ISBN 82-537-3648-7 ISSN 0468-8155
- Totalregnskap for fiske- og fangstnæringen 1985-1988. 1991-37s. (RAPP; 91/9) 70 kr ISBN 82-537-3559-6 ISSN 0332-8422
- 42. Oljeutvinning, bergverk, industri og kraftforsyning**
Oil extraction, mining and quarrying, manufacturing, electricity and gas supply
- Elektrisitetsstatistikk 1989 *Electricity Statistics*. 1991-93s. (NOS B; 969) 60 kr ISBN 82-537-3051-9 ISSN 0333-3799
- Energistatistikk 1990 *Energy Statistics*. 1991-85s. (NOS B; 995) 60 kr ISBN 82-537-3593-6 ISSN 0333-371X
- Energibruk i husholdningene Energiundersøkelsen 1990/Arne Ljones, Runa Nesbakken, Svein Sandbakken og Asbjørn Aaheim. 1992-106s. (RAPP; 92/2) 90 kr ISBN 82-537-3629-0 ISSN 0332-8422
- Industristatistikk 1989 Hefte I Næringstall *Manufacturing Statistics 1989 Volume I Industrial Figures*. 1991-125s. (NOS B; 989) 70 kr ISBN 82-537-3583-9 ISSN 0800-580X
- Industristatistikk 1989 Hefte II Varettall *Manufacturing Statistics 1989 Volume II Commodity Figures*. 1991-161s. (NOS B; 998) 80 kr ISBN 82-537-3599-5 ISSN 0800-5818

- Olje- og gassvirksomhet 4. kvartal 1990
Statistikk og analyse *Oil and Gas Activity 4th Quarter 1990 Statistics and Analysis*. 1991-84s. (NOS B; 958) 60 kr
ISBN 82-537-3028-4 ISSN 0802-0477
- Olje- og gassvirksomhet 1. kvartal 1991
Statistikk og analyse *Oil and Gas Activity 1st Quarter 1991 Statistics and Analysis*. 1991-122s. (NOS B; 979) 60 kr
ISBN 82-537-3563-4 ISSN 0802-0477
- Olje- og gassvirksomhet 2. kvartal 1991
Statistikk og analyse *Oil and Gas Activity 2nd Quarter 1991 Statistics and Analysis*. 1991-62s. (NOS B; 987) 60 kr
ISBN 82-537-3581-2 ISSN 0802-0477
- Olje- og gassvirksomhet 3. kvartal 1991
Statistikk og analyse *Oil and Gas Activity 3rd Quarter 1991 Statistics and Analysis*. 1991-73s. (NOS C; 3) 60 kr
ISBN 82-537-3619-3 ISSN 0802-0477
- Olje- og gassvirksomhet 4. kvartal 1991
Statistikk og analyse *Oil and Gas Activity 4th Quarter 1991 Statistics and Analysis*. 1992-64s. (NOS C; 19) 55 kr ISBN 82-537-3657-6
ISSN 0802-0477
- 43. Bygge- og anleggsvirksomhet *Building and construction***
- Byggearealstatistikk 1990 *Building Statistics*. 1991-58s. (NOS B; 962) 60 kr
ISBN 82-537-3045-4 ISSN 0550-7162
- Byggearealstatistikk 1991 *Building Statistics* (NOS) Under utgivelse
- Byggearealstatistikk 4. kvartal 1990. 1991-55s. (NOS B; 960) 50 kr
ISBN 82-537-3043-8 ISSN 0550-7162
- Byggearealstatistikk 1. kvartal 1991. 1991-55s. (NOS B; 976) 50 kr
ISBN 82-537-3562-6 ISSN 0550-7162
- Byggearealstatistikk 2. kvartal 1991. 1991-55s. (NOS B; 991) 50 kr
ISBN 82-537-3586-3 ISSN 0550-7162
- Byggearealstatistikk 3. kvartal 1991. 1991-55s. (NOS C; 14) 50 kr
ISBN 82-537-3634-7 ISSN 0550-7162
- Byggearealstatistikk 4. kvartal 1991. 1992-55s. (NOS C; 27) 55 kr
ISBN 82-537-3671-1 ISSN 0550-7162
- Byggekostnadsindeks for boliger Vekter og representantvarer 1990/Peder Næs. 1991-70s. (RAPP; 91/3) 80 kr ISBN 82-537-3026-8
ISSN 0332-8422
- Bygge- og anleggsstatistikk 1989
Construction Statistics. 1991-78s. (NOS B; 971) 60 kr ISBN 82-537-3057-8
ISSN 0550-029X
- 44. Utenrikshandel *External trade***
- Commodity List Edition in English of Statistisk varefortegnelse for utenrikshandelen 1991 *Supplement to Monthly Bulletin of External Trade 1991 and External Trade 1991*. 1991-138s. (NOS B; 952)
ISBN 82-537-3006-3 ISSN 0333-2896
- Commodity List Edition in English of Statistisk varefortegnelse for Utenrikshandelen 1992 *Supplement to Monthly Bulletin of External Trade 1992 and External Trade 1992*. 1992-141s. (NOS C; 8)
ISBN 82-537-3626-6 ISSN 0333-2896
- Statistisk varefortegnelse for utenrikshandelen 1991 Tillegg til Månedstatistikk over utenrikshandelen 1991 og Utenrikshandel 1991. 1991-169s. (NOS B; 951)
ISBN 82-537-3005-5 ISSN 0800-904X
- Statistisk varefortegnelse for utenrikshandelen 1992 Tillegg til Månedstatistikk over utenrikshandelen 1992 og Utenrikshandel 1992. 1992-172s. (NOS C; 7)
ISBN 82-537-3625-8 ISSN 0800-904X
- Utenrikshandel 1990 *External Trade*. 1991-370s. (NOS B; 973) 100 kr
ISBN 82-537-3061-6 ISSN 0802-9571
- 45. Varehandel *Internal trade***
- Varehandelsstatistikk 1989 *Wholesale and Retail Trade Statistics*. 1991-74s. (NOS B; 982) 60 kr ISBN 82-537-3566-9
ISSN 0078-1959
- 46. Samferdsel og reiseliv *Transport, communication and tourism***
- Hotelløkonomi og overnattinger En analyse av sammenhengen mellom hotellenes lønnsomhet og kapasitetsutnyttning mv./Tom Granseth. 1992-53s. (RAPP; 92/5) 90 kr
ISBN 82-537-3635-5 ISSN 0332-8422

Lastebiltransport 1988 Utvalgsundersøkelse
Road Goods Transport Sample Survey. 1991-
141s. (NOS B; 974) 70 kr
ISBN 82-537-3555-3 ISSN 0800-9961

Reiselivsstatistikk 1990 *Statistics on Travel*.
1991-119s. (NOS B; 992) 70 kr
ISBN 82-537-3589-8 ISSN 0333-208X

Samferdselsstatistikk 1989 *Transport and
Communication Statistics*. 1991-192s.
(NOS B; 945) 60 kr ISBN 82-537-2996-0
ISSN 0468-8147

Samferdselsstatistikk 1990 *Transport and
Communication Statistics*. 1992-201s.
(NOS B; 977) 80 kr ISBN 82-537-3569-3
ISSN 0468-8147

Sjøfart 1990 *Maritime Statistics*. 1991-132s.
(NOS B; 986) 70 kr ISBN 82-537-3578-2
ISSN 0800-9848

Veitrafikkulykker 1990 *Road Traffic
Accidents*. 1991-105s. (NOS B; 996) 70 kr
ISBN 82-537-3594-4 ISSN 0468-8198

47. Tjenesteyting *Services*

Tjenesteyting 1989 Forretningsmessig
tjenesteyting og utleie av maskiner og utstyr
*Services Business Services and Machinery
and Equipment Rental and Leasing*.
1991-76s. (NOS B; 964) 60 kr
ISBN 82-537-3570-7 ISSN 0800-4056

5. Samfunnsøkonomiske emner *General economic subject matters*

50. Nasjonalregnskap og andre generelle samfunnsøkonomiske emner *National accounts and other general economic subject matters*

Kvartalsvis nasjonalregnskap 1978-1990
Quarterly National Accounts. 1992-206s.
(NOS B; 997) 105 kr ISBN 82-537-3597-9
ISSN 0800-9783

Nasjonalregnskapsstatistikk 1989 *National
Accounts Statistics*, 1991-345s. (NOS B; 981)
100 kr ISBN 82-537-3565-0
ISSN 0550-0494

Virkninger av inntektsreguleringslovene 1988-
90/Torbjørn Eika og Per Richard Johansen.
1991-50s. (RAPP; 91/6) 80 kr
ISBN 82-537-3053-5 ISSN 0032-8422

51. Offentlig forvaltning *Public administration*

Aktuelle skattetall 1991 *Current Tax Data*.
1991-46s. (RAPP; 91/17) 70 kr
ISBN 82-537-3596-0 ISSN 0332-8422

Skatter og overføringer til private Historisk
oversikt over satser mv. Årene 1975-1991.
1991-69s. (RAPP 91/14) 80 kr
ISBN 82-537-3576-6 ISSN 0332-8422

Struktur tall for kommunenes økonomi 1990
Structural Data from the Municipal Accounts.
1992-160s. (NOS C; 11) 80 kr
ISBN 82-537-3630-4 ISSN 0333-3809

52. Finansinstitusjoner, penger og kreditt *Financial institutions, money and credit*

Kredittmarkedstatistikk Fordringer og gjeld
overfor utlandet 1988 og 1989 *Credit Market
Statistics Foreign Market Statistics Foreign
Assets and Liabilities 1988 and 1989*.
1991-94s. (NOS B; 990) 60 kr
ISBN 82-537-3584-7 ISSN 0333-3736

59. Andre samfunnsøkonomiske emner *Other general economic subject matters*

MODIS V En modell for makroøkonomiske
analyser/Yngvar Dyvi, Herbert Kristoffersen
og Nils Øyvind Mæhle. 1991-218s.
(RAPP; 91/2) 125 kr ISBN 82-537-3021-7
ISSN 0332-8422

En disaggregert ettermodell for offentlig
transport i MODAG/MSG/Knut A.
Magnussen og Jens Stoltenberg. 1991-42s.
(RAPP; 91/11) 70 kr ISBN 82-537-3568-5
ISSN 0332-8422

Samfunnsøkonomiske virkninger av et EF-
tilpasset jordbruk/Ådne Cappelen, Tor
Skoglund og Erik Storm. 1992-51s.
(RAPP; 92/7) 75 kr ISBN 82-537-3650-9
ISSN 0332-8422

Utkommet i serien Standarder for norsk statistikk (SNS)
Issued in the series Standards for Norwegian Statistics (SNS)

- | | |
|--|---|
| <p>Nr. 1 Kontoplanen i nasjonalregnskapet. Ajourført mai 1989 <i>Accounting System of the National Accounts. Updated May 1989.</i> 1989-95s. 45 kr ISBN 82-537-2792-5</p> <p>" 2 Standard for næringsgruppering <i>Standard Industrial Classification.</i> 1983-49s. 35 kr ISBN 82-537-1891-8</p> <p>" 3 Standard for handelsområder Etter kommuneinndelingen pr. 1. januar 1989. 1989-39s. 35 kr ISBN 82-537-2806-9</p> <p>" 4 Standard for kommuneklassifisering <i>Standard Classification of Municipalities.</i> 1985-46s. 20 kr ISBN 82-537-2212-5</p> <p>" 5 Standard for inndeling etter sosioøkonomisk status <i>Standard Classification of Socioeconomic Status.</i> 1984-32s. 12 kr ISBN 82-537-2073-4</p> | <p>Nr. 6 Klassifikasjon av sykdommer, skader og dødsårsaker Norsk utgave av <i>International Classification of Diseases, Ninth Revision (ICD-9).</i> Systematisk del. Revidert 1990. 1990-310s. 100 kr ISBN 82-537-2966-9
 Stikkordregister. Opptrykk 1992. 1992-153s. 115 kr ISBN 82-537-2350-4</p> <p>" 7 Standard for utdanningsgruppering i offentlig norsk statistikk Revidert 1989 <i>Norwegian Standard Classification of Education Revised 1989.</i> 1989-161s. 60 kr ISBN 82-537-2793-3</p> <p>" 9 Internasjonal standard for varegruppering i statistikken over utenrikshandelen (SITC-Rev.3). 1989-96s. 55 kr ISBN 82-537-2741-0</p> |
|--|---|

Pris kr 75,00

Publikasjonen utgis i kommisjon hos
Akademika, Oslo, og er til salgs hos alle bokhandlere.

ISBN 82-537-3662-2
ISSN 0800-4064

